

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ε' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, 1. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 721. 8308 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1983 | ΑΡΙΘ. 5

ΕΝΟΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

(ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ)*

*«Ετερότης τε και παραλλαγή τήν ένοειδή και θεοποιών Χάρω
του Πνεύματος... ύποδέξασθαι... οδ διεκώλωσεν» (Μ. Φώτιος)*

Μακαριώτατε,

Ένα από τα κυριώτερα γνωρίσματα τής προσωπικότητας του άγιου. Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως του Μεγάλου, προς τιμήν του όποιου τελείται ή σημερινή πανηγυρική αυτή εύχαριστιακή σύναξις, είναι το ότι ήταν ένθερμος θιασώτης του ιδεώδους τής ένότητας μέσα στην ποικιλομορφία.

‘Ο ιερός Φώτιος, καθώς έμπνεόταν από το δημοκρατικό πνεύμα τής ‘Ορθοδοξίας, θεωρούσε ως φυσικό το να χρησιμοποιή ή λα-

τρεία της όλες τις τοπικές μητρικές γλώσσες, άλλα σχήματα και άνομοίους τύπους γραμμάτων και «άπήχησιν και σημασίαν φωνής έτεροειδή τε και άλλοτριωτάτην»¹. Έτσι το θεόπνευστο Εύαγγέλιο παρουσιάζεται σε διαφορετικές γραφές και άκούεται σε ποικίλους ήχους άλλοτε ως Εύαγγέλιο των Έλλήνων και άλλοτε ως Εύαγγέλιο των Ρωμαίων ή των ‘Ινδών ή των Έβραίων ή των Αιθίοπων².

‘Ορθοδόξου ‘Ακαδημίας Κρήτης κ. ‘Αλέξ. Παπαδερός, άλλοι έπίσημοι και πλήθος πιστών.

‘Η παρούσα δημοσίευσις γίνεται άκριβώς στην γλώσσα, στην όποια έκφωνήθηκε ο λόγος, που αναφέρεται σ’ ένα μόνο γνωρίσμα τής προσωπικότητας του ιεροϋ Φωτίου. Για άλλα γνωρίσματα αυτής βλ. Εύαγγ. Θεοδώρου, ‘Ο Μέγας Φώτιος ως φορέας του γνησίου όρθοδόξου πνεύματος, έν ‘Αθήναις 1971. Τοϋ ιδίου, Το άνθρωπιστικό και πολιτιστικό ιδεώδες του ιεροϋ Φωτίου, ‘Αθήνα 1977.

1. Μ. Φωτίου, Τα ‘Αμφιλόγια, έρώτ. σε’, Migne ‘Ε.Π. 101, 949.

2. «Ποίους γάρ λόγους Εύαγγελίου θεοπνεύστους, εΐποιεν έν, ή βλας Εύαγγελίου ποιόν ονομάζετε; ‘Αλλοις γάρ σχήμασι και τύποις γραμμάτων το Ρωμαϊκόν, άλλοις δέ το ‘Ινδών, και έτέροις το Έβραϊκόν, και άλλοις το Αιθίοπων άπαρτίζονται. Και οϋ μόνον τύποις γραμμάτων και σχήμασιν άνομοίους γράφονται, άλλα και άπήχησι και σημασία φωνής έτεροειδεί τε και άλλοτριωτάτη προφέρονται...» (Αυτόθι, έρώτ. σε’, Migne ‘Ε.Π. 101, 948-952).

* ‘Ο παρών λόγος έκφωνήθηκε την 6η Φεβρουαρίου 1983 στον ‘Ι. Μητροπολιτικό Ναό ‘Αθηνών κατά την Συνοδική Θεία Λειτουργία έξ άφορμής του καθιερωμένου πανηγυρικού έορτασμού τής μνήμης του άγιου Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως του Μεγάλου. Στην Θεία αυτή Λειτουργία, που τελέστηκε υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Φωκίδος κ. Χρυσόστομου, παρέστησαν και συμπροσευχήθηκαν ο Μακαριώτατος ‘Αρχιεπίσκοπος ‘Αθηνών και πάσης ‘Ελλάδος κ. Σεραφείμ, οι Συνοδικοί Σεβ. Μητροπολίται Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος και ‘Εδέσσης κ. Καλλίνικος, Σεβασμιότατοι ‘Εκπρόσωποι ‘Ελληνικών ‘Ορθοδόξων Πατριαρχείων, ο Καθηγούμενος τής ‘Ι. Μονής Πεντέλης Θεοφ. ‘Επίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, ο Κοσμήτωρ τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου ‘Αθηνών κ. Βλάσιος Φειδās, Καθηγηται και άλλα μέλη τής αυτής Σχολής, ο Εϊδικός Σύμβουλος του ‘Υπουργού Θρησκευμάτων και ‘Εθνικής Παιδείας και Γεν. Διευθυντής τής

Τὸ ὀρθόδοξο πνεῦμα, κατὰ τὸν Φώτιο, εὐλογεῖ ἐπίσης τις κατὰ τόπους καὶ χρόνους διαφορὲς καὶ ποικιλίες στὴν ὕλη, στὸ σχῆμα, στὸ χρῶμα καὶ στὴν τεχνοτροπία τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τοῦ σταυροῦ, τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ λοιπῶν λειτουργικῶν ἀντικειμένων. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τους, ὅπως λέγει, μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ εἴτε χρυσός, εἴτε ἄργυρος, εἴτε χαλκός, εἴτε ἄλλη ὕλη καὶ ποικιλία χρωμάτων³. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἐξεκονίζουσαν διαφορετικὰ τὸν Κύριο, ἐνῶ οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Αἰθίοπες τὸν παρουσιάζουσαν νὰ μοιάζῃ πρὸς αὐτούς. Ἡ διαφορὰ αὕτη, προσθέτει, δὲν αἶρει τὴν κοινὴ πίστι, ὅτι «σαρκὶ ἐπεδήμησε Χριστός»⁴. «Οὐ πάντως λυμαίνεται τῶν εἰκονισμάτων τὸ ἀνόμιον τὴν τῆς εἰκόνης φύσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν»⁵. Ἐκεῖνο, ποῦ κατὰ τὸν Φώτιο ἔχει πρωταρχικὴ σπουδαιότητα, εἶναι κυρίως «ἡ διάθεσις» τῆς πίστεως καὶ ἡ «παρεπομένη πράξις», δηλαδὴ ἡ ἔμπρακτὴ ἐκδήλωσις τῆς πίστεως⁶.

Ἐπειτα ἡ εὐλάβεια, κατὰ τὸν μεγάλο Πατριάρχη, δὲν ἀπαιτεῖ ὁμοίμορφο σχῆμα στὴν κόμη τῶν ἱερέων, στὴν περικοπὴ («τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς»)⁷. Ἐπίσης ἡ εὐσέβεια δὲν θίγεται ἀπ' τὸ ὅτι ἡ ἱστορία τῆς λατρείας

3. Ἐνθ' ἄνωτ., ἐρώτ. ριά, Migne Ἐ.Π. 101, 653. Γιὰ τὸν σταυρὸ ἐρωτᾷ ὁ Φώτιος: «Ποῖον σταυρὸν προσεθήσεσθε πάντως τοῦ πρωτοτύπου νομιοῦμεν ὅμοιον, ὃς μετὰ τοῦ τίτλου σχηματίζεται ἢ ὃς ἄνευ ἐκεῖνου διατυποῦται καὶ διαγράφεται;» (Αὐτόθι, ἐρώτ. σε', Migne Ἐ.Π. 101, 948-952).

4. «Λεγέτωσαν γὰρ, ὡς ἐπειδὴ Ἕλληνες μὲν αὐτοῖς ὅμοιον ἐπὶ γῆς φανῆναι τὸν Χριστὸν νομίζουσι· Ρωμαῖοι δὲ μᾶλλον ἑαυτοῖς εἰκότα· Ἰνδοὶ δὲ πάλιν μορφῇ τῇ αὐτῶν, καὶ Αἰθίοπες δὴλον ὡς ἑαυτοῖς. Ἐπεὶ ταῦτα, τίς ἐστὶν ὁ ἀληθὴς Χριστός, ὁ παρὰ τίσι νομιζόμενος, οὐκ ἅμα δεῖ ὁμολογεῖν οὐδὲ πιστεῦναι σαρκὶ ἐπιδημησῆσαι τὸν Χριστόν; Ὅντως γὰρ αὐτοῖς τοῖς ἀθλοῖς οὐδ' ἐπεδήμησεν...» (Αὐτόθι).

5. Ἐνθ' ἄνωτ.

6. «Οὐ γὰρ μόνον σχήματι σώματος καὶ μορφῆς εἰκονίζεται χρώματι τὸ εἰκονιζόμενον, ἀλλὰ καὶ ποιᾶ διαθέσει, καὶ παρεπομένη πράξει, καὶ παθῶν ἐμφάσει, καὶ τόπων ἱερῶν ἀναθέσει, καὶ ἐπιγραμμάτων ἐρμηνεία, καὶ συμβόλοις ἐξαιρέτοις ἄλλοις... Δι' ὧν, οὐδὲν ἔλαττον, ἢ καὶ πάντα προσῆν, εἰς ἔνοιαν καὶ τιμὴν τοῦ εἰκονισθέντος, ὅπερ ἐστὶ τῆς εἰκονουργίας σκοπός, ἀναγόμεθα» (Ἐνθ' ἄνωτ.).

7. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ β' ἀπολογητικὴ πρὸς τὸν Πάπαν Νικόλαον, Migne Ἐ.Π. 102, 608: «Τί δὲ καὶ σχῆμα τριχῶν καὶ χρόνου παράτασις εἰς ἱερωσύνης ἀντίληψιν δύναται; Ὁ μὲν γὰρ τρόπος (=συμπεριφορὰ) τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τοῦ

ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πλοῦτον καὶ μεγάλη ποικιλία λειτουργικῶν τύπων καὶ οἰκογενειῶν, ποῦ παρουσιάζουσαν διαφορὲς καὶ ἀνομοιότητα στὴν ἔκτασι, στὴν ποσότητα καὶ στὴ διατύπωσι τοῦ περιεχομένου τῶν ἱερουργιῶν, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν ἐπικλήσεων («διαφορὰν... καὶ ἀνομοιότητα... ἐν ταῖς μυστικαῖς θυσίαις καὶ ταῖς ἄλλαις ἱερουργίαις...»⁸, «ἐν ταῖς εὐχαῖς, ἐν ταῖς ἐπικλήσεσιν... ἐν τάξει καὶ ἀκολουθία... ἐν τῷ τοῦ χρόνου μήκει καὶ τῇ βραδύτητι, ἐν πλήθει καὶ ὀλιγότητι»). Παρὰ τίς κατὰ τόπους καὶ χρόνους λειτουργικὲς αὐτὲς διαφορὲς, «ὁ κοινὸς ἄρτος εἰς σῶμα Χριστοῦ μεταβάλλεται καὶ ὁ κοινὸς οἶνος αἷμα χρηματίζει τοῦ λύτρου ἡμῶν»⁹. Ὅπως χαρακτηριστικὰ προσθέτει ὁ Φώτιος, «ἢ τῶν εἰρημένων ἑτερότης τε καὶ παραλλαγὴ τὴν ἐνοειδῆ καὶ θεοποιὸν χάριν τοῦ Πνεύματος... ὑποδέξασθαι... οὐ διεκώλυσεν (=δὲν ἐμπόδισεν)»¹⁰.

Ὁ Φώτιος ἐξ ἄλλου ἦταν ὁ κύριος ἐμπνευστὴς τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως (τῶν ἐτῶν 879-880), ἡ ὁποία διατύπωσε τὴν «πλουραλιστικὴν» ἀρχή, κατὰ τὴν ὁποία κάθε ἐκκλησιαστικὸς θρόνος μπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ τίς ἰδικές του παραδόσεις καὶ τὰ ἰδικά του ἔθιμα, γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ ἄλλοι ἐκκλη-

σχηματῶς τῆς ἱερωσύνης δεικνυσὶν ἄξιον... Πολλοὺς δὲ φυγῶν ὁ τρόπος ἐπὶ σχήματος μένειν τοὺς σχήματι σεμνυνομένους ἐγκατέλιπεν. Ἡ μὲν γὰρ τῶν τριχῶν περικοπὴ σημειῖον ἐστὶ πολιτείας καθαρουσύνης ἔργων νεκρῶν. Ὁ δὲ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀκηλίδωτον ὅση δύναμις συντηρῶν, κἂν ἢ τοῦ σημείου σάλπιγγε οὐπω ἠχῆσῃ τὸν βίον αὐτοῦ κηρύττουσα καθαρὸν, οὗτος οὐδὲν ἐμοὶ τοῦ φέροντος τὸ σημειῖον ἐνδεέστερος εἰς ἀρετὴν». Πρβλ. αὐτόθι, 605: «Ἐνιοὶ δὲ ἐπειδὴν πρὸς ἐπισκοπῆς ὕψος τὸν μοναστὴν ὕψου ἐθελήσωσι, τοῦτον περίτροχα κείροντες, τὸ πρότερον μεταμείβουσι σχήμα». Ἐπίσης πρβλ. ἐνθ' ἄνωτ., 604: «Ὅτω ζυρᾶσθαι μὲν ἄλλοις πάτριον, ἐτέροις δὲ καὶ συνοδικοῖς ὅροι ἀπόβλητον».

8. Μ. Φωτίου, Τὰ Ἀμφιλόγια, ἐρώτ. σε', Migne Ἐ.Π. 101, 949.

9. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ β' ἀπολογητικὴ..., Migne Ἐ.Π. 102, 608.

10. Ἐνθ' ἄνωτ. Πρβλ. καὶ στ. 605, ὅπου σημειώνονται καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἄλλαι μὲν γὰρ καθ' ἑκάστην τάξιν καὶ βαθμὸν εὐχαί, ἄλλαι δὲ τελεταί, καὶ ὑπουργία πάλιν ἕτεροι, ἄλλαι δὲ καιρῶν παραφυλακαὶ καὶ δοκιμασίαι τρόπων ἕτεροι... Ἄλλων παρ' ἄλλοις ἐθῶν τε καὶ νομίμων φυλαττομένων, οὔτε τοὺς φύλακας ἀδικεῖν, οὔτε τοὺς μὴ παραδεξαμένους παρανομεῖν, ὀρθῶς ἂν τις κρίνειν εἰδὼς διορίσαιτο».

σιαστικοί θρόνοι δὲν πρέπει νὰ δημιουργοῦν φιλονικίες καὶ ἔριδες.

*

Μὲ τίς ἀπόψεις του αὐτὲς ὁ ἱερός Φώτιος, ποὺ ἀναμφισβήτητα εἶναι ἓνας ἀπ' τοὺς πιὸ γνησίους μύστας καὶ μυσταγωγούς τῆς Ὁρθοδοξίας, καλεῖ κι' ἐμᾶς σήμερα ἀφ' ἑνὸς νὰ καλλιεργήσωμε τὴν αὐτοσυνειδησία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀναζωπυρήσωμε καὶ ἀξιοποιήσωμε τὸ πνεῦμα τῆς ἐνότητος καὶ συνεργασίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ ἀρίστη λύσις τοῦ προβλήματος τῆς διαλεκτικῆς σχέσεως καὶ τῆς ἑναρμονίσεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πολλαπλότητος. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀπασχόλησε πάντοτε τοὺς φιλοσόφους, οἱ ὅποιοι ἀπ' τὸν Παρμενίδη ἕως τὸν Πλωτῖνο καὶ τὸν Χάϊντεγκερ προσπάθησαν νὰ ἑναρμονίσουν τὸ ἓνα καὶ τὰ πολλά. Σ' ὅλες τίς ἐποχὲς ἡ φιλοσοφικὴ Ὀντολογία στάθηκε μὲ θαυμασμὸ μπροστὰ στὸ μυστήριο τῆς πληθυντικῆς ἐνότητος κι' ἐπεδίωξε νὰ ἐξηγήσῃ πῶς τὸ ἓνα καὶ περιεκτικὸ εἶναι μπορεῖ νὰ συνυφίσταται μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ μέρος ὄντων καὶ ἀλληλεπιδράσεών τους· πῶς οἱ ἐπὶ μέρος ὄντολογικὲς ἐνότητες σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ σχηματίζουν τὸ εἶναι στὸν ἐνικό.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα ἰδίως στὶς ἀνώτερες σφαῖρες τῆς δημιουργίας εἶναι ἡ συνύπαρξις καὶ ἀλληλοσυμπλήρωσις σὲ μιὰ ὄντικη ἀρτίωσι ἀκόμη καὶ καταστάσεων, ποὺ εἶναι διαφορετικὲς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀλληλοαποκλείονται. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος τόνιζε, ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ («τὴν τῶν πάντων διεκόσμησε διάταξιν, τὰ μὲν ἐναντία τοῖς ἐναντίοις συνάπτων, ἐκ τούτων δὲ μίαν διακοσμῶν ἁρμονίαν... Δι' αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ δύναμιν οὔτε τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ μάχεται, οὔτε τὸ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ· ἀλλ' ὡς φίλα καὶ ἀδελφὰ τὰ καθ' ἑαυτὰ ὄντα ἐναντία, συνελθόντα ὁμοῦ, τὰ τε φαινόμενα ζωογονοῦσι καὶ τοῦ εἶναι τοῖς σώμασιν ἀρχαὶ γίνονται»¹¹).

11. Μ. Ἀθανασίου, Λόγος κατὰ Ἑλλήνων, 42 εἰς «Βιβλιοθήκην Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησ. Συγγραφέων», ἐκδ. «Ἀποστολικῆς Διακονίας», τόμ. 30 (1962), σ. 67.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἐνότης στὴν ἐπικράτεια τῶν ἐμβίων ὄντων, μέσα στὴν ὁποία ἡ ἐντελέχεια ὡς ἐνοποιὸς ἀρχὴ καὶ ὡς δεσπόζουσα μορφοποιὸς δύναμις ὑποτάσσει τὰ ποικίλα στοιχεῖα τῆς φύσεως σὲ θαυμαστὲς ὁλότητες καὶ δημιουργεῖ καταπληκτικὴ ποικιλία μορφῶν. Ἡ ἐντελέχεια αὐτὴ ὡς καλλιτέχνης δημιουργεῖ ἀναρίθμητα σχέδια στὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ τουλάχιστον τέσσαρες χιλιάδες γωστών χρωματικῶν τόνων καὶ διαβαθμίσεων στὰ λουλούδια· ὡς χημικὸς παράγει τὴν ποικιλία τῶν γεύσεων στοὺς καρπούς καὶ τῶν ἀρωμάτων στὰ ἄνθη· ὡς μηχανικὸς καὶ ἀρχιτέκτων δημιουργεῖ ἀναρίθμητες διαφοροποιήσεις στὰ πιὸ σύνθετα καὶ λεπτὰ ὄργανα, στὴν ἀεροδυναμικὴ γραμμὴ τῶν πτηνῶν, στὴν θαυμασία τεχνικὴ τῶν μηχανισμῶν τῆς κινήσεως, τῆς κολυμβήσεως καὶ τῆς πτήσεως.

Καὶ στὸ ἀνθρώπινο γένος ἡ ἐνότης εἶναι γενικὰ παραδεκτὴ παρά τὴν συνύπαρξι διαφορῶν φυλῶν, ἐθνῶν καὶ ἀτομικῶν διαφορῶν, ποὺ δημιουργοῦνται ἐκ τοῦ ὅτι κάθε ἄνθρωπος εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ ψυχοσωματικὴ ἀτομικότης κι' ἓνα ἀνεπανάληπτο ὄν, ὅπως φαίνεται καὶ σ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν λεπτομέρεια τοῦ δακτυλικοῦ ἀποτυπώματος, τὸ ὁποῖο εἶναι στὸν καθένα διαφορετικὸ.

*

Ὁ συνδυασμὸς ἐνότητος καὶ ποικιλομορφίας, ποὺ παρατηρεῖται στὶς διάφορες ὄντολογικὲς περιοχὲς τῆς φυσικῆς, βιολογικῆς καὶ ἀνθρωπολογικῆς σφαίρας, εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχη καὶ στὴν Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία τονίζει τὸ μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος, στὸ ὁποῖο δὲν ἔχομε στατικὴ καὶ νεκρὴ ἐμφάνισι τῆς θείας οὐσίας, μὰ ζωντανὴ καὶ δυναμικὴ ἐνότητα μέσα στὴν διαφορὰ τῶν τριῶν προσώπων. Ἐπειτα ἡ Ὁρθοδοξία, ποὺ ἔχει θεανθρώπινη δομὴ, εἶναι — κατὰ τὴν διατύπωσι τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ τοῦ Εἰρηναίου — «ἀνακεφαλαίωσις» ἐν Χριστῷ τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων ὄντικῶν πραγματικότητων (Ἐφ. α', 10). Ἐνεκα τῆς ἀνακεφαλαίωσεως αὐτῆς ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι θαυμαστὴ ἐνότης μέσα στὴν ποικιλία τῶν μορφῶν καὶ κατὰ τρόπον ἁρμονικὸ ἐνοφθαλμίζει στὴν πολυέδρη καὶ

πολύπτυχη έμπειρία και πνευματική της βιόσφαιρα αναρίθμητα νέα μέν, αλλά πάντοτε όμόλογα, όμογενή και όμοιογενή στοιχεΐα, τὰ όποΐα κατά χρόνους, τόπους, λαούς και άτομικές ιδιοσυγκρασίες και ψυχοσυνθέσεις άποτελοΐν — κατά τήν διατύπωσι τοΐ σημερινού άποστολικού αναγνώσματος — ίσοδύναμα όστράκινα σκεΐη τοΐ οΐρανίου θησαυροΐ της, γιατί άκριβώς αναχωνεύονται στην πυρακτωμένη κάμινό της και δέχονται έπάνω τους όλες τις άνταύγειες και μαρμαρυγές τοΐ θαβωρείου φωτός.

Τό φώς αυτό, προσπίπτοντας στο λαμπρό πρίσμα τής Όρθοδοξίας, υφίσταται τρόπον τινά φασματοσκοπική άνάλυσι και παρουσιάζει όλη τήν άπέραντη κλίμακα τών έξαισίων δυνατών συνδυασμών και συνθέσεων τών χρωμάτων τής ΐριδος.

Ή Όρθόδοξη Έκκλησία προσφέρει τό «άλλόμενον εις ζωήν αΐώνιον ύδωρ» (ΐωάν. δ΄, 14), που εισέρχεται στα διάφορα φυτά τών ποικίλων προσωπικών ψυχοσυνθέσεων και τών ιδιαιτέρων ιστορικών, έθνικών και πολιτιστικών συνθηκών και «γίνεται, — όπως θα έλεγεν ο άγιος Κύριλλος Ίεροσολύμων—, λευκό στο κρίνο, κόκκινο στο τριαντάφυλλο, πορφυρό στους μενεξέδες και στους ύακίνθους και διαφορετικό και ποικιλόχρωμο στις παντοειδείς μορφές (τών φυτών) και στον φοίνικα μέν γίνεται άλλο, στην κληματαριά δέ διαφορετικό και σ΄ όλα προσλαμβάνει όλες τις μορφές... Τό άγιο Πνεΐμα, άν και είναι ένα και με μιá μορφή και άδιαίρετο, στον καθένα μοιράζει τήν Χάρι, όπως θέλει»¹².

Πραγματικά, τό άγιο Πνεΐμα «όπου θέλει, πνεΐ» (ΐωάν. γ΄, 7), για να δείξη ότι μέσα στην Όρθοδοξία δέν έχουν θέσι ο εκκλησιαστικός μονοφυσιτισμός, ο μονισμός, ο κονφορμισμός, ο ίσοπεδωτικός όδοστρω-

τήρας τής όμοιομορφίας και οί παρωπίδες τής μονομερείας.

Άς παρομοιάσωμε τήν Όρθοδοξία με θεότευκτο, άχειροποίητο και πολυποίκιλο ψηφιδωτό. Δέν πρέπει τότε υπό περιορισμένην όπτική γωνία να νομίζωμε, ότι αυτή ταυτίζεται μόνο με μερικές ψηφίδες τοΐ καλλιτεχνήματος αυτοΐ και να θεωροΐμε ως άρνητάς τής Όρθοδοξίας τους άδελφούς μας, που τυχόν στρέφουν τήν προτίμησί τους σε άλλες ψηφίδες, που κι αυτές άνήκουν αναπόσπαστα στο όργανικό της σύνολο. Αυτό τό όργανικό σύνολο, αυτή ή θαυμαστή θεανθρωπίνη όλότης, που έμψυχώνεται από τήν ενιαία δογματική πίστι κι άπ΄ τήν ένοποιούσα αναγωγική και μυσταγωγική πνοή, είναι άκριβώς εκείνο, που πρέπει να παρουσιάζεται στο όπτικό μας πεδίο με τον εύρυγώνιο φακό τής γνησίας όρθοδόξου πνευματικότητας. Ή πνευματικότης αυτή δέν συμβιβάζεται προς τήν αίρετική απόκλισι να υπερτονίζωμε τό ανθρώπινο στοιχεΐο εις βάρος τοΐ θείου ή τό θεΐο εις βάρος τοΐ ανθρώπινου και να βλέπωμε άνύπαρκτη αντίθεσι και πόλωσι εκεί, που στην πραγματικότητα ύπάρχουν διαλεκτική σύνθεσις και άρμονία.

Στο θεΐο αυτό ψηφιδωτό είναι έναρμωμισμένα πλεΐστα διαφορετικά ή και εκ πρώτης όψεως αντίθετα στοιχεΐα. Ή ενανθρώπησις τοΐ Θεοΐ και ή θέωσις τοΐ ανθρώπου· ο άτομισμός και ο κοινωνισμός· ή ένδοστρέφεια και ή έξωστρέφεια· οί οΐράνιες προσδοκίες και τὰ γήινα ενδιαφέροντα· ή έκστασις στην πνευματική θεωρία και ή τέρψις τών αισθήσεων με τὰ ύλικά σύμβολα· ή άναστάσιμη άγαλλίασις και οί ροές τών δακρύων με στεναγμούς μετανοίας· τό πνεΐμα ΐωάννου και ή σκέψις Πέτρου ή Παύλου· ή θεωρητική στάσις τής Μαρίας και ή διακονική διάθεσις τής Μάρθας· ή ταπεινοφροσύνη τοΐ Πέτρου, που έδωσε τό χέρι στον Παΐλο, μολοντί αυτός «κατά πρόσωπον άντέστη» (Γαλ. β΄, 11) σε μερικές άπόψεις εκείνου· ο χωρισμός τών δρόμων τοΐ Παύλου και τοΐ Βαρνάβα· οί διαιρέσεις τών χαρισμάτων, τών διακονιών και τών ενεργημάτων (Α΄ Κορ. ιβ΄, 5-6)· ή κοινωνιολογική ποικιλία τών τοπικών εκκλησιαστικών κοινοτήτων· ή άντιο-

12. «Εΐς δέ και ο αυτός υετός κατέρχεται εν παντι τω κόσμω· και γίνεται λευκός μέν εν κρίνω, έρυθρός δέ εν ρόδω, πορφυραίος δέ εν ίοις και ύακίνθοις και διάφορος και ποικίλος εν παντοίοις είδεσι· και εν φοίνικι μέν άλλος, εν άμπέλω δέ άλλος και εν πάσι τὰ πάντα... Τό Πνεΐμα τό άγιον, εν δν και μονοειδές και άδιαίρετον, εκάστω διαιρεί τήν Χάριν καθως βούλεται» (Κυρίλλου Ίεροσολύμων, Κατήχησις ιστ΄, Migne, Έ.Π. 33, 932-933).

χειανή ιστορική θεώρησις καὶ ἡ ἀλεξανδρινή μέθοδος τῆς ἀλληγορικῆς ἐρμηνείας τῆς Ἀγίας Γραφῆς· ἡ θεόμορφη «καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. ε', 17) καὶ ἡ ἀνθρωπόμορφη ἀναλογικὴ ἢ συμβολικὴ κατανόησις τῆς ἀπρόσιτης στὴν ἀνθρώπινη διάνοια θείας οὐσίας· τὸ ἀποφατικὸ καὶ τὸ καταφατικὸ στοιχεῖο στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία· τὸ ὅτι ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Θμουέως Σεραπίων προτιμοῦσαν τὴν λειτουργικὴ ἐπίκλησι γιὰ τὴν ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα κάθοδο ἔχι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ· ἡ αὐστηρότης ἢ ἀκρίβεια καὶ ἡ οἰκονομία· ὁ ρυθμὸς τῆς βασιλικῆς ἢ ὁ ὀκταγωνικὸς ναὸς, ποὺ ἐξυμνεῖται ἀπ' τὸν Γρηγόριο Νύσσης¹³ ἢ οἱ παραλλαγές τοῦ θαυμασίου βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ἢ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἱ. ναὸς τῆς Παναγίας τῆς Τήνου, ποὺ συγκεντρώνει τὴν εὐλάβεια ἑκατομμυρίων Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων παρ' ὅλο ποὺ ἀπέχει ἀπ' τὰ ἀνατολικά ἀρχιτεκτονικὰ πρότυπα· οἱ τοιχογραφίες τῶν κατακομβῶν καὶ ἡ εἰκονογραφία τῆς μακεδονικῆς ἢ τῆς κρητικῆς σχολῆς· ἡ πατροπαράδοτη θαυμασία βυζαντινὴ μουσικὴ μας, ἀλλὰ καὶ οἱ κατασκευτικὲς παραλλαγές ἐνὸς Σακελλαρίδου, ποὺ μεταρσιώνουν πολλοὺς ὀρθόδοξους Ἑλληνας, ἢ ἡ ἀνταποκρινομένη στὶς αἰσθητικὲς προτιμήσεις τοῦ περιβάλλοντός της πολυφωνικὴ χορωδία τῆς ἱ. μονῆς Ζαγκόρσκ ἔξω ἀπ' τὴν Μόσχα, ποὺ στηρίζει ἀναριθμήτους μάρτυρας καὶ ὁμολογητὰς τοῦ αἰῶνός μας· ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ἐπὶ τοῦ ὄρου ὀμιλία τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἡ Φιλοκαλία ἢ τὸ Γεροντικόν· ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἀλλὰ καὶ ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἢ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς· ἢ «Βασιλείας» ἢ τὰ «σπίτια γαλήνης» τῆς σημερινῆς «Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», ἀλλὰ καὶ ἡ νοερὴ προσευχὴ τῶν ἡσυχαστῶν· οἱ καλύβες τῶν ἐρημιτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ «κατ' οἶκον ἐκκλησία», τὴν ὁποία οἰκοδομεῖ τὸ ἱερὸ μυστήριον τοῦ γάμου — ὅλα αὐτά, ποὺ δειγματοληπτικὰ ἀναφέραμε, εἶναι μερικὲς ἀπ' τὶς ποικιλόμερφες καὶ πολύχρωμες ψηφίδες, ποὺ εἶναι ἀρμονικὰ συνταιριασμένες στὸ θεότευκτο αὐτὸ

καὶ ἐνιαῖο ψηφιδωτό, ποὺ λέγεται «Ὁρθοδοξία».

*

Γιὰ ν' ἀκτινοβολῇ τὸ κάλλος τοῦ ψηφιδωτοῦ αὐτοῦ καὶ γιὰ νὰ διατηρῆται ἡ ἐνότης τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ποικιλομορφία, πρώτη ἀναγκαία προϋπόθεσις εἶναι νὰ παραμένῃ ἄθικτη ἢ συνεκτικὴ δύναμις τῆς ἀπολύτου ἀφοσίωσης στὰ «περὶ πίστεως» δόγματα. Ὅπως τονίζει ὁ ἱερὸς Φώτιος, ἀκόμη καὶ ἡ ἐλαχίστη παρέκκλισις ἀπ' τὰ δόγματα αὐτὰ καὶ ἡ «τῶν παραδοθέντων ἀθέτησις» ἢ «καταφρόνησις»¹⁴, «ἀμαρτεῖν ἐστὶν ἀμαρτίαν τὴν πρὸς θάνατον»¹⁵. Ἡ ἀφοσίωσις στὰ δόγματα συντελεῖ, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ πνευματικὴ ἐκείνη στάσις, κατὰ τὴν ὁποία «οὐκ ἔστι πίστις τὸ ἀθετούμενον, οὐδὲ κοινὸ ὕψος καὶ καθολικὸ ὑψίσματος ἐκπτώσις»¹⁶.

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἀπόλυτη ἀφοσίωσι στὶς δογματικὲς ἀλήθειες, γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ εἰλικρινὴς διάθεσις πρὸς συνεργασία, ποὺ θὰ στηρίζεται στὴν ἀνυπόκριτη ἀγάπη. Μόνον ἡ ἀγάπη αὐτὴ εἶναι ὁ «σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. γ', 14).

«Ὅσοι ἔχουν «ᾧτα ἀκούειν» ἀντιλαμβάνονται τὸ σατανικὸ γέλιο τοῦ Μεφιστοφελῆ, ποὺ κρυμμένος στὸν ἀλόγυρο τῆς Ὁρθοδοξίας βλέπει ἱκανοποιημένος τὴν ἔλλειψι συνεργασίας στὶς τάξεις τῶν τέκνων της, ποὺ λησμονώντας τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἱεροῦ Φωτίου γιὰ τὴν ἐνότητα μέσα στὴν ποικιλομορφία ἀκρωτηριάζουν τὴν Ὁρθοδοξία πάνω στὴν προκρούστεια κλίνη τῶν ὑποκειμενικῶν τους προτιμήσεων. Ἐφ' ὅσον οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἶναι ὁμοίοςχημα καὶ ἰσομεγέθη τοῦβλα, ἀλλ' ἀνεπανάληπτες προσωπικὲς ἀτομικότητες· ἐφ' ὅσον, κατὰ τὶς θεόπνευστες «Παροιμίες»,

14. «Οἶδε δὲ καὶ ἡ μικρὰ τῶν παραδοθέντων ἀθέτησις καὶ πρὸς ὅλην τοῦ δόγματος ἐπιτρέψαι καταφρόνησιν»: Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ γ' πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους..., Migne Ἐ.Π. 102,724.

15. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ β' ἀπολογητικὴ πρὸς τὸν πάπαν Νικόλαον, Migne Ἐ.Π. 102, 604.

16. Αὐτόθι, 605.

13. Γρηγορίου Νύσσης, Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμφιλόχον, Migne Ἐ.Π. 46, 109C-1100.

«ὡσπερ οὐχ ὅμοια πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδὲ αἱ διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων» (Παροιμ. κζ', 19), ἀπαιτεῖται νὰ «κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης» (Ἑβρ. ι', 24) καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπουμε στὶς προσωπικὲς ιδιοτυπίες ἢ ιδιορρυθμίες μας ἢ στὶς διαφορετικὲς ἀντιλήψεις μας γιὰ τὴν μέθοδο τῆς πνευματικῆς ἐργασίας νὰ μᾶς ὀδηγοῦν τυχὸν σὲ ἀποξένωσι, σὲ ἀπροθυμία γιὰ συνεργασία καὶ ἀκόμη μερικὲς φορές σὲ ἐξάντλησι τῶν πυρῶν μας ὄχι ἐναντίον πραγματικῶν κοινῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' εἴτε ἐναντίον τῆς προβολῆς μὲ τὸν προφορικὸ ἢ γραπτὸ λόγον τῶν τυχὸν ἀναγεωτικῶν τάσεων καὶ ὀραματισμῶν τῆς ιδιοσυγκρασίας μᾶς ἐκλεκτῆς μερίδος πιστῶν, εἴτε ἐναντίον τῶν ἐπιφυλάξεων, τίς ὁποῖες ἔχει γιὰ τοὺς ὀραματισμοὺς αὐτοὺς ἢ ιδιοσυγκρασία ἄλλης ἐξ Ἰσου ἐκλεκτῆς μερίδος τοῦ «λαοῦ τοῦ Θεοῦ».

Δὲν πρέπει νὰ περιφρονοῦμε τοὺς ἀδελφούς μας, ἐὰν τυχὸν δὲν χρησιμοποιοῦν τὴν ἴδια μέθοδο ἢ τὴν ἴδια γλώσσα προβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Διευρύνοντας κάπως τὴν διατύπωσι τῆς ὠραίας παρομοιώσεως, ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Μωϋσῆς στὸ κύκνειο ἄσμα του, μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς ὁ λόγος τῶν πιστῶν μέσα στὸ κοινωνικὸ τους περιβάλλον πέφτει ἄλλοτε ὡς «ὑετός», ἄλλοτε ὡς «δρόσος», ἄλλοτε ὡς «ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν» καὶ ἄλλοτε ὡς «νιφετός» (Δευτ. λβ', 1-2)¹⁷. Ὅσοι ἀπὸ ιδιοσυγκρασία ἔχουν τὸ χάρισμα νὰ μποροῦν νὰ ρίχνουν τὸν «ὑετὸν» ἢ τὴν ἰσχυρὴ βροχὴ, δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλουν τὸν «νιφετὸν» σὲ καταστρεπτικὸ γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ χαλάζι καὶ νὰ περιφρονοῦν τὴν ιδιοσυγκρασία ἐκείνων, στοὺς ὁποίους ταιριάζει περισσότερο ἢ ἀποστολὴ τῆς ἀπαλῆς δροσιάς ἢ τῆς λεπτῆς ποτιστικῆς βροχῆς. Ἄλλοι πιστοί, κατὰ τὴν διατύπωσι τοῦ Ἀπ. Παύλου, χρειάζονται ἢ προσφέρουν «βρῶμα» ἢ «στερεὰν τροφήν» καὶ ἄλλοι χρειάζονται ἢ προσφέρουν τὸ ἐξ Ἰσου ἀναγκαῖο πνευματικὸ «γάλα» (Α' Κορ. γ', 2. Ἑβρ. ε', 12, 14).

17. «Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω, καὶ ἀκούετω ἡ γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου, προσδοκάστω ὡς ὑετός τὸ ἀπόφθεγμα μου, καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου, ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν καὶ ὡσεὶ νιφετός ἐπὶ χέρτον» (Δευτ. λβ', 1-2).

Ἐπὶ πλέον ἄς συναισθανώμαστε, ὅτι ὅσο κι ἂν «ἀστὴρ ἀστέρως διαφέρῃ ἐν δόξῃ» (Α' Κορ. ιε' 42) ὅσο κι ἂν εἶναι διαφορετικὸ σὲ ὕψος τὸ σκαλοπάτι τῆς νοητῆς κλίμακος τῆς ἠθικῆς προσπαθείας, στὸ ὁποῖο ἔχομε φθάσει, γιὰ ὅλους ἀνεξαιρέτως εἶναι κοινὸς ὁ κίνδυνος τοῦ κατρακυλίσματος· γιὰ ὅλους ἐκεῖνο, ποὺ ἔχει ἐπιτευχθῆ, εἶναι ἐλάχιστο μπροστὰ στὸ μέγεθος τῶν ἀναριθμητῶν παραλείψεων· γιὰ ὅλους εἶναι ἀναγκαῖα ἢ συνεχῆς ἐπιδαψίλευσις τοῦ ἐλέους καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· γιὰ ὅλους εἶναι καταδικαστέο ὁποιοδήποτε αὐτοσυναίσθημα αὐταρκειᾶς ἢ φαρισαϊσμοῦ· γιὰ ὅλους εἶναι κοινὴ ἢ ἀβυσσώδης ὄντικῃ καὶ ἠθικῃ ἀπόστασις, ποὺ μᾶς χωρίζει ἀπ' τὸν Θεὸ καὶ πρέπει συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως νὰ φέρνῃ στὰ χεῖλη μας τὸ ἐρώτημα: «Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσης, Κύριε, τίς ὑποστήσεται;».

Μακαριώτατε,

Τὸ βίωμα τῆς ἐνότητός μας, ποὺ ἐνισχύεται κι' ἀπ' τὴν συναίσθησι τῆς κοινῆς ἀμαρτωλότητός μας, κατ' ἐξοχὴν κορυφώνεται καὶ ἀναθερμαίνεται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Κάθε εὐχαριστιακὴ σύναξις τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι πρὸ πάντων ἐνεργοποίησις τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνότητος μέσα στὴν ποικιλομορφία. Κατὰ τὴν ὠραία παραβολικὴ διατύπωσι τῆς ἀρχαίας «Διδαχῆς» (τῶν 12 Ἀποστόλων), ὅπως ποικιλόμορφοι κόκκοι σιταριοῦ συνήχθησαν ἀπὸ ἄγρους, ποὺ εἶναι ἀκόμη καὶ σὲ βουνοπλαγιές, κι ἀλέσθησαν καὶ ζυμώθηκαν κι ἔγιναν ὁ ἓνας κλώμενος ἄρτος τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἔτσι κι ἡ μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ συγκροτεῖται κι αἰσθητοποιεῖται κατ' ἐξοχὴν μὲ τὴν σύναξι τῶν μελῶν της, ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὅλες τίς τάξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τώρα παρακάνονται ἀδελφωμένοι στὸν μυστικὸ δεῖπνο συνενώνοντας τίς ποικιλόμορφες ιδιοσυγκρασίες μὲ τὴν συνεκτικὴ δύναμι τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ὡς προϋποθέσεως τῆς ὁμολογίας τῆς κοινῆς πίστεως (αὐτὸ σημαίνει τὸ «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμοιοῖα ὁμολογήσωμεν») καὶ μὲ τὴν συναίσθησι, ὅτι ἢ μετὰληψις τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. { Πρωτ. 733
Διεκπ. 228

Ἀθήνησι τῇ 24η-2-1983

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν παράγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύμεν κατωτέρω «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν Πίνακα» κληρικῶν προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων ἐντὸς τῶν πλυσίων τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου τασσομένης δεκαπενθημέρου προθεσμίας καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ν. 590) 1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς τῶν κατωτέρω προτεινομένων ὑποψηφίων δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ ἔνστασις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι οἱ προτεινόμενοι δὲν διαθέτουν τὰ πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικά ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ υποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ

ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1.	Ἀρχιμ. ΚΑΛΠΑΚΙΔΗΣ Παναγιωτέμων	Θεσσαλονίκης
2.	» ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Χρυσάνθος	Φθιώτιδος
3.	» ΚΑΠΝΙΣΗΣ Ἰγνάτιος	Χαλκίδος
4.	» ΜΠΕΝΑΡΔΗΣ Εὐθόμιος	Ἀττικῆς

Ἐντολῇ καὶ ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιερατάρχης

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΤΡΙΒΙΖΑΣ

τοῦ Κυρίου γίνεται ἀπὸ ὅλους ἀνεξαιρέτως (εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν).

Εἴθε ὁ Κύριος μὲ τὶς εὐχὰς τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, τοῦ εὐλογοῦντος καὶ ἀγιάζοντος ἡμᾶς Σεβασμιωτάτου Ἱεράρχου καὶ τῶν λοιπῶν παρισταμένων καὶ συμπροσευχομένων Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν νὰ μᾶς φωτίζη νὰ ἐμπνεώμαστε πάντοτε ἀπ' τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐνότητος μέσα στὴν ποικιλομορφία, γιὰ νὰ ἐπιδιώκωμε

τὴν ἀμοιβαία ἀλληλοσυμπλήρωσί μας καὶ γιὰ νὰ συνενώνωμε τὶς φωνές μας ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, «ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ. ιε', 6).

Γένοιτο!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ ΕΝ ΕΥΒΟΙΑ,*

Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου.

Ὁ Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀμφιλοχίαν (Καρβασαράν) τῆς Ἀκαρνανίας ἐν ἔτει 1874. Τὰς ἐγκυκλίους καὶ γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐπραγματοποίησεν ἐν Κερκύρα καὶ ἀκολούθως ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀναγορευθεὶς προλύτης τῆς Σχολῆς ταύτης ἐν ἔτει 1897, ὅτε καὶ ἤρχισεν ἀμέσως τὸ ἔργον τοῦ κήρυκος τοῦ θεοῦ λόγου. Ὡς ἐλληνοδιδάσκαλος ἐδίδαξεν ἐν Σπέτσαις ἐπὶ ἐν ἔτος. Καρεὶς μοναχὸς ὑπὸ τοῦ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας Παρθενίου Ἀκύλα (1892-1914) καὶ χειροτονηθεὶς διάκονος, προὔταθῃ ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῇ 18 Ἰουνίου 1899 διὰ νὰ διορισθῇ ἱεροκέρυξ «κατὰ τὸν νομὸν Εὐβοίας», διορίσθη δὲ ἱεροκέρυξ ἐν τῷ νομῷ τούτῳ διὰ Β. διατάγματος τῆς 14 Ἰουλίου τοῦ ὡς ἄνω ἔτους «ἀντὶ τοῦ Λεοντίου Πετρίδου ἀπολυομένου τῆς ὑπηρεσίας», ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1899 πρὸς τὴν Σύνοδον ἔγγραφον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Εἰς τὴν ἐκ Μεσολογγίου καὶ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1899 πρὸς τὴν Σύνοδον ὑποβληθεῖσαν αἴτησιν αὐτοῦ πρὸς διορισμὸν του, ὁ ἱεροδιάκονος Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου, ἔγραφε «παρακαλῶ τὴν Ἱ. Σύνοδον νὰ εὐδοκῆσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα ὅπως διορισθῶ ἱεροκέρυξ εἰς τινὰ τοῦ Κράτους νομὸν, καθ' ὅσον ποθῶ καὶ φλέγομαι ὑπὸ ἱερᾶς ἐφέσεως τοῦ νὰ ἐργασθῶ τῇ θεῖᾳ χάριτι ὑπὲρ τῆς ὠφελείας τοῦ πλησίου καὶ τῆς ἐμῆς ἐν τῷ ἔργῳ ἀναπτύξεως καὶ προόδου». Τὰ αὐτὰ ἐπανέλαβε καὶ εἰς νεωτέραν αἴτησιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Σύνοδον τῇ 21 Ἀπριλίου 1899, προσθέσας, «θέλω δ' ἐργασθῆ μετ' ἀγάπης καὶ ζήλου πολλοῦ ὑπὲρ τῆς τοῦ πλησίου ὠφελείας καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ μορφώσεως καὶ ἀναπλάσεως, ἔχων πλήρη συναισθήσιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τοῦ κληρικοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἱεροκέρυκος καὶ διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας».

Εἰς τὴν ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1900 ἔχθεισιν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ κηρυγματικῆς του ἐργασίας ὁ Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου, παρατηρεῖ, μεταξὺ ἄλλων: «Ἀναγκαῖον λοιπὸν ἢ Ἐκκλησία νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων καὶ κηρύκων τῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀρχῶν, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ ἐργασθῇ παρὰ τῇ πολιτείᾳ δραστηρίως ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν μόρφωσιν καὶ συντήρησιν κλήρου, ὅστις ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ὄν μεμορφωμένος καὶ

κατηρτισμένος, θὰ δύναται, διὰ τῆς μετὰ τῶν οἰκογενειῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθ' ἐκάστην ἀμέσου ἐπικοινωνίας, τὰ μάλιστα νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναζωοπύρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ χριστιανικοῦ συναισθηματος καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀνάπλασιν». Καὶ προσθεῖ: «Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐκοπίασα καὶ κοπιᾶζω, μετὰ θλίψεως καὶ πόνου βλέπων τὴν τῶν ἀνθρώπων κακίαν. Καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δὲ ἐνταῦθα (Χαλκίδι) καὶ ἐν ταῖς ἐκτὸς τῆς πόλεως συναθροίσεσι, καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ τῷ στρατῷ, πολλάκις ἐδίδαξα καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν μετ' ἀγάπης προέτρεψα» Δευτέρα ἔχθεισις αὐτοῦ, περιέχει τὰς αὐτὰς ἀπόψεις, ὡς ἢ ἀνωτέρω. Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων ἐκθέσεων πεπραγμένων τοῦ Θεοφύλακτου Παπακωνσταντίνου, μετὰ τῶν «διαγραμμάτων» τῶν ὀμιλιῶν κατὰ ἐπαρχίαν, δῆμον, κοινότητα, μῆνα, ἡμέραν, ἀριθμὸν ὀμιλιῶν, ὄνομα ναοῦ, θέμα ὀμιλίας καὶ παρατηρήσεις, ὑπάρχουν καὶ δύο ὀμιλίαι αὐτοῦ, ὑποβαλλόμεναι κατὰ τότε τεθεσπισμένα, μετὰ τῆς ἐτησίας ἐκθέσεως πεπραγμένων ὑπὸ τῶν ἱεροκέρυκων, καὶ δῆ: Ὀμιλία, ἦτοι λόγος πανηγυρικὸς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐν Εἰρηχωρίῳ (15 Αὐγούστου 1900), καὶ Ὀμιλία, ἦτοι ἕτερος λόγος πανηγυρικὸς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν Ψαχνοῖς⁴⁹.

Μετὰ τὴν κηρυγματικὴν προσφορὰν αὐτοῦ ἐν Εὐβοίᾳ, χειροτονημένος πρεσβύτερος καὶ χειροθετημένος ἀρχιμανδρίτης, εἰργάσθη ὡς ἱεροκέρυξ ἐν Πύργῳ, Πάτραις, Αἰτωλοακαρνανίᾳ καὶ Τριφυλίᾳ, καὶ ἀκολούθως ἐφημέρευσεν εἰς τὸ Ἐφρηβεῖον Ἀβέρωφ ἐν Ἀθήναις. Ὡσαύτως ἐκέρυξε τὸν θεῖον λόγον εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ναὸν τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσεως, καὶ διετέλεσε κηρυγματικὸς συνεργάτης τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ Συλλόγου «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι», καὶ καθηγητῆς ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Λυκείῳ τοῦ Κ. Διαλησμά. Ἐπεσκέφθη τὴν Αἴγυπτον, τὰς Ἰνδίας, τὴν Αὐστραλίαν ἐνθα ἐφημέρευσεν ἐν Μελβούρῃ. Ἐπανελθὼν ἐκ ταύτης ἐν ἔτει 1909, διορίσθη ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. Κατὰ τὰ ἔτη 1912-1917 διετέλεσεν ἐφημέριος τοῦ Στόλου, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἱεροκέρυξ εἰς τὸν Ναύσταθμον. Ἐν ἔτει 1912 ἡ Σύνοδος περιέλαβε τὸν Θεοφύλακτον Παπακωνσταντίνου εἰς τὸ τριπρόσωπον διὰ τὴν ἐκλογὴν ἱεράρχου Ἄρτης, καὶ ἐν ἔτει 1921 διὰ τὴν ἐκλογὴν ἱεράρχου Αἰτωλοακαρνανίας, ἀλλ' ἀμφότεραι αὐταὶ αἱ προτάσεις τῆς Συνόδου δὲν

49. Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — Φάκελλος ἱεροκέρυκων Χαλκίδος.— Πρβλ. Εὐριπος, 12 Αὐγούστου 1899.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 105 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους.

έτελεσφόρησαν, ἐξ ἐπόψεως προκρίσεως ὑπὸ τῆς πολιτείας, κατὰ τὴν τότε νομοθεσίαν περὶ ἐκλογῆς ἱεραρχῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεγράφη ἀνωτέρω⁵⁰.

Ὁ Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου ἐδημοσίευσεν μελέτας καὶ δὴ: 1) Ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἦτοι Περίληψις τῆς ἐν τρισὶ βιβλίοις διδασκαλικαλίας τοῦ κατὰ τὸν Β' μ.Χ. αἰῶνα ἀκμάσαντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ ἀπολογητοῦ, Θεοφίλου, πρὸς τινὰ Αὐτόλυκον, Ἐθνικὸν τὴν θρησκείαν (Χαλκὶς 1900). 2) Ὁ μέγας Ἀθανάσιος καὶ ἡ δογματικὴ αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀρείου καὶ Σαβελλίου διδασκαλία (Ἀθῆναι 1911). 3) Ὁ μέγας Βασίλειος, ἡ δογματικὴ αὐτοῦ διδασκαλία, ἡ ἠθικὴ καὶ τὸ πρακτικὸν μέρος τῶν παραινετικῶν αὐτοῦ λόγων (ἐκδοσις Γ' βελτιωμένη, Ἀθῆναι 1931). Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὁ Μπολσεβικισμός. Περὶ παρθενίας καὶ γάμου. Ἀπόκρισις καὶ ἠθικαὶ ἀσχημαίαι τοῦ 1916.

Ἀθανάσιος Ἀκύλας.

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας ἐγεννήθη εἰς τὸ Μεγαλοχώριον τῆς νήσου Θήρας ἐν ἔτει 1859. Ἦτο υἱὸς τοῦ ἱερέως Μιχαὴλ Ἀκύλα, ἐφημερίου Μεγαλοχωρίου, τέκνον πολυτέκνου εὐσεβοῦς οἰκογενείας ἐλκούσης τὴν προέλευσιν αὐτῆς ἐκ τῶν ἐν Θήρᾳ Ἀκύλα, οἱ ὅποιοι ἀνέδειξαν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐπιφανεῖς κληρικούς καὶ ἐπιστήμονας. Θεῖος τοῦ Ἀθανασίου ἦτο ὁ Παρναξίας Παρθένιος Ἀκύλας (1852-1876). Ὡσαύτως, ἀδελφὸς τοῦ Ἀθανασίου ἦτο ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἐπίσης Παρθένιος Ἀκύλας (1892-1914). Μετὰ τὴν ἐν Μεγαλοχωρίῳ στοιχειώδη μόρφωσιν αὐτοῦ ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας, γαλουχηθεὶς «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου», περιεβλήθη λίαν ἐνωρὶς τὸ μοναχικὸν τριβάνιον, καὶ διατελῶν διάκονος ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν. Φιλομαθὴς καὶ φιλόπρονος τυγχάνων ἐφοίτησεν εἰς διάφορα πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας καὶ ἔλαβε διδακτορικὸν δίπλωμα φιλοσοφίας καὶ κοινωνιολογίας. Ἀκολουθῶν ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἔλαβε τὸ πτυχίον τοῦ προλήτου τῆς Θεολογίας. Γλωσσομαθὴς καὶ εὐρείας ἀντιλήψεως κληρικὸς εἰργάσθη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰς ὀρθόδοξους Ἑλληνικὰς κοινότητας, ὠφελήσας αὐτὰς ποι-

κιλοτρόπως. Κατὰ τὰ ἔτη 1881-1883 διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς ἱστορικῆς ἐν Ἀμοργῷ μονῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Χοροβιωτίσσης, εἰς τὴν ὅποιαν ἡγούμενευσε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Παρθένιος Ἀκύλας ὁ μετὰ ταῦτα Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναγραφέντα.

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας προτιθέμενος νὰ ἐργασθῆ ὡς ἱεροκλήρυξ, ὑπέβαλε πρὸς τὴν Σύνοδον τὴν ἀπὸ 10 Μαΐου 1902 αἴτησιν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγραφε: «Τασσόμενος ἐν τῇ τῶν ἱερομονάχων τάξει, καὶ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς μου περατώσας ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ ὡς τρόφιμος ταύτης καὶ φοιτήσας εἰς διάφορα Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας ἔτυχον διδακτορικῶν πτυχίων τῆς φιλοσοφίας· οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἑλλάδος, δούς τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις μου καὶ ἀναγορευθεὶς προλήτης τῆς Θεολογίας, καὶ θέλων ἤδη διακονεῖν τῇ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μου Ἐκκλησίᾳ εὐαγγελιζόμενος τὸν λόγον τῆς χάριτος, ἐξαιτούμαι εὐσεβάτως τῇ προτάσει τῆς Ἱ. Συνόδου, ἵνα λάβω τὴν τοῦ ἱεροκλήρυκος θέσιν». Ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1902 ἐγγράφου αὐτῆς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐπρότεινε τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἱεροκλήρυκος «παρὰ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας», τὸ δὲ ὑπουργεῖον, διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαΐου 1902 ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὴν Σύνοδον, ἐγνωστοποίησεν εἰς αὐτὴν ὅτι διὰ Β. διατάγματος τῆς 23/27 Μαΐου 1902 ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Ἀκύλας διορίσθη ἱεροκλήρυξ «παρὰ τῇ ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας». Κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἐπομένου ἔτους 1903 ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας διορίσθη ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφημέριος τῆς ἐν Μαγνηστρίᾳ ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς κοινότητος, καὶ τῇ 4 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὑπέβαλεν εἰς τὴν Σύνοδον αἴτησιν αὐτοῦ περὶ παραιτήσεώς του «ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ ἱεροκλήρυκος τοῦ νομοῦ Εὐβοίας», ἣτις καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ, τοῦ σχετικοῦ Β. διατάγματος δημοσιευθέντος τῇ 18 Μαρτίου 1903. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, οὗτος διετέλεσεν ἱεροκλήρυξ ἐν Εὐβοίᾳ ἐπὶ ἐν μόνον δεκάμηνον.

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας εἰργάσθη ὡς ἐφημέριος οὐ μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἐπίσης δὲ καὶ ὡς καθηγητὴς εἰς Ἐκκλησιαστικὰς σχολὰς ἐν Ἑλλάδι καὶ ὡς ἱεροκλήρυξ ἐν Θήρᾳ, καὶ δὴ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του. Ὑπὸ τῆς Συνόδου ἐπροτάθη κατ' ἐπανάληψιν ἐν τῷ τριπροσώπῳ πρὸς ἐπισκοποποίησιν, καὶ δὴ: Ἐν ἔτει 1906, διὰ τὴν ἐπισκοπὴν Μονεμβασίας καὶ Λακεδαιμόνος. Ἐν ἔτει 1912, διὰ τὴν Ὑδρας καὶ Πεπεσῶν. Ἐν ἔτει 1914, διὰ τὴν Παρναξίαν. Καὶ ἐν ἔτει 1921, διὰ τὴν Ἡλείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας ταύτας περιπτώσεις δὲν προῦκρίθη ὑπὸ τῆς πολιτείας, κατὰ τὴν τότε νομοθεσίαν περὶ ἐκλογῆς ἐπισκόπων. Ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας ἦτο ἀνὴρ φιλήσυχος, πρᾶος καὶ εἰλικρινῆς, ὑπῆρξε δὲ ὑπόδειγμα εὐσυνειδήτου κληρικοῦ. Ἦτο τὰ μάλιστα φιλελήμων, στερούμενος καὶ αὐτῶν τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ μισθοῦ

50. Ἀρχιμ. Εὐγενίου Κωσταρίδου, Ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, Ἀθῆναι 1921, σελ. 535-537 καὶ 326. — Πανελλήνιον Λεύκιωμα Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος 1821-1921, τόμος ΣΤ', Ἀθῆναι 1922, σελ. 236-237. — «Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι» Ὀρθόδοξος Χριστιανικὸς Σλόλλογος, ἔτος ἰδρύσεως 1906, Ἱστορία - ὁργάνωσις - δράσις - πολιτεία, Ἀθῆναι 1970, σελ. 105, 119, καὶ 238. — Βασιλείου Ἀτῆση Μητροπολίτου πρώην Δήμου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Β', Ἀθῆναι 1953, σελ. 103, 145 καὶ σελ. 106.

του, τὸν ὁποῖον, σχεδὸν ὀλόκληρον, διέθετεν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἀπέθανεν ἐν Θήρᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1926.

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀκύλας ἐδημοσίευσεν ὀμιλίας καὶ δὴ: 1) Λόγος πανηγυρικός ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ἐορτῇ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος (Ἀθήναι 1896). 2) Ὀμιλία περὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὀφειλομένης λατρείας (Ἀθήναι 1898^{50α}).

Γερμανὸς Τρωϊάνος.

Ὁ Γερμανὸς Τρωϊάνος ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἀργοστόλιον τῆς Κεφαλληνίας ἐν ἔτει 1870, ἐνθα καὶ ἔτυχε τῆς στοιχειώδους καὶ γυμνασιακῆς μορφώσεως. Κατὰ κόσμον ὀνομάζετο Σπυρίδων. Τυχὼν προστασίας τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὡς τότε ὀνομάζετο, Κεφαλληνίας Γερμανοῦ Καλλιγᾶ (1884-1889), ἐστάλη ὡς ὑπότροφος αὐτοῦ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, λαβὼν τὸ πτυχίον ἐν ἔτει 1893. Ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας ἐκάφη μοναχὸς τῆς ἐν αὐταῖς μονῆς Πετρακῆ, ὀνομασθεὶς Γερμανὸς καὶ ἐχειροτονήθη διάκονος, τοῦ προστάτου αὐτοῦ Κεφαλληνίας Γερμανοῦ ἤδη ὄντος μητροπολίτου Ἀθηνῶν (1889-1896). Ἐν συνεχείᾳ ἔτυχεν ἐν Μονάχῳ εὐρύτερων σπουδῶν, λαβὼν δίπλωμα φιλοσοφίας. Χειροτονηθεὶς δὲ ἐν ἔτει 1899 πρεσβύτερος καὶ προχειρισθεὶς ἀρχιμανδρίτης, ὑπηρέτησεν ὡς ἐφημέριος εἰς τὴν Δρέσδην τῆς Γερμανίας καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Βουδαπέστην τῆς Οὐγγαρίας. Ἐκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διορίσθη ἱεροκλήρυξ τοῦ νομοῦ Εὐβοίας.

Εἰς τὴν ἀπὸ 22 Μαΐου 1903 αἴτησιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Τρωϊάνος ἔγραψεν: «Ὁ εὐσεβᾶτως ὑποφαινόμενος πτυχιούχος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἐν Ἑρλάγγῃ Πανεπιστημίου ὑποβάλλω τὴν αἴτησιν ὅπως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εὐδοκοῦσα ἐνεργήσῃ τὰ δεόντα, ἵνα διορισθῶ ἱεροκλήρυξ ἐν τινι τῶν θεοσώστων ἐπισκοπικῶν περιφερειῶν τοῦ Κράτους». Ἡ Σύνοδος, διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1903 ἐγγράφου αὐτῆς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, προέτεινε τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἱεροκλήρυκος «παρὰ τῇ Ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας». Τὸ δὲ ὑπουργεῖον, διὰ τοῦ ἀπὸ 6

Ἰουνίου 1903 ἐγγράφου αὐτοῦ, ἐγνώρισεν εἰς τὴν Σύνοδον, ὅτι διὰ Β. διατάγματος τῆς 5 Ἰουνίου 1903 διορίσθη οὗτος ἱεροκλήρυξ τῆς ὡς ἄνω ἐπισκοπῆς Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, ἦτις, ὡς ἄνωτέρω ἀνεγράφη, ἀπετέλει ἐνιαίαν ἐπισκοπικὴν ἐπαρχίαν τοῦ νομοῦ Εὐβοίας, κατὰ τὰ ἔτη 1842-1852 καὶ 1899-1922. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Τρωϊάνος παρέμεινεν ἱεροκλήρυξ ἐν Εὐβοίᾳ μέχρι τοῦ 1906, ἦτοι ἐπὶ τριετίαν, ὅτε διορίσθη Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἱεροκλήρυξ διεκρίθη διὰ τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ. Ἐκθέσεις πεπραγμένων του ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ θείου λόγου ἐν Εὐβοίᾳ δὲν ὑφίστανται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν ἔτει 1907 ὁ Γερμανὸς Τρωϊάνος ἐξελέγη Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διακριθεὶς ὡς εἰς τῶν διαπρεπῶν ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἕνεκα τῆς μορφώσεως αὐτοῦ, τῆς πείρας καὶ τῶν πολλῶν ἄλλων ἱκανοτήτων ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐκοσμήτο. Ἐνεκα τῆς ἀνωμάλου ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐν Ἀμερικῇ, ἐστάλη ἐκεῖ, ἐν ἔτει 1921, ὡς Ἐξάρχος τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέιγετο τότε διοικητικῶς ἢ ἐν Ἀμερικῇ ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἐπανῆλθε δὲ ἐξ Ἀμερικῆς, μετὰ διετίαν, παραμείνας καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀφοῦ διεποίμανε τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ μετ' ἐπιμελείας καὶ ἱκανότητος πολλῆς ἐπὶ 28 ἔτη, ἀπεβίωσε τῇ 31 Δεκεμβρίου 1935⁵¹.

Ὁ Ἐπικλήδειος λόγος αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Παντελεήμονα Κριεζῆν (1906-1907) ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περιοδικὸν Ἱερὸς Σύνδεσμος⁵².

Συνέσιος Φιλιππίδης.

Ὁ Συνέσιος Φιλιππίδης ἐγεννήθη ἐν Τήνῳ ἐν ἔτει 1868, ἀνετράφη δὲ ἐν Πειραιεῖ, ἐνθα ἔλαβε τὸ ἀπολυτήριον τοῦ γυμνασίου. Ἐπειτα ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα, ἐδίδαξεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευ-

50α. Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, πανηγυρικός τόμος ἐπὶ τῇ 125ετηρίδι αὐτῆς, Ἀθήναι 1969, σελ. 720 (381). — Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — Φάκελλος ἱεροκλήρυκων Χαλκίδος. — Βασιλείου Ἀτέση Μητροπολίτου πρώην Λήμνου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Β', Ἀθήναι 1953, σελ. 252, 229, 230, 103, 283 καὶ 107. — Βιβλιοπωλεῖον Νόττη Καραβία, Σπάνια βιβλία (θηρησκευτικὰ) κατάλογος Νο 70, Ἀθήναι, σελ. 5 (53). — Τοῦ αὐτοῦ, Κατάλογος βιβλίων (θηρησκευτικὰ) 1981, σελ. 115 (2357).

51. Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — Φάκελλος ἱεροκλήρυκων Χαλκίδος. — Βασιλείου Ἀτέση Μητροπολίτου πρώην Λήμνου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Β', Ἀθήναι 1953, σελ. 261-264. — Ἀρχιμ. Μελετίου Γαλανοπούλου, Ἐκκλησιαστικαὶ σελίδες Λακωνίας, Ἀθήναι 1939, σελ. 322-349. — Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου Γερμανὸς ὁ Τρωϊάνος, Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, ἐν Θρησκευτικῇ καὶ Ἡθικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, τόμος 4, Ἀθήναι 1964, στήλ. 402-403. — Ἡλία Τσιτσέλη, Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα, τόμος Β', Ἀθήναι 1960, σελ. 646-647.

52. Ἱερὸς Σύνδεσμος, ἔτος Α', ἀριθ. φύλλου 47, σελ. 4-6, Ἀθήναι 15 Ἀπριλίου 1907.

τήρια ἐν Πειραιεῖ καὶ Θήβαις. Εἰς τὸν Πειραιᾶ εἰργάσθη κοινωνικῶς καὶ ἴδρυσεν τὸν μέχρι σήμερον ἐπιφελῶς δρῶντα «Πειραικὸν Σύνδεσμον», μοχθήσας διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν νυκτερινῶν σχολῶν αὐτοῦ. Μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ εἰς διάκονον καὶ πρεσβύτερον, διωρίσθη ἐν ἔτει 1904 ἱεροκήρυξ τοῦ νομοῦ Εὐβοίας, ἥτοι τῆς ἐνιαίας τότε ἐπισκοπῆς Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, προδιατελέσας ἱεροκήρυξ παρὰ τῆ μητροπόλει Ἀθηνῶν.

Περὶ τῆς ἀρχικῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὡς ἱεροκήρυκος παρὰ τῆ ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας ὑπέβαλε ἐκθεσιν τῇ Συνόδῳ, ἥτις καταχωρίζεται ἐνταῦθα ὡς ἐν πλήρῃ δείγμα τύπου ἐκθέσεων ὑποβαλλομένων εἰς αὐτήν, κατὰ τὰ τότε τεθεσπισμένα περὶ τῆς κηρυγματικῆς δραστηριότητος τῶν ἱεροκηρύκων:

«Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 28 Δεκεμβρίου 1904.

Ἐκθεσις τοῦ παρὰ τῇ Ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Ἱεροκήρυκος Ἀρχιμ. Συνεσίου Φιλιππίδου.

Ὁ εὐσεβῶς ὑποφαινόμενος ἀρχιμανδρίτης Συνέσιος Φιλιππίδης ἀναλαβὼν, κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ λήγοντος ἔτους, τὰ καθήκοντά μου ὡς Ἱεροκήρυκος παρὰ τῇ ἐπισκοπῇ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, κατόπιν μεταθέσεώς μου ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν παρ' ἧ διετέλεσα ἐπὶ οὐκ ἀμνηνον ἱεροκήρυξ, παρέμεινα ἐπὶ δύο περίπου μῆνας ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς καὶ πρωτευούσῃ τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας, τὸ μὲν ἵνα ἐκ τοῦ συνεγγυς γνωρίσω καὶ μελετήσω τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ νέᾳ θέσει μου, τὸ δὲ ὅπως ἐκφωνήσω λόγους τινὰς εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς τῆς πόλεως. Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἠρξάμην τῆς ἀνά τὸν Νομὸν Εὐβοίας περιουσίας μου, περιελθὼν τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Νομοῦ, ὡς ἐκ τοῦ συνυποβαλλομένου διαγράμματος γίνεται δῆλον. Αἱ ἐκ τῆς περιουσίας μου ταύτης ἐντυπώσεις περὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς.

Ἡ θρησκευτικὴ κατάστασις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐβοίας, δύναται τις εἰπεῖν, εὐρίσκεται εἰς σχετικῶς εὐάρεστον σημεῖον. Κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ Εὐβοεῖς εἶναι εὐσεβεῖς, ἐνάρετοι, φιλακόλουθοι, εἰρηνικοί, ἐργατικοὶ καὶ φιλόξενοι, ἐὰν ἐξαιρέση τις τοὺς κατοίκους τῶν μεγαλοπόλεων, ἐν αἷς, ὁμολογητέον, παρατηρεῖται ποιά τις ψυχρότης τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων. Ἐν ταῖς κωμοπόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις, εὐάρεστόν μοι προὔξενησεν ἐντύπωσιν, ἡ πυκνὴ συρροὴ τῶν ἀνθρώπων, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ ἡ θρησκευτικὴ εὐλάβεια μεθ' ἧς οἱ πάντες ἠκροῶντο τοῦ κηρύγματος. Καίτοι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἠσχολοῦντο εἰς ἐπιπόνους ἐργασίας (θερισμοῦ, ἀλωνίων κ.λ.π.) δὲν ὤκνουν ἐν τούτοις κατὰ

τὰς ἐσπερινὰς ὥρας, καθ' ἃς συνήθως ἐκέρυττον, νὰ προσέρχονται μετ' ἀξιοζήλου προθυμίας καὶ νὰ ἀκροῶνται μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἄκρας προσοχῆς ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους τοῦ θεοῦ κηρύγματος.

Ἡ αὐστηρότης τῶν ἡθῶν ἐν τῷ νομῷ Εὐβοίας ἐπίσης δύναται τις νὰ εἴπῃ κατὰ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται εἰς εὐάρεστον σημεῖον, ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι, ὅτι σοβαρὰ ἐγκλήματα σπανιώτατα λαμβάνουν χῶραν.

Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀπισθόηχοτε εὐάρεστον θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν, συνήθη μικροεγκλήματα καὶ ἀδικήματα καὶ πολλαὶ καὶ πολλαπλαῖ κακίαι, οἷον κλοπαὶ καὶ ἀγροζημίαι καὶ φθόνοι καὶ καταλαλαὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιφλογοῦσιν ἐνίοτε καὶ παρὰ τοῖς Εὐβοεῦσιν, ἐκ τούτων δὲ λαμβάνων ἀφορμὴν κατόπιν τῶν καταλλήλων πληροφοριῶν ἃς ἠρῶμένη παρὰ τῶν δυναμένων, ἐκἀνόμιζον τὰ θέματα τῶν κηρυγμάτων ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐπικρατούσας ἐκασταχοῦ κακίας, περιώριζον δὲ ταῦτα εἰς πρακτικὰς διδασκαλίας περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου ἰδίως, καὶ περὶ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων ἅτινα δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀτόμων αἱ κακίαι ἐπικρατοῦσαι.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κατάστασιν τοῦ κατωτέρου κλήρου ἐν τῷ νομῷ Εὐβοίας, μοι ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ προσθέσω ἐν τῇ παρουσίᾳ, ὅτι οὗτος δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπήν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι, μετὰ τὸ κατωτέρου κλήρου ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ἱερεῖς τιμῶντες τὸ ἱερὸν αὐτῶν ἀξίωμα, λόγῳ ἡθους καὶ ἀξιοπρεπείας, ἀλλὰ καὶ ἀναλόγου παιδείσεως τυχόντες ἐν τῇ λειτουργούσῃ ἄλλοτε καλλικάρπῳ Ἱερατικῇ Σχολῇ Χαλκίδος, οἱ πλεῖστοι ὅμως τῶν ὑπολοίπων ἀγράμματοι, τινὲς δὲ καὶ ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν μέθην, δείκνυνται πολὺ κατώτεροι τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργήματος ὅπερ ἀνέλαβον. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἰδίως τῆς Καρυστίας ὁ κατώτερος κλήρος ἔχει ἀνάγκην καθαρμοῦ, ὅπερ ἐπιτευχθήσεται διὰ τῆς ταχείας πληρώσεως τοῦ ἀπὸ διετίας καὶ πλέον κενοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου, διὰ κληρικῶν δυναμένων διὰ στιβαρῆς χειρὸς νὰ ἐπιβληθῇ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην εἰς λαὸν τοσοῦτον εὐσεβῆ καὶ εὐάγωγον, πολλὰ θὰ ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ πνευματικὰ ἀγαθὰ, κλήρος εὐπρόσωπος καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἄξιος τοῦ προορισμοῦ του. Διὰ τοῦτο δέ, κατὰ τὸ ἐπιβαλλόμενόν μοι καθήκον, ὅπου ἡδυνάμην συμβούλευον τοῖς ἱερεῦσι τὰ δέοντα, συνιστῶν αὐτοῖς ὅπως διὰ τοῦ καλοῦ των παραδείγματος ὠφελῶσι πνευματικῶς τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων ἐν οἷς ἐφημερεύουσιν. Δὲν παρέλιπον δὲ νὰ συνιστῶ ἐπίσης αὐτοῖς νὰ μὴ ἀμελῶσι καὶ τοῦ θεοῦ κηρύγματος, ἀλλὰ νὰ ἀναγιγνώσκωσιν εἰς τοὺς κατὰ Κυριακὴν ἐκκλησιαζομένους τοὺς λόγους τοῦ Θεοτόκου ἐκ τοῦ Κυριακοδρομίου, ἢ ἄλλους καταλλήλους ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων, μετὰ προηγουμένην καὶ ἐπιμελῆ μελέτην αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΗΣ (ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ - ΒΙΩΜΑΤΑ - ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ)*

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ'.

ΕΩΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΩΜΑΤΑ

«Βραδυνές προσευχές μου
τῶν παιδιάτικων χρόνων,
πού νικούσατε πάντα
τὸν ἀνθρώπινο πόνο·
μὲ γλυκεῖα νοσταλγία
σᾶς γυρίζω στὸ νοῦ μου,
καθὼς πάλι θυμάμαι,
[τὴν Σχολὴν τῆς ψυχῆς μου].
(Γ. Βερίτης).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 108 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

Περατῶν τὴν συνοπτικὴν ταύτην ἐκθεσίμ μου, παρακαλῶ θερμῶς τὴν Σεβ. Ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως μεριμνήσῃ διὰ καταλλήλου ἐνεργείας παρὰ τῆ Σεβαστῆ Κυβερνήσει, περὶ τῆς ἀφθονωτέρας παροχῆς τῶν ὑλικῶν μέσων διὰ τὰς τῶν Ἱεροκλήρων περιοδείας, καθόσον, ἐν ᾧ ἀφ' ἐνὸς ἐπιτακτικῆ ἀνάγκῃ ἐπιβάλλει συχνὰς περιοδείας διὰ τὸ θεῖον κήρυγμα, σχεδὸν δὲ διαρκῶς πρέπει νὰ περιοδεύωσιν οἱ Ἱεροκλήρυκες, ἵνα ἐπιτευχθῶσι διὰ τοῦ κηρύγματος ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀφ' ἑτέρου ἐλάχιστον ποσὸν διατίθεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ κράτους διὰ τὰς περιοδείας ταύτας, πολλοὶ δὲ τῶν Ἱεροκλήρων, ἐν οἷς καὶ ἐγώ, καίπερ ἐπιθυμοῦντες νὰ βλέπωσι συχνότερον τὰς κώμας καὶ τὰς πόλεις τῆς δικαιοδοσίας των, δὲν πράττουσι τοῦτο, διότι δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς διὰ τὰς πυκνὰς περιοδείας ἀπαιτούμενας δαπάνας.

Εὐπειθέστατος

Ὁ παρὰ τῆ Ἱεπισκοπῆ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας
Ἱεροκλήρυξ

Ἀρχιμ. Συνέσιος Φιλιππίδης⁵³.

Ὁ Συνέσιος Φιλιππίδης παρέμεινεν ἐπὶ ἔτος (1904-1905) ἐν τῆ ἐπισκοπῆ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας κηρύσσων τὸν θεῖον λόγον, εἰργάσθη δὲ ὡς Ἱεροκλήρυξ καὶ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Μαντινείας καὶ Κυ-

53. Ἀρχιεῖον Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — Φάκελλος Ἱεροκλήρων Χαλκίδος.

1. Ὁ ἁγιασμὸς τῆς ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῆς ἡμέρας διὰ τῆς προσευχῆς.

Ὁ μαθητὴς τῆς κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ἐχαιρετοῦσε τὸν ἐρχομὸν τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας διὰ τοῦ «καὶ νῦν φώτισόν μου τὰ ὄμματα τῆς διανοίας, ἀνοιξόν μου τὸ στόμα τοῦ μελετᾶν τὰ λόγια σου καὶ συνιέναι τὰς ἐντολάς σου καὶ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, καὶ ψάλλειν σοι ἐν ἐξομολογήσει καρδίας καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πανάγιον ὄνομά σου» καὶ ἀποχαιρετοῦσεν αὐτὸ διὰ τοῦ «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο...». Ἡ εὐχαριστία τοῦ Θεοῦ ἐνεκαινιάζετο διὰ τοῦ «εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ ἐξαναστήσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν κοιτῶν ἡμῶν» καὶ ἐτελείωνε διὰ τοῦ «καὶ δὸς ἡμῖν, Δέσποτα, πρὸς ὕπνον ἀπιοῦσιν,

νοῦρίας καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐν ἔτει 1912 ἐγένετο ἐπίσκοπος Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, διακριθεὶς ἐπὶ συνέσει καὶ ἄλλαις πολλαῖς ἀρεταῖς καὶ συγκαταριθμηθεὶς μετὰ τῶν ἀξιολόγων ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Διετέλεσεν ἐν ἔτει 1939 τοποτηρητὴς τῆς μητροπόλεως Κορινθίας. Ἀπεβίωσε τῆ 27 Φεβρουαρίου 1944⁵⁴.

Ἔργα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἑξῆς: 1) Ἱερὰ ἀποδημία εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐντυπώσεις προσκυνητοῦ δημοσιευθεῖσαι ἐν τῆ ἐφημερίδι «Σφαίρα» (Πειραιεὺς 1903). 2) Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς (Πειραιεὺς 1908). 3) Λόγοι εἰς τὰ ἄχραντα Πάθη τοῦ Σωτήρος (Ἀθῆναι 1922). 4) Ἐκκλησία καὶ Κράτος. Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας (Ἀθῆναι 1934). 5) Χριστιανικὸν ὑπερπέραν, ἤτοι ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς (Ἀθῆναι 1940). Ἐπιμελεῖα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθῆναις κατὰ τὸ ἔτος 1939 ἢ, ὑπὸ τοῦ ἱερέως Νικολάου Π. Ἀβούρη, συντεθεῖσα, Ἀκολουθία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας, ἤτοι τοῦ ὑπερφουδὸς θαύματος, ὅπερ αὕτη ἐνήργησε, διασώσασα τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνον τῆ 13ῃ Μαΐου 1915.

(Συνεχίζεται!)

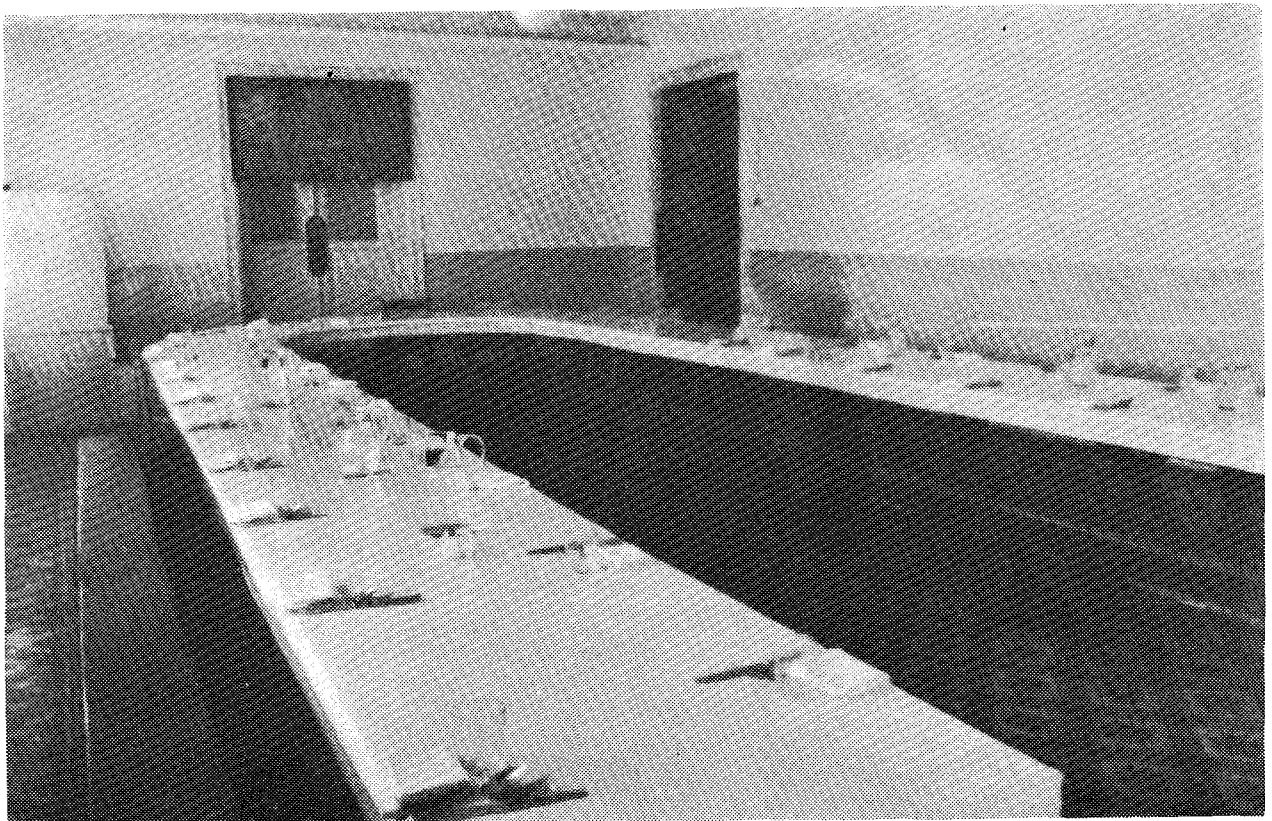
† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

54. Βασιλείου Ἀτέση Μητροπολίτου πρώην Λήμνου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικῆ Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόμος Β', Ἀθῆναι 1953, σελ. 102-104, καὶ τόμος Γ', Ἀθῆναι 1969, σελ. 124-126.

ἀνάπαυσιν σώματος καὶ ψυχῆς». Ἡ δοξολογία τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ ὁποία εἶναι καὶ τὸ Ναΐδιον τῆς Σχολῆς, ἤρχιζε διὰ τοῦ «Ἅγιος ὁ Θεός...», διὰ τοῦ «Ἁγία Τριάς ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς», ἐλάμβανε δὲ πέρας διὰ τοῦ «Παννύχιον ἡμῶν τὴν σὴν δοξολογίαν χάρισαι, εἰς τὸ ὑμνεῖν καὶ εὐλογεῖν καὶ δοξάζειν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...». Οἱ μαθηταὶ μετὰ τὴν ἔγερσιν ἐκ τῆς κλίνης των καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ εὐλογῆσῃ «εἰσόδους καὶ ἐξόδους, πράξεις, ἔργα, λόγους, καὶ ἐνθυμήσεις» αὐτῶν ἀφ' ἐνός καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ λάμψῃ «ἐν ταῖς καρδίαις» αὐτῶν «τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς, καὶ τοὺς τῆς διανοίας» αὐτῶν «ὄφθαλμοὺς» διανοίξῃ «εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν». Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ βραδυνοῦ «σπουδαστηρίου» καὶ τοῦ δείπνου καὶ πάλιν ὅλοι ὁμοῦ οἱ μαθηταὶ συγκεντρωμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡδύχαριστον τὸν Θεὸν δι' ὅ,τι τοὺς ἐδώρησε καθ' ἑλπὴν τὴν ἡμέραν καὶ προσηύχοντο λέγοντες: «τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀγιάσον, τὰ σώματα ἁγνίσον, τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον, τὰς ἐννοίας κάθαρσον, καὶ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης». Οἱ μαθηταὶ ἠγάζον πάντοτε τὴν ἑναρξιν τῆς ἡμέρας διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῶν πρεσβειῶν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου ψάλ-

λοντες «προστασία φοβερὰ καὶ ἀκαταίσχυντε...», «τῆς Παναγίας Ἀχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου...», κατέκλειον δὲ αὐτὴν καὶ πάλιν διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῆς «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι...». Μὲ μίαν λέξιν ἡ ζωὴ τοῦ μαθητοῦ καθημερινῶς ἤρχιζε μὲ τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε...» τοῦ Ὁρθρου καὶ ἔληγε μὲ τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...» τοῦ Ἀποδείπνου, ὅποτε «μπροστὰ στὸ θρόνο Σου καὶ ἐμεῖς γονατισμένοι, μ' ἀνείπωτη χαρὰ μετανοιωμένοι, μέσα μας τὴν νύκτα τὴ βαθειὰ ἀποχαιρετίζαμε, καὶ στίς ψυχές μας τὴ γλυκειὰ αὐγὴ τῆς βασιλείας Σου καλοσωρίζαμε» (Moody).

Ἐκάστη ἀκολουθία τελουμένη, κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μὲ ὑποδειγματικὴν τάξιν, κατάνυξιν καὶ δέος, μὲ ἱεροπρέπειαν καὶ λαμπρὰν μεγαλοπρέπειαν, ἡ ὁποία κατ' οὐδένα λόγον ἀπορροφᾷ τὴν βαθειὰν ἀνθρωπίνην ἀπλότητά της, ὡς καὶ μὲ τὴν καλῶς ὀργανωμένην χορωδίαν τῶν μαθητῶν, εἰς τὸ Ναΐδιον τῆς Σχολῆς εἶχε τὴν ἰδικὴν της χάριν, τὸ ἰδικόν της πνευματικὸν βάθος, τὴν ἰδικὴν της μεταρσίωσιν, τὸ ἰδικόν της νόημα, τὸ ἰδικόν της χρώμα καὶ τὴν ἰδικὴν της βαθειὰν καὶ πολυμορφον ἐπίδρασιν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν ἱερολογιτῶν, οἱ ὅποιοι, φεύγοντες ἀπὸ τὴν Σχολὴν, ζοῦν καὶ προσεύχονται ἐνθυμούμενοι πάντοτε τὰς σεμνὰς ἀλλὰ καὶ λαμπρὰς ἐκεῖνας ἀκολουθίας τῆς Σχολῆς, ὅπως δὲ ἰδιαίτε-

Ἡ μοναστηριακὴ τράπεζα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. (Εἰς τὸ βάθος ἡ εἰκὼν τῆς φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ καὶ ὁ ἄμβων διὰ τὰ πατερικὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν γευμάτων).

ρως τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, τοὺς κατανυκτικοὺς Ἑσπερινούς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τὴν πανήγυριν τῆς Ἀγίας Τριάδος, ὅτε ἐώρταζε τὸ Ναΐδιον τῆς Σχολῆς καὶ ἐτελεῖτο πανηγυρική Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὴν ἑορτὴν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὅτε μετὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἢ Ἐφορία τῆς Σχολῆς, ὁ Καθηγητικὸς Σύλλογος, πολλοὶ Ἱεράρχαι τοῦ Θρόνου, οἱ μαθηταὶ — συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν παλαιῶν αὐτῆς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἀποφοίτων — καὶ πολλοὶ ἐπισκέπται ἀνῆρχοντο εἰς τὸ Συνοδικόν, ὅπου ὁ Σχολάρχης ἐκοπτε τὴν πατροπαράδοτον πίτταν, τὴν ἑορτὴν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ὅπως δὲ ἰδιαίτερος τὴν ἀκολουθίαν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος μετὰ τοὺς τόσον κατανυκτικούς καὶ πλήρεις ὑψηλῶν Θεολογικῶν νοημάτων ὕμνους καὶ μετὰ τὴν συγκινοῦσαν καὶ ἐρεθίζουσαν πρὸς ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὸ σεπτὸν πάθος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μουσικὴν τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Πρίγγου, Ἀρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μουσικὴν ἢ ὅποια συνέτεινε εἰς τὴν ψυχικὴν ἐπαφὴν μετὰ τοὺς μάρτυρας καὶ τοὺς ἥρωας τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων τὰς ἀρετὰς καθημερινῶς ὑμνοῦσαμεν, ἔστω καὶ ἐὰν οἱ ἴδιοι δὲν ἠδυναμέθα παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ τὰς ἀσκήσωμεν ὡς ἐκεῖνοι. Πάντα τὰ ἀνωτέρω καὶ πολλὰ ἄλλα, ἢ μνεῖα τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὴ ἐνταῦθα, ἢ περιορισμένων δυνατοτήτων, συνέτειναν εἰς τρόπον, ὥστε καθημερινῶς ἀνθίζε μέσα μας ἡ ζωὴ μ' ὅλα τὰ πλούτια πόχει»⁸⁸, ἰδιαίτερος δὲ ἡ συναίσθησις τῶν ἀμετακινήτων ὁρίων ζωῆς καὶ θανάτου, χρόνου καὶ αἰωνιότητος. Ὁ Ὁρθρος, ἡ Θεία Λειτουργία, ὁ Ἑσπερινός καὶ τὸ Ἀπόδειπνον συνδυαζόμενα μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς κατ' ἐξοχὴν Ἐπιστήμης, τῆς Θεολογίας, ἐδίδον εἰς ἡμᾶς τὴν δυνατότητα καὶ νὰ πετούμεν ὑψηλὰ εἰς τοὺς κόσμους τοῦ μεταφυσικοῦ πρὸς μετοχὴν εἰς τὴν κρείττονα θεῖαν ζωὴν, ἢ ὅποια νοεῖται ὡς κατὰ μετοχὴν καὶ ἄνευ οἰασθήποτε συγχύσεως τῆς ἀνθρωπίνης κτιστῆς φύσεως πρὸς τὴν ἄκτιστον θεῖαν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συνάμα καὶ νὰ βαδίζωμεν χαμηλὰ ἀλλὰ μετὰ σταθεροὺς καὶ βεβαίους πάντοτε βηματισμούς, ὥστε εἰς τὰ μεγάλα καὶ μόνιμα προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητος νὰ βλέπωμεν, διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας, μετὰ περισσοτέραν ἐνάργειαν τὴν ἀλήθειαν ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν προβλημάτων τοῦ «χθὲς» καὶ τοῦ «σήμερον» νὰ ξεχωρίζωμεν τὰ μεγάλα, κείρια καὶ πρωτεύοντα τοιαῦτα.

Πρὶν ἢ κατακλείσωμεν τὸ εἰσαγωγικὸν τοῦτο κεφάλαιον κρίνομεν ἀπαραίτητον νὰ ὑπογραμμίσωμεν μετ' ἰδιαίτερας ἐμφάσεως τὸ γεγονός, ὅτι ἡ αὐστηρὰ τήρησις τοῦ τυπικοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἢ καθημερινὴ ἐνεργὸς συμμετοχὴ εἰς τὴν

Θεῖαν Λατρειάν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, τοῦ Εὐχέλαιου καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας⁸⁹, ἢ ἐν τῷ ἰ. Ναῶ ἀνάγνωσις ὁλοκλήρου τοῦ κειμένου τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελίων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν Ὁρῶν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ὁρθρου κατὰ τὴν Μεγάλην Δευτέραν, Τρίτην καὶ Τετάρτην — τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ἀνεγινώσκειτο κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πεντηκοσταρίου⁹⁰ —, ἢ τάξις καὶ ἡ ἱεροπρέπεια τῶν λειτουργῶν, ἢ γλυκεῖα ψαλμωδία, ἢ γλώσσα τῆς θείας Λατρείας μετὰ τὴν ὁποίαν ἠνδρώθημεν ἀκούοντες ἀπὸ πρωΐας ἕως νυκτός⁹¹ τὰ διάφορα βιβλικὰ ἀναγνώσματα καὶ ἡ ἔμμεσον στοιχεῖον ἐκφράσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐμπειρίας τῆς θεώσεως τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεουμένων συνιστώσα πλουσία Ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας, τὰ Πατερικὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μεσημβρινοῦ φαγητοῦ⁹², ταῦτα πάντα καὶ πολλὰ ἄλλα συνέ-

89. Διαρκοῦντος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους οἱ σπουδασταὶ, τοῦλάχιστον τέσσαρας φορές, ἐξομολογοῦντο, ἐν συνεχείᾳ ἐτέλουν τὸ Εὐχέλαιον καὶ τὴν ἐπομένην ἐκοινωνοῦν τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (παραμονὴ Χριστουγέννων, Μεγάλῃ Πέμπτῃ, ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου). Ἀφ' ἐσπέρας μετὰ τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τέϊον μετὰ γαλέτας καὶ κομπόστας, ἀνεγινώσκειτο ἐν τῇ τραπεζαρίᾳ ἡ ἀκολουθία τῆς Θείας Μεταλήψεως, εὐθὺς μετὰ τὸ Ἀπόδειπνον. Παρόντες ἦσαν καὶ ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς, καὶ δὴ οἱ διαμένοντες ἐν τῇ νήσῳ Χάλκη, ὡς καὶ ὀρισμένοι παλαιοὶ ἀπόφοιτοί αὐτῆς. Ὅπως ἰδιαίτερος πρέπει νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ Σχολῇ παράδοσις, καθ' ἣν εὐθὺς μετὰ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν, ἢ ὅποια ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, οἱ μαθηταὶ, οἱ ὁποῖοι προσήρχοντο κατὰ τάξεις εἰς αὐτήν, ἔπινον ὀλίγον οἶνον ἀπὸ μικρὰ ποτηράκια, τὰ ὅποια ἦσαν τοποθετημένα ἐπὶ εἰδικῆς τραπέζης δίπλα ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν ἀναλόγιον, καὶ κατόπιν ἐλάμβανον τὸ ἀντίδωρον.

90. Τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τῶν τριῶν Εὐαγγελίων ἀνάγεται, κατὰ τινὰς πληροφορίας, εἰς τὴν πρώτην περίοδον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐπὶ πλέον, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κυροῦ Αἰμιλιανοῦ, Σχολάρχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀνεγινώσκειτο ὡσαύτως εἰς τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον μέχρι τῆς ἐξιστορήσεως τῶν παθῶν.

91. Περὶ τοῦ καθαρῶς ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος τῆς Σχολῆς ἰδὲ ἀνωτέρω σ. 70-72.

92. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀνεγινώσκειτο ἡ «Ἐξάήμερος» τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν, ὅτε τὸ λαὸν λιτῶν μεσημβριῶν γεύμα παρετίθετο εὐθὺς μετὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀποκαθηλώσεως, ὁ γνωστὸς τοῖς πᾶσι λόγος τοῦ Ἡλία Μηνιάτη, τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀγίας Τριάδος (Δευτέραν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) τὸ «Περὶ Ἁγίου Πνεύματος» ἔργον τοῦ ἰ. Φωτίου εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ὁποῦ ἀνεγινώσκειτο ἡ «Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς», ἕκαστον δὲ Σάββατον καὶ Κυριακὴν τὸ Κυριακοδρόμιον τοῦ Ν. Θεοτόκη, εἰς πάσας δὲ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς καὶ ἡμέρας τοῦ ἔτους ἀνεγινώσκοντο αἱ

88. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ, Ἐλεύθεροι Πολιόρκημένοι.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ φιλανθρωπία εἰς τὸν χρόνον τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν ἐμπράκτως ἐκδηλουμένην ἀγάπην ἐκάστου πρὸς τὸν συνάνθρωπον, ὡς καὶ τὴν ἀκροτάτην ἔκφρασιν τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων κάθε ἐνσυνειδήτου χριστιανοῦ. Τονίζεται ἀπὸ τὸ θεῖον θέλημα πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὄχι ὡς νόμος ἐπιταγῆς, ὅσον κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν ὡς προτροπὴ δι' ἠθικὴν καὶ θεῖαν αὐτοῦ τελείωσιν.

Λαμπρὸ παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἀποτελεῖ ἡ Μορφή καὶ ἡ ὅλη ζωὴ καὶ πολιτεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, «ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας» (Πράξ. 10,38). Ἡ δὲ Εὐαγγελικὴ περικοπή τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀπόκρως καθιερώνει διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν τὴν ἄνευ ὄρων καὶ περιορισμῶν ἐκδήλωσιν τῆς πραγματικῆς φιλανθρωπίας πρὸς κάθε κατεύθυνσιν.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἔφερε καὶ ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀγάπην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν εἰρήνην, τὴν

ισότητά των ἀνθρώπων, τὴν ἐλευθερίαν, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν συνάνθρωπον, τὴν φιλανθρωπίαν. Ἀρχαὶ αἰῶνιοὶ καὶ ἀναλλοίωτοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, κηρυττόμεναι ἔσαι ὑπὸ τῶν θεῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ χεϊλέων.

Ἡ τῆς φιλανθρωπίας ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου διέπυρξεν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Ἐθνῶν καὶ ἐδημιουργήθη βαθμηδόν, εἰς τὸν αἰῶνά μας κυρίως, ἡ κρατικὴ πρόνοια καὶ μέριμνα τῶν Πολιτειῶν πρὸς τὸν πολίτην εἰς παγκόσμιον κλίμακα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ συναγωνίζονται τὰ Κράτη διὰ τὴν κοινωνικὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς. Ἡ ἀρχὴ ὅμως καὶ ἡ πρωτοπορία ἀνήκει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἐκκλησία πρώτη, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐνεσάρκωσεν τὴν θεῖαν ἐπιταγὴν περὶ φιλανθρωπίας καὶ διωργάνωσεν τὴν συλλογικὴν φροντίδα καὶ μέριμναν ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων.

Ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν ἐποχὴν μετὰ τὰς περιφήμες «ἀγάπας» ἕως σήμερον ἡ φιλανθρωπικὴ παράδοσις

τειναν εἰς τὴν βαθεῖαν καλλιέργειαν τοῦ ἀσκητικοῦ βιώματος, καθ' ὃ ὁ αἰώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνεῖ μετ' ἡμᾶς μετὰ καθαρῶς ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἡ λαμπροφύρος τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις Του μετὰ τὸν Τίμιον Σταυρόν, ἡ αἰώνιος δόξα Του μετὰ τὴν σταυρικὴν Του ταπείνωσιν, ἡ ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστὸν ἐλευθερία μετὰ τὴν ζωοποιὸν χάριν Του καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς προσωπικότητός μας μετὰ τὴν διακονίαν καὶ τὴν θυσίαν τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ μας, κατὰ τὸ πρότυπον πάντοτε τῆς αἰωνίου Αὐτοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θυσίας καὶ προσφορᾶς.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ) ΖΑΦΕΙΡΗΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

Ἑρμηνευτικαὶ Ὁμιλίαι τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἡ ἀνά-

γνωσις ἐγένετο ἀπὸ εἰδικῆς ἐξέδρας «ἀμβωνος» μονίμως τοποθετημένης εἰς τὴν γωνίαν τῆς κεφαλῆς τῆς μοναστηριακῆς κοινοβιακῆς τραπέζης ἐναλλὰξ ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν. Μετὰ τῶν μαθητῶν συνέτριψαν ἅπαντες οἱ Καθηγηταὶ μετὰ ἐπισκεφαλῆς τὸν Σχολάρχην, τὰ μέλη τῆς ἐφορίας, ὡσάκις ἐπεσκέπτοντο τὴν Σχολήν, ὁ Γραμματεὺς, ὁ Βιβλιοφύλαξ καὶ ὁ Ἐπιμελητῆς τῆς Σχολῆς ὡς καὶ οἱ ὑψηλοὶ ἐπισκέπται καὶ φιλοξενούμενοι τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς φιλάκτης τροφῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ὁσάκις ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέπτετο τὴν Σχολήν ἐκάθητο εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ. Λόγω δὲ τοῦ αὐστηρῶς μοναστηριακοῦ χαρακτῆρος τῆς κοινῆς ταύτης τραπέζης οἱ σύζυγοι τῶν ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν ὡς καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς νὰ καθίσουν εἰς αὐτήν. Αὐταὶ ἐγευματίζον εἰς τὴν λεγομένην μικρὰν τραπέζαν τῆς Σχολῆς. Τέλος πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ἐν εἰδει πληροφορίας, ὅτι οὐδέποτε προσεφέροντο εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν οἰνοπνευματώδη ποτά. Ἐξάφρουν ἀποτελεῖ τὸ δεῖπνον τῆς «καλῆς-βραδυᾶς», ὅτε καὶ προσεφέρετο εἰς τοὺς σπουδαστὰς γλυκὺς οἶνος.

τῆς Ἐκκλησίας κυλᾶ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἄνευ οὐδεμιᾶς χρονικῆς διακοπῆς. Φαινόμενον μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Πλῆθος ἰδρυμάτων ἀναφέρονται εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἡ «Βασιλεία» τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, συγκρότημα ὅλον κτιρίων καὶ εὐαγῶν ἰδρυμάτων.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπέδειξεν πάντοτε ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν καὶ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον εἰς τὸν τομέα τοῦτον τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς. Μὲ ἠύξημένην δὲ εὐθύνην καὶ συνέπειαν διηκόνησεν τὰς πνευματικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν εἶναι ἐξόχως σημαντικὸν τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν παροῦσαν σύντομον μελέτην θὰ δώσωμεν μίαν μικρὰν αὐτοῦ εἰκόνα.

Ἡ ἔρευνα αὕτη ἀποτελεῖ τὴν πρώτην προσπάθειαν, νὰ καταγραφῆ γενικῶς τὸ ὅλον φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐξαχθοῦν ἐξ αὐτῆς τελικὰ ὀλοκληρωτικὰ συμπεράσματα. Κατεβλήθη ἐπιμέλεια νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον εἰδικὴ καὶ συστηματικὴ. Ὑπάρχουν ὀρισμένα κενά, ὀφειλόμενα εἰς ἔλλειψιν στατιστικῶν στοιχείων ἐκ μέρους μερικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἄλλα εἰς μὴ σαφῆ διατύπωσιν τοῦ παρασχεθέντος σχετικοῦ εἰδησεογραφικοῦ ὑλικοῦ. Διὰ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην παράλειψιν, ποῦ συνήθως παρατηρεῖται εἰς μελέτας αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἰς μεγαλύτερον ποσοστὸν, ἀπ' ὅ,τι εἰς ἄλλας, ἐξαιτούμεθα τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου. Θὰ ἐπακολουθήσῃ λίαν συντόμως δεῦτερος τόμος, ὅστις, ἐλπίζομεν, θὰ εἶναι πληρέστερος καὶ συστηματικώτερος, τῇ συμβολῇ βεβαίως ὅλων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

«ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΝΙΑΝ ΣΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΟΝ...»

(Β' Τιμ. 4,5)

Τὸ ἔτος 1977 ἡ Ἐκκλησία ἠθέλησε νὰ καταγράψῃ σὲ γενικὲς γραμμὲς τὴν κοινωνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν αὐτῆς δραστηριότητα. Κατόπιν τῆς ἀπὸ 4/6/1977 Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐστάλη ἡ ὑπ' ἀριθμ. 2167/9-11-1977 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς ἀπάσας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις, δι' ἧς ἐζητοῦντο συγκεκριμένα στατιστικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῶν Μητροπόλεων, ἵνα δι' αὐτῶν πληροφορηθῆ ἡ κοινὴ γνώμη τὴν εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον «διακονίαν» τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ὅλη μελέτη καὶ ἡ ἔρευνα ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου εἰς ἡμᾶς.

Πράγματι τότε συνεκεντρώθη ἀξιόλογον ὑλικόν, ἡ ταξινόμησις τοῦ ὁποίου ἔγινε βαθμηδὸν μετὰ τῆς δεούσης ἐπιμελείας καὶ εὐθύνης. Τὰ συγκεντρωτικὰ τελικὰ στοιχεῖα ἐδόθησαν εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ

ἦσαν ἐντυπωσιακά. Ἐφάνη διὰ πρώτην φοράν τὸ τεράστιον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Πολλὰ ὑπηρεσίαι Κρατικαί, ἀλλὰ καὶ τοῦ Στρατοῦ, συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι ἀπηυθύνθησαν τότε εἰς ἡμᾶς καὶ ἔλαβον μεθ' ἱκανοποιήσεως συγκεκριμένα ἀριθμητικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν κοινωνικὴν δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐν λόγῳ δὲ στατιστικὴ ἔρευνα ἀφεώρα τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔργον τοῦ ἔτους 1976. Ὡς ἐκ τούτου παρέστη ἀνάγκη, νὰ ἐνημερωθοῦν διὰ νεωτέρων στοιχείων αἱ ὑπάρχουσαι παρ' ἡμῖν σχετικαὶ καταστάσεις. Οὕτω μὲ τὴν ἀπὸ 12/2/82 ἐπιστολὴν μας πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἐξεθέσαμεν τοὺς λόγους, οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουν μίαν νέαν στατιστικὴν μελέτην τῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἐξεπονήσαμεν καὶ εἰδικὰ καταστάσεις, ἵνα ἀπλῶς καὶ μόνον συμπληροῦνται αὐταί. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεδέχθη τὴν ὡς ἄνω πρότασιν καὶ διὰ νεωτέρας Αὐτῆς ἀποφάσεως ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τὴν κάτωθι ἐγκύκλιον:

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2317/26-3-82

Ἱ.Αριθμ. } Πρωτ. 1123
 } Διεκπ. 490

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 10-3-1982, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὀσημέραι διογκουμένην κακοβούλον ἐκστρατείαν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις συντελεῖται διὰ δυσφημιστικῶν δημοσιευμάτων καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγονότων διαστρεφόντων ἐπὶ σκοπῶ τὸν ἀποπροσανατολισμὸν τοῦ ποιμνίου καὶ τὸν κλονισμὸν τῆς πίστεως καὶ ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ πρὸς τὴν σώζουσαν Ἐκκλησίαν, συνεσκέφθη σοβαρῶς περὶ τοῦ τρόπου ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἐνσχύσαντος προβλήματος.

Ἐπειδὴ στόχος τῆς πολεμικῆς ταύτης εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία καὶ ἡ δῆθεν ἀδράνεια τῆς Ἐκκλησίας δι' ἔργα φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς ἀντιλήψεως, κατασκευοφαντομένη πρὸς τοῦτο ὡς ὀπισθοδρομικὴ, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως, πρὸς δόξαν Θεοῦ, προβάλλῃ ἀπαξ ἔτι τὸ ἐκασταχοῦ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων ἐπιτελούμενον σιωπηρῶς πολὺπλευρον ἔργον, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἐπιδειξῆ ἐπ' ἐσχάτων ἀξιοθαύμαστον δραστηριότητα, ἰδρύουσα καὶ συντηροῦσα: Φιλόπτωχα Ταμεῖα, Οἰκοτροφεῖα, Γηροκομεῖα, Νοσοκομεῖα, Ὁρφανοτροφεῖα, Κατασκηνώσεις, Συσσίτια, Σπίτια Γαλήνης, Παιδικοὺς Σταθμοὺς, ἀποστολὰς ἀσθενῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κ.ἄ.

“Ὅθεν παρακαλοῦμεν, ὅπως ὑποβάλητε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὡς οἶόν τε τάχιον, κατάστασιν, ἧς ὑπόδειγμα συνημμένως ἀποστέλλομεν, ἐμφαίνουσιν ἐν λεπτομερείᾳ τὸ ἐν τῇ Θεοσώστῳ ὑμῶν Ἐπαρχία ἐπιτελούμενον ὡς ἀνωτέρω, Φιλανθρωπικὸν — κοινωνικὸν ἔργον (εἶδος καὶ ἀριθμὸς ἰδρυμάτων κ.λ.π., ἀριθμὸς τροφίμων, ἐτήσια αὐτῶν δαπάναι, σχετικαὶ φωτογραφίαι καὶ πᾶν ἕτερον ἐνδεικτικὸν στοιχεῖον), ἵνα ταξινομούμενον καὶ ἐπεξεργαζόμενον καταλλήλως, προβληθῇ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διὰ τὰ δειχθῆ ἅπαξ ἔτι, ὅτι ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία ἔχει τὴν πρωτοπορίαν εἰς ἔργα ἀγάπης καὶ ὅτι ἀείποτε προσέφερε καὶ ἐξακολουθητικῶς προσφέρει τὰς παντοίας ὑπηρεσίας πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς, ἵνα δοξάζηται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σερφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου Δαμασκηνὸς
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος
- † Ὁ Λήμνου Παντελεήμων
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων
- † Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
- † Ὁ Κυθήρων Ἰάκωβος
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Τιμόθεος Τριβιζᾶς.

Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ὡς ἄνω Συνοδικὴν ἐγκύκλιον ἤρχισαν ἀποστέλλόμενοι ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων αἱ σχετικαὶ καταστάσεις, δεόντως συμπληρωμένοι.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα δὲ ἐρχόμενα ἀριθμητικὰ στοιχεῖα ἐφάνη τὸ πελωρίων διαστάσεων κοινωνικο-φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον συντελεῖται εἰς ἐκάστην Μητρόπολιν ὑπὸ τὴν συνεχῆ καὶ ἀγρυπνον φροντίδα τῶν Ἐπισκόπων.

Κατόπιν μελέτης καὶ ἐπισταμένης ἐπεξεργασίας τῶν ἐν λόγῳ καταστάσεων, εἰς ἣν προέβημεν, παραλ-

λήλως μὲ τὸν ἄλλον φόρτον ἐργασίας, συνετάξαμεν τὸν παρόντα πίνακα, εἰς ὃν ἐμφαίνεται ἡ φιλανθρωπικὴ δραστηριότης ἐκάστης Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὰ ἐλλείποντα στοιχεῖα εἶναι, διότι αἱ ἀντίστοιχοι Ἱερὰι Μητροπόλεις δὲν ἀπέστειλαν πληροφοριακὰ στοιχεῖα, τὰ δὲ μερικὰ τοιαῦτα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ («Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας — 1982»), περιέχοντος στατιστικὰ στοιχεῖα τοῦ ἔτους 1981. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἅπαντα τὰ παρατιθέμενα στατιστικὰ ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἀφοροῦν τὸ ἔτος 1981.

Οὕτω διὰ πρώτην φοράν παρατίθεται συγκεντρωτικὸς Πίναξ τῶν Καθιδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν δωρεῶν τῶν Γενικῶν καὶ Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν εὐρύτερας καὶ συστηματικώτερης σχετικῆς ἐρεύνης, ἵνα εὐχερῶς δύναται ἡ Ἐκκλησία ἐκάστοτε νὰ ἐνημερώνῃ τοὺς χριστιανοὺς καὶ τὴν κοινὴν γνώμην κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ρῆσιν «τὴν διακονίαν σου πληροφορήσον» (Τιμ. Β', 4,5), ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τῶν καιρῶν.

Πρὶν δὲ χωρήσωμεν εἰς τὴν παράθεσιν τοῦ ἐν λόγῳ Πίνακος, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπισημάνωμεν τὰ ἐξῆς διὰ τὸν ἀναγνώστην τοῦ παρόντος:

1. Τὸ ὅλον κοινωνικο-φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πολὺπλευρον καὶ τεραστίων διαστάσεων, καλύπτει ὀλόκληρον τὸ φάσμα τοῦ καθημερινοῦ βίου τῶν χριστιανῶν μας καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀδύνατος ἡ πλήρης αὐτοῦ καταγραφή.

2. Πολλοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μένοντες εἰς τὸν Εὐαγγελικὸν Λόγον «μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου» δὲν δημοσιεύουν τὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα των. Εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας ἕκαστος ἀσχετῆ τὴν προσωπικὴν του φιλανθρωπίαν, ἀποβαίνων οὕτως ἐν μικρὸν, ἀλλὰ ζωντανόν, ἴδρυμα, ποὺ εὐεργετῆ τοὺς γύρω του. Καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας εἶναι ἀδύνατον νὰ καταγραφῆ.

3. Τὰ διδόμενα στοιχεῖα, εἶναι γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ἀποτελοῦν μέρος μόνον τῆς εἰς τὸν κόσμον φιλανθρώπου ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας.

4. Δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν ὅλην μελέτην τὰ φοιτητικὰ Οἰκοτροφεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἀθηνῶν καὶ Ἀγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης, ἰδρύματα ὀρησκευτικῶν συλλόγων, ὡς καὶ ἄλλα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἡ καταγραφή τούτων πρέπει κάποτε νὰ γίνῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα πληροφορηθοῦν οἱ πάντες τὴν σημαντικωτάτην προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον ὅπου θὰ καταδειχθῆ ἐμφανέστατα, ὅτι ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὴν κοινὴν εἶναι ζῶσα καὶ αἰεὶ θάλλουσα καὶ οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχομεν νὰ ἀναφερόμεθα ἐνίοτε εἰς ἐκκλησιαστικὴν δραστηριότητα ἄλλων χωρῶν.

Π Ι Ν Α Ξ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΤΩΧΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1981

Α/Α	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ		ΔΑΠΑΝΗΘΕΝ ΠΟΣΟΝ	ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓ.
		ΙΔΡΥ- ΜΑΤΩΝ	ΦΙΛΟΠΤ. ΤΑΜΕΙΩΝ		
1	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν	9	208	95.494.000	650.000
2	Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	9	121	15.440.000	400.000
3	Ἀλεξανδρουπόλεως	3	6	10.807.742	3.449.900
4	Ἀργολίδος	4	12	7.959.687	1.792.899
5	Ἄρτης	2	97	3.462.389	106.000
6	Ἀττικῆς	9	81	27.361.465	1.600.000
7	Βερροίας καὶ Ναούσης	1	16	1.849.000	
8	Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως	2	21		
9	Γρεβενῶν	5	21	7.000.000	700.000
10	Γυθείου	2	5		
11	Δημητριάδος	6	141	15.074.436	50.000
12	Διδυμοτείχου	7	101		
13	Δράμας	8	9		
14	Δρυϊνουπόλεως	3		2.968.226	688.000
15	Ἐδέσσης, Πέλλης	5	39	5.144.877	370.000
16	Ἐλασσῶνος		1	32.000	
17	Ἐλευθερουπόλεως	3	1	819.540	
18	Ζακύνθου	3	13	1.492.514	304.000
19	Ζιχνῶν καὶ Νευροκόπιου	1	1	695.596	
20	Ἡλείας	10	101	23.828.134	6.083.450
21	Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων	2	11	2.737.193	256.000
22	Θεσσαλονίκης	6	36	14.548.928	
23	Θηβῶν καὶ Λεβαδείας	5	33		
24	Θήρας	2	1	1.355.797	350.000
25	Ἱερισσοῦ, Ἀρδαμερίου		39	584.788	
26	Ἰωαννίνων	4	6		
27	Καίσαριανῆς, Βόρωνος καὶ Ἰμμητοῦ	8	10	12.677.904	
28	Καλαβρυτινῶν	1	2	5.995.027	770.000
29	Καρπενησίου			972.264	
30	Καρυστίας καὶ Σκύρου	1	6	4.548.989	420.000
31	Κασσανδρείας	1	1	471.051	
32	Καστορίας	3	107		
33	Κερκύρας καὶ Παξῶν	3	51	4.418.969	320.000
34	Κεφαλληνίας		1	344.882	
35	Κίτρους	2	5		
36	Κορίνθου	5	43		
37	Κυθήρων		3	479.270	

Α/Α	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ		ΔΑΠΑΝΗΘΕΝ ΠΟΣΟΝ	ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓ.
		ΙΔΡΥ- ΜΑΤΩΝ	ΦΙΛΟΠΤ- ΤΑΜΕΙΩΝ		
38	Ααγκαδά	2	11		
39	Ααρίσης	4	18		
40	Αευκάδος	3	3	7.589.466	4.350.000
41	Αήμου		3		
42	Μαντινείας και Κονουρίας	1	2	1.733.735	180.000
43	Μαρωνείας	5	6		
44	Μεγάρων και Σαλαμίνος	2	28	11.997.346	
45	Μεσογείας και Ααυρεωτικής	1	34	4.059.412	
46	Μεσσηνίας	3	42	32.806.740	23.236.789
47	Μηθύμνης	5	1		
48	Μονεμβασίας και Σπάρτης		131	1.426.808	
49	Μυτιλήνης	5	66	3.958.698	910.000
50	Ναυπάκτου	4	11	1.640.200	
51	Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως	7	30		
52	Νέας Ίωνίας και Φιλαδελφείας	6	22	16.266.952	490.000
53	Νέας Κρήνης	1	18	1.635.070	
54	Νέας Σμύρνης	10	35		
55	Νικαίας	10	36	15.110.704	
56	Νικοπόλεως και Πρεβέζης	1	8		
57	Εάνθης	2	51		
58	Παραμυθίας		16		
59	Παροναξίας	5	10	2.300.000	
60	Πατρών	7	21		
61	Πειραιώς	2	29		
62	Περιστερίου	5	13		
63	Πολυανής και Κιλκισίου	8	16	14.839.276	2.810.000
64	Σάμου και Ίκαρίας	9	8		
65	Σερβίων και Κοζάνης	2	8	8.407.000	1.110.000
66	Σερρών και Νιγρίτης	4	10		
67	Σιδηροκάστρου	4	13		
68	Σισανίου και Σιατίστης	6	11		
69	Σόρου	4	102	5.477.931	
70	Τρίκκης και Σταγών	6	15	8.992.533	999.000
71	Τριφυλίας και Όλυμπίας	5	39	7.804.500	416.000
72	Υδρας	12	34		
73	Φθιώτιδος	2	9	5.972.401	
74	Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου	2	25		
75	Φλωρίνης, Πρεσπών και Έορδαίας	70	108	70.765.575	6.215.000
76	Φωκίδος		28	1.020.532	
77	Χαλκίδος	5	31	19.189.331	1.151.000
78	Χίου	4	1	2.864.605	20.000

ΜΕΡΟΣ Β΄
Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Είς τόν προηγηθέντα Πίνακα υπάρχουν τέσσερες στήλαι, εις ἃς ἀναγράφονται διάφορα νούμερα.

α΄) Ἡ πρώτη ἀναφέρεται εἰς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τῆς ἀντιστοίχου Ἱ. Μητροπόλεως συντηρουμένων ἰδρυμάτων. Δὲν ἀναφέρεται ἡ εἰδικὴ ὀνομασία τοῦ ἰδρύματος, διότι, ὡς ἐλέχθη ἐν τοῖς πρόσθεν, ἡ ἄλλη μελέτη ἔχει γενικὸν χαρακτήρα. Ἐλπίζομεν, ὅτι λίαν συντόμως θὰ κυκλοφορήσῃ δευτέρα μελέτη, περιέχουσα πλείονα καὶ λεπτομερέστερα στοιχεῖα, ὅπου εἰς τοῦτο θὰ συμβάλουν ὅλαι αἱ Μητροπόλεις.

β΄) Ἡ δευτέρα στήλη περιλαμβάνει τὸ Γενικὸν τῆς ἀντιστοίχου Μητροπόλεως καὶ τὰ ἐν αὐτῇ λειτουργοῦντα Ἐνοριακὰ Φιλ. Ταμεῖα, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἀναγραφόμενος εἰς τὴν οἰκείαν στήλην πλὴν ἐνὸς (1), ἥτοι τοῦ Γενικοῦ.

γ΄) Ἡ τρίτη στήλη περιλαμβάνει τὸ κόστος λειτουργίας τῶν ἀναγραφόμενων ἰδρυμάτων καὶ ἄλλας τὰς δωρεὰς τοῦ ἔτους 1981. Πρόκειται, δηλαδὴ, διὰ τὸ συνολικὸν ποσὸν ποῦ διεκινήθη ὑπὸ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἐνοριῶν. Εἰς τὴν ἐν λόγω στήλην δὲν συμπεριλαμβάνονται δαπάναι δι' ἀνέγερσιν ἢ ἐπισκευῆν κτιρίων.

δ΄) Τὰ ποσὰ τῆς τετάρτης στήλης εἶναι ἡ χορηγηθεῖσα ἐνίσχυσις ὑπὸ τοῦ Κράτους κατ' ἔτος 1981 καὶ ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἰδρυμάτων. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἔχει συνυπολογισθῆ εἰς τὸ συνολικὸν ποσὸν τῆς προηγουμένης στήλης. Δηλαδὴ τὸ ὑπὸ τῆς ἀντιστοίχου Ἱ. Μητροπόλεως διακινήθῃ ποσὸν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μέσων εἶναι τὸ ἀναγραφόμενον γενικὸν ποσὸν πλὴν τῆς Κρατικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Ἐκ τοῦ παρατεθέντος πίνακος ἔχομεν τὰ ἀκόλουθα ὀλοκληρωτικὰ στατιστικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος:

1. Οἰκοτροφεῖα:	88
2. Ὁρφανοτροφεῖα:	19
3. Γηροκομεῖα:	58
4. Κατασκηνώσεις:	26
5. Ἄλλα Ἰδρύματα:	182 (α')
6. Φιλόπτωχα Ταμεῖα:	2.426 (β')
7. Σύνολον Ἰδρυμάτων:	372

(α') Ὑπὸ τὴν ὡς ἄνω ἐνδειξιν συμπεριλαμβάνονται Πνευματικὰ Κέντρα — ἄσυλα ἀνιάτων — παιδικὸι σταθμοὶ — ἰδρύματα μαθητικῶν καὶ φοιτητικῶν ὑποτροφιῶν καὶ προικοδοτήσεως — ἰδρύματα συμπαραστάσεως ἀσθενῶν καὶ φυλακισμένων — ἀποστολῆς ἀσθενῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ — Βιβλιοθῆκαι — Μουσεῖα, κ.λ.π.

Δὲν συμπεριλαμβάνονται, ἐπίσης, εἰς ὅλην τὴν μελέτην:

1. Τὰ «Σπίτια Γαλήνης Χριστοῦ», ἥτοι καθημερινὰ Ἐνοριακὰ συσσίτια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἀττικῆς καὶ Θεσσαλονίκης, ὑπολογιζόμενα περὶ τὰ 150 τὸν ἀριθμὸν.

2. Αἱ «Ομάδες Ἐλευθέρως Διαβιούντων Ὑπηρελικῶν» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, 24 τὸν ἀριθμὸν, αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν εἰς ἰσαριθμὸς Ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ

3. Αἱ «Παιδικαὶ Μονοδολινάται-Χορφάδιαι» Ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ Μητροπόλεων.

(Συντόμως θὰ κυκλοφορήσῃ Β' Τόμος, περιέχων πλείονα στοιχεῖα).

(β') Συμπεριλαμβάνονται τὰ 78 Γενικὰ καὶ τὰ υπάρχοντα Ἐνοριακὰ.

Τὰ παρατιθέμενα χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὴν παροῦσαν σελίδα ἀφοροῦν μόνον εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ 49 Ἱερὰς Μητροπόλεις. Εἶναι δὲ δαπάναι λειτουργίας τῶν εὐαγῶν ἰδρυμάτων καὶ αἱ δωρεαὶ τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων, Γενικῶν καὶ Ἐνοριακῶν, τῶν ὡς ἄνω Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς (γ') διὰ τὸ ἔτος 1981.

1. Δαπανηθὲν Ποσὸν Ἰδρυμάτων	319.443.770 δρχ. (δ')
2. Δαπανηθὲν Ποσὸν Φιλοπτώχων Ταμ.	203.681.965 δρχ. (ε')
3. Γενικὸν Σύνολον	523.125.735 δρχ.
4. Κρατικὴ Ἐπιχορηγῆσις	60.697.938 δρχ. (στ')

(γ') Ἡ παροῦσα στήλη ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν Ἀρχ. Ἀθηνῶν καὶ 49 Ἱερὰς Μητροπόλεις, αἱ ὁποῖαι ἀπέστειλαν καταστάσεις μὲ πλήρη στατιστικὰ στοιχεῖα, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν Πίνακα.

(δ') Εἶναι τὸ ποσὸν λειτουργίας 248 εὐαγῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ 49 Ἱερῶν Μητροπόλεων, (ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν Πίνακα). Τὰ ἰδρύματα ταῦτα ἀναλύονται ὡς ἑξῆς:

52 Οἰκοτροφεῖα, οἰκότροφοι 1589 — 11 Ὁρφανοτροφεῖα, τρόφιμοι 244 — 37 Γηροκομεῖα, τρόφιμοι 859 — 133 ἄλλα ἰδρύματα, τρόφιμοι (ἐλλείπουσιν στοιχεῖα) — 15 Κατασκηνώσεις, τρόφιμοι 4.405. Δηλαδὴ μόνον διὰ τῶν 115 ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων εὐεργετήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας 7.097 ἄτομα.

(ε') Πρόκειται διὰ τὰς δωρεὰς τῶν Φιλ. Ταμείων, 1.794 τὸν ἀριθμὸν, τῶν ὡς ἄνω Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

(στ') Ἡ Κρατικὴ Ἐπιχορηγῆσις ἀφορᾷ μόνον τὰ ὡς ἄνω ἰδρύματα, ἔχει συνυπολογισθῆ εἰς τὸ ὡς ἄνω ποσὸν τῶν ἰδρυμάτων καὶ ἡ κατὰ Μητρόπολιν κατανομὴ αὐτῆς ἐμφαίνεται λεπτομερῶς εἰς τὸν ἐν τοῖς πρόσθεν παρατεθέντα Πίνακα.

Δ Α Π Α Ν Α Ι

ΔΙΑ ΚΤΙΡΙΑΚΑΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Υπό τινων Ίερών Μητροπόλεων, μεταξύ τών δαπανών λειτουργίας τών φιλανθρωπικών αυτών ιδρυμάτων και τών δωρεών τών Φιλοπτώχων Ταμείων ανέφερθησαν και σημαντικαί δαπάναι δι' άνέγερσιν κτιρίων προς στέγασιν εύαγών καθιδρυμάτων, οικότροφείων, γηροκομείων κ.λπ. Τά ποσά ταύτα δέν ανέφερθησαν εις τά ποσά τής προηγουμένης σελίδος, διότι δέν διετέθησαν μόνον τὸ ἔτος 1981, ἀλλὰ μέρος αυτών διετέθη και κατά τὸ ἔτος 1980. Και διὰ νὰ μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ ὑπὸ τής Ἐκκλησίας διατεθὲν συνολικὸν ποσὸν κατά τὸ ἔτος 1981, εις ὃ και ἀναφέρεται ἡ ὅλη μελέτη, παραθέτομεν τὰ ποσά ταύτα κατά Μητρόπολιν εις τὴν παροῦσαν σελίδα, διευκρινίζοντες, ὅτι τὸ 45% περίπου ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα ποσά διετέθη κατά τὸ ἔτος 1981 διὰ τὸν προαναφερθέντα σκοπὸν. Εἶναι δὲ τ' ἀκόλουθα:

1. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν	14.500.000 δρχ.
2. Ἱ. Μ. Ἡλείας	7.600.000 δρχ.
Κρατ. Ἐπιχορήγησις	1.300.000 δρχ.
3. Ἱ. Μ. Καισαριανῆς	3.000.000 δρχ.
4. Ἱ. Μ. Παροναξίας	4.000.000 δρχ.
5. Ἱ. Μ. Καρυστίας	4.000.000 δρχ.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Ὡς διαπιστοῦται ἐκ τής παρουσίας συντόμου μελέτης, τὸ φιλανθρωπικὸν και κοινωνικὸν ἔργον τής Ἐκκλησίας εἶναι τεραστίων διαστάσεων.

Ἡ κάθε Μητρόπολις, ἡ κάθε Ἐνορία, ἀκόμη δὲ και ἡ κάθε Ἱερά Μονὴ εἶναι μία καλῶς ὀργανωμένη κυψέλη, ποὺ λειτουργεῖ ὑποδειγματικώτατα ὑπὸ τὴν ἀγρυπνον φροντίδα και εὐθύνην τών Ἐπισκόπων μας και τών Ἱερέων μας.

Τὸ ὅλον ἔργον τοῦτο τής Ἐκκλησίας ἔχει τεραστίαν ἀπήχησιν εις τὰς ψυχὰς ὄλων, δι' αὐτὸ και τὸ περιβάλλουν μὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην και ἐκτίμη-

σιν, ἐνισχύοντες τοῦτο πολυτρόπως. Ἡθικῶς μὲν, περιστοιχοῦντες τοὺς ὑπευθύνους τών ἐκκλησιαστικῶν καθιδρυμάτων και προσφέροντες ἀξιόλογα στελέχη μὲ ζῆλον και ἀφιέρωσιν. Ὑλικῶς δὲ, δωρούμενοι διάφορα ποσά διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὑψηλοῦ κόστους λειτουργίας των.

Ὁφείλομεν δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτη νὰ ἐπισημάνωμεν και ἰδιαίτερος νὰ τονίσωμεν και τὴν συμπαράστασιν και ἐνίσχυσιν τής Πολιτείας πρὸς τὸ ὅλον ἔργον τής Ἐκκλησίας, ἐκδηλουμένην ἄλλοτε μὲν μὲ οικονομικὰς ἐνισχύσεις, ἄλλοτε δὲ μὲ διαφόρους ἄλλας διευκολύνσεις.

Τέλος, δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τής Ἑλλάδος διαθέτει σήμερον ἐν τεράστιον και καλῶς ὀργανωμένον Κοινωνικο-Φιλανθρωπικὸν Ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εις ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ καθημερινοῦ βίου, εις τρόπον ὥστε πλήρως νὰ ἐπαληθεύωνται οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, «ἐπέινασα γὰρ και ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, και ἐποτίσατέ μοι, ξένος ἤμην, και συνηγάγετέ με, γυμνός, και περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, και ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην, και ἤλθετε πρὸς με» (Ματθ. 25,35-36). Λοιπὸν, «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου».

Ἐκεῖ ἀκριβῶς κατατείνει τὸ ὅλον ἔργον τής Ἐκκλησίας. Διακονοῦντες και διακονούμενοι, ἀποτελοῦντες μίαν κοινωνίαν ἀγάπης, νὰ φθάσουν κάποτε διὰ τών συμπληγᾶδων τοῦ παρόντος αἰῶνος και νὰ εἰσέλθουν εις τὸ ἀνάκτορον τής οὐρανοῦ βασιλείας. Αὐτὸς ὁ σκοπὸς εἶναι διάχυτος εις ὅλον τὸ ἔργον τής Ἐκκλησίας μὲ κύριον στοιχεῖον και χαρακτηριστικὸν τὴν ἀγάπην, μετουσιωμένην εις ἀνεξάντλητον δημιουργικότητα χάριν τοῦ πλησίον. Εἰς τοῦτο ἄς καταξιώσῃ ὁ Ὑψιστος Θεὸς πάντας τοὺς διακονοῦντας καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὸ ἔργον τής Ἐκκλησίας, παρέχων αὐτοῖς τὴν Χάριν Αὐτοῦ και τὸν Ἁγιασμόν, ἀλλὰ και «πᾶσι τοῖς ἡγαπητόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ» (Β' Τιμ. 4,8).

ΑΡΧΙΜ. ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΑΘΑΝΑΤΟΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ*

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι,

Πανοσιολογιώτατοι "Αγιε 'Αρχιγραμματεῦ τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου καὶ "Αγιε Πρωτοσύγκελλε τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν,

Αἰδεσιμώτατοι Πατέρες,

Κύριε Γενικὲ Γραμματεῦ τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν,

Κύριε Πρύτανι, Κύριε Πρόεδρε τοῦ «Παρνασσοῦ»,

Κύριοι Καθηγητές, Κύριοι Πρόεδροι τῶν Μικρασιατικῶν Σωματείων,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἐξήντα κιόλας χρόνια πέρασαν ἀπὸ τῆ Μικρασιατικῆ Καταστροφῆ (1922) καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναθυμᾶται μὲ περίσκεψη τῆ φοβερῆ δοκιμασία τοῦ γένους στὰ ἱερά καὶ εὐλογημένα χώματα τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπέτειος ὀδύνης, μὰ καὶ διδαχῆς καὶ ἐθνικῆς αὐτογνωσίας. Τὸ 1922 ἀνήκει ὅπωςδῆποτε στὶς πιὸ πι-κρές χρονολογίες τῆς ἱστορικῆς μας πορείας. Ὅρισμένοι μελετητὲς τὸ ἐξομοιώνουν μὲ τὸ 1453 καὶ ἄλλοι τὸ θεωροῦν χειρότερο, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ ξεριζωμό, ἐνῶ στὴν Ἄλωση, παρ' ὅλες τὶς σφαγές καὶ τὶς λεηλασίες, ἡ Ρωμιοσύνη ἀν καὶ ὑπόδουλη καὶ χωρὶς κρατικὴ ὑπόσταση, παρέμεινε στὶς προγονικὲς ἐ-στίες.

Δὲν ὑπάρχει, ὡστόσο, ἀμφιβολία ὅτι ἀνάμεσα στὰ δυὸ μεγάλα αὐτὰ γεγονότα ὑφίσταται σχέση καὶ συνέχεια, μὲ ἐνδιάμεσα τὸ 1821 καὶ τὸ 1919, ὅποτε ἀντίστοιχα ἀπελευθερώθηκαν ἡ σημερινὴ Ἑλλάδα καὶ ἡ ἑλληνικὴ Ἰωνία. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐξετασθοῦν οἱ συνθήκες, τὰ λάθη, οἱ ἀντιξοότητες ποὺ ὀδήγησαν μέσα σὲ τρία χρόνια στὸν ἐκφυλισμὸ τοῦ «μύ-

* Κείμενο ὀμιλίας, ποὺ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἐνωσὴ Σμυρναίων τὸ Σάββατο 12 Φεβρουαρίου 1983 στὴν αἴθουσα τῆς ΧΑΝ. Παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρπάθου - Κάσου κ. Νεκτάριος, ὁ Παν. Ἀρχιμ. π. Τιμόθεος Τριβιζᾶς, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Παν. Ἀρχιμ. π. Μάξιμος Εὐδάς, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἄλλοι κληρικοί, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Κ. Α. Τρυπᾶνης, ὁ τ. Πρύτανης τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Καθηγητῆς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ὁ Πρόε-

χιοῦ πόθου¹ τοῦ Ἑλληνισμοῦ γιὰ τὴν πλήρη ἑδαφικὴ τοῦ ἀποκατάσταση καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν πληθυσμῶν του. Πόθου, ποὺ μένει ἀκόμη ἀνεκπλήρωτος μὲ τὴν ὑπαρξὴ ὡς σήμερα ἀλυτρώτων περιοχῶν καὶ παιδιῶν του. Στὴ Β. Ἠπειρο, τὴ Μικρασία καὶ τὴν Κύπρο.

Ἐχουν ὅμως καὶ μιὰν ἀκόμη σχέση ἢ Ἄλωση καὶ ἡ Μικρασιατικὴ Καταστροφῆ. Ὅσο κι ἂν ἀποτελοῦν νωπὲς ἀκόμη πληγὲς γιὰ τὸ ἑλληνορθόδοξο γένος μας, στάθηκαν ἀφετηρίες γιὰ ἐθνικὴ ἀναγέννηση καὶ δημιουργία. Ὅπως λέγει μιὰ λαϊκὴ παροιμία «ἀπὸ τ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο». Ἔτσι μέσα ἀπὸ τὴν ἀπόγνωση καὶ τὸν πόνο ἀναπήδησε ἡ ἐλπίδα κ' ἡ προσδοκία, ποὺ θέρμαναν τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ τὸν στήριξαν στὸν ἀνάντη δρόμο του. Κι ἔγιναν κινητήρια δύναμη γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση καὶ πρόδο τοῦ.

Ἡ Ἄλωση δὲν ὑπῆρξε ἓνα τέλος, ἀλλὰ ἀρχή. Τότε, ὅπως γράφει ὁ ἀείμνηστος Ἀκαδημαϊκὸς Ἱ. Ν. Θεοδωρακόπουλος μπῆκαν τὰ ἠθικὰ θεμέλια τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ:

«Ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπέναντι στὸν κατακλυσμὸ, ποὺ τὸν ἐσκέπασε, ἔθεσε ἐκ νέου σὲ ἐνέργεια δύο τρόπους

δρος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσὸς» Καθηγητῆς κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, ὁ τ. Γεν. Διευθυντῆς Ὁρησκευμάτων τοῦ Ἰνστιτούτου Παιδείας Καθηγητῆς κ. Βλάσιος Φειδᾶς, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων κ. Τ. Βεζυργιάννης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Κυδωνιατῶν κ. Πάνος Βαλσαμάκης, ἐκπρόσωποι τῆς Ἐστίας Νέας Σμύρνης, ἄλλων Μικρασιατικῶν Σωματείων καὶ πικρὸ ἀκροατήριον.

Ἡ ὀμιλία εἶχε προηγουμένως πραγματοποιηθῆ, στὶς 29 Σεπτεμβρίου 1982 στὸ Πνευματικὸ καὶ Κοινωνικὸ Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας, στὰ πλαίσια τῆς «Ἑβδομάδος Μικρᾶς Ἀσίας» ποὺ εἶχε ὁργανώσει, παρουσία τοῦ Σεβ. Παιμονάρχου τῆς κ. Γεωργίου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη πρ. Ἱερισσοῦ, Ἀρδαμερίου καὶ Ἀγίου Ὁρους κ. Παύλου, τῶν προέδρων καὶ τῶν Δ.Σ. τῶν Μικρασιατικῶν Σωματείων τῆς περιφερείας, ἐκπροσώπων τοῦ πολιτικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου κ.λπ. καὶ στὶς 19 Νοεμβρίου 1982 στὴ Διακίδειο σχολὴ Πατρῶν στὰ πλαίσια τῶν «Πρωτοκλητείων 1982», παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Πατρῶν κ. Νικοδήμου, ἐκπροσώπων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς περιοχῆς καὶ ἄλλων.

1. Ἐκφραση τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτη Σμύρνης κυροῦ στόμου, τοῦ Ἐθνομάρτυρα. Βλ. Χ ρ ῆ σ τ ο υ Ἄ γ γ ε λ ο μ ᾶ τ η: Χρονικὸν Μεγάλῆς Τραγωδίας, ἐκδ. Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας», σελ. 38.

δοάσεως και αντιδοάσεως, τὸν ρεαλισμὸν του και τὸν ἰδεαλισμὸν του. Μὲ τὸν ρεαλισμὸν ἔβλεπε τὰ πράγματα ὅπως πράγματι ἦσαν, ἐσυνειδητοποίησε τὴ μοῖρα του. Μὲ τὸν ἰδεαλισμὸν του ἔβλεπε τὰ πράγματα ὅχι ὅπως ἦσαν, ἀλλὰ ὅπως ἔπρεπε νὰ γίνον, νὰ ξαναγίνον. Ἐκτὸς τὸν ἰδεαλισμὸν του ἐγεννήθη μέσα του τὸ δόγμα τῆς ἀναγεννήσεώς του².

Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συνέβη τὸ 1922. Ἔχει πιά γενικὰ ἀναγνωρισθῆ ὅτι τὸ μικρασιατικὸ στοιχεῖο ποὺ κατέκλυσε τὴ σημερινὴ Ἑλλάδα, συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴ βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ τῆς ἀνάπτυξη. Ἐργατικοί, φιλότιμοι, ὑπομονετικοί οἱ πρόσφυγες, σὲ ὅποιο τομέα καὶ ἂν ἐπιδόθηκαν, διακρίθηκαν. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κυριολεκτικὰ μεγαλοῦργησαν.

Πνευματικὴ ἀναζωογόνηση.

Δὲν πρέπει ὅμως ἡ σημασιολογία τῆς προσφορᾶς τῶν προσφύγων νὰ σταματᾷ ἐδῶ, γιατί ὑπῆρξε πολὺ πλευρὴ καὶ οὐσιαστικὴ. Ἦταν πρῶτ' ἀπ' ὅλα πνευματικὴ ἀναζωογόνηση τῆς σημερινῆς Ἑλλάδας, ποὺ ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση εἶχε δεχθῆ πολλὰς ξενικὰς ἐπιδράσεις καὶ ἡ παράδοσή της στέναζε κάτω ἀπὸ μιμήσεις καὶ ἀλλοτριωμένα πρότυπα. Οἱ Μικρασιάτες ἔφεραν μαζί τους τὴν ἀνόθευτη ἑλληνορθόδοξη παράδοσή τους καὶ μπόλιασαν μ' αὐτὴν τὴν ἑλληνικὴ. Βοήθησαν σὲ μιὰ σωστότερη ἐπαφὴ μὲ τὴς ἐθνικὴς μας ρίζες, μᾶς ἔφεραν κοντὰ στὴν Ὁρθόδοξη Ρωμιοσύνη, χωρὶς ἀλλοιώσεις καὶ συμβιβασμούς. Καθὼς τὸ μικρασιατικὸ στοιχεῖο σκορπίσθηκε σὲ ὅλοκληρο τὸν Ἑλλαδικὸν χῶρο, ἀπὸ τὴ Μακεδονία ὡς τὰ νησιά καὶ πλημμύρισε τὴν πρωτεύουσα, μετᾴγγισε καθαρὸ αἷμα στὸν ἐλεύθερο ἑλληνικὸ κορμὸ.

Κι ἔδωσαν ἀκόμη κάτι σπουδαῖο στὸν Ἑλληνισμό οἱ Μικρασιάτες, κράτησαν ζωντανὴ τὴν ἐθνικὴ τους μνήμη, ἀκμαία τὴ φυλετικὴ τους συνείδηση, ἀνέπαφη τὴν πολιτιστικὴ τους ταυτότητα.

Μὲ τὰ γραφίματά τους, — καὶ ἀνέδειξαν κορυφαίους συγγραφεῖς καὶ λογοτέχνες, — στράφηκαν ἐπίμονα, σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξήντα χρόνια, στὰ προγονικά τους σεβάσματα, στὴς ἐθνικὴς τους παραδόσεις, στὰ θρησκευτικὰ τους καθήκοντα ἐκεῖ, στὴς σκλαβωμένες πατρίδες, καὶ μὲ τὴ βιωτὴ τους προσπάθησαν νὰ περισώσουν πολλὰ στοιχεῖα ἀπὸ ἐκεῖνα.

Διατήρησαν στενὸ τὸν δεσμὸ τους μὲ τὴν Ἐκκλησία καὶ δὲν ξέχασαν ποτὲ τί ἦταν γι' αὐτοὺς ἡ Ὁρθοδοξία. Ὑπόθεση πρωταρχικὴ γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὸν πολιτισμὸ τους.

Μὲ συγκίνηση πάντοτε μιλοῦν οἱ πρόσφυγες γιὰ τοὺς μεγάλους ἱεράρχες ποὺ φάνηκαν στὴ Μικρασία, γιὰ τὸν ὑπέροχο ἱερό της κλῆρο, γιὰ τὰ μοναστήρια καὶ τὴς ἐκκλησιὰς τους, ποὺ ἄλλα καταστράφηκαν,

2. Πρβλ. Ἰ. Ν. Θεοδωρακόπουλου: Τὸ Εἰκονομάχον καὶ ὁ σύγχρονος Ἑλληνισμός, Ἀθήναι 1972, σελ. 52.

ἄλλα ἐρειπώθηκαν καὶ ἄλλα ἔγιναν μηχανουργεῖα, ἀστυνομικὰ τμήματα, σταῦλοι. Ἀπὸ τὴν ποίηση καὶ τὴν πεζογραφία τους ποτὲ δὲ λείπει ἡ ἀναφορὰ στὰ ὀρθόδοξα βιώματά τους, στὴς χριστιανικὴς γιορτὲς καὶ στὰ πανηγύρια τους, στὰ ὠραία ἔθιμα τους ποὺ συνδέονταν μ' αὐτὰ³. Καὶ ὅλοι τους μὲ πόνο θρηνοῦν γὰ τὰ ὅσα τῶν προγόνων τους, ποὺ ἄφησαν πίσω.

Ἔτσι καὶ ὁ Φώτης Κόντογλου, ἀγιογράφος καὶ πεζογράφος ἀπὸ τὸ Ἄιβαλί, ποὺ συνέβαλε σημαντικὰ στὴν ἀνασυγκόλληση τῆς ἑλληνορθόδοξης παράδοσης⁴, περιφερόταν ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια τοῦ βυζαντινοῦ Μυστρά καὶ ἔκλαιγε στὴ θύμηση τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Μικρασίας:

«Τὰ οἴγανα καὶ τὰ φλισκούνια μοσχοβολᾶνε σὰ λιβάνι καὶ κεῖ ποὺ τριγυρίζω ὀλοένα, λέγω ψαλμοδιὰς μέσα στὸ νοῦ μου σὰ νὰ μνημονεύω, σὰν νὰ κάνω λιτανεῖα. Κάθε τόσο κοντοστέκονται καὶ πάλε περπατῶ καὶ ψέλνω μὲ βοουκομένα μάτια, ψέλνω γιὰ τὸ κακὸ ριζικὸ τ' ἀνθρώπου, γιὰ τὴ μάνα μου καὶ γιὰ τὸν μπάμπια μου ποῦναι θαμμένοι στὸ Σουργιὸν τῆς Τονοκιάς, χιλιάδες μίλια μακριὰ ἀπὸ δῶ ποὺ βρίσκονται. Κλαίγω γιὰ τοὺς φτωχοὺς, γιὰ τοὺς ἀρχόντες, γιὰ τὸν Παλαιολόγο, ἃς ἔτυχε νᾶναι καὶ βασιλεὺς, γιατί στάθηκε κουρμπάνι ματωμένο γιὰ τὰ κρίματα ἀλλοτῶν. Ἰσαμε νὰ φτάξω στὴ ρεματιὰ ποὺ κόβει τὰ βουνὰ κατὰ τὸν ποννέντη, τροπάρι τὸ τροπάρι εἶπα ὅλα τὰ νεκρῶσιμα βλογητάρια...»⁵.

Ἀμετακίνητοι στὴν Ὁρθόδοξη πίστη τους, Ρωμιοὶ ὡς τὸ μεδούλι στήσανε στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ τὰ προσκυνηματά τους: Τὴ νέα Παναγιὰ τοῦ Σουμελᾶ στὴν Καστανιά τῆς Βέροιας. Τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸ Νέο Ὁμολογητὴ, τὸ Ρῶσο, αὐτὸν ἐν Προκοπίῳ τῆς Καππαδοκίας ἐνασκήσαντα, στὸ Νέο Προκοπί Εὐβοίας. Τὴν Ἁγία Παρασκευὴ τοῦ Ἄιβαλιὸς στὸ μοναστήρι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Ὄρος τῶν Ἀμώμων (Νέα Μάκρη). Τὴν Παναγιὰ τῆς Μαδύτου στὴ Μύρινα Λήμου⁶. Τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο στὴ Νέα Καρβάλη Καβάλας καὶ τόσα ἄλλα διάσπαρτα στὸν ἑλληνικὸ χῶρο.

3. Βλ. χαρακτηριστικὰ Χρήστου Σολομωνίδη: Σμυρναϊκὸ Τρίπτυχο, Ἀθήναι 1970, σσ. 49-68 («Πάσχα ἀλυτρώτων»). Φώτη Κόντογλου: Τὸ Ἄιβαλί, ἡ πατρίδα μου, α' τόμος στὴ σειρά τῶν «Ἔργων» του, ἔκδ. «Ἀστέρως» Ἀλ. καὶ Εὐ. Παπαδημητρίου. Πάνου Βαλαμᾶκη: Ἡ Πολιτεία δίχως κάστρα — Ἄιβαλί 1914-1918, Ἀθήναι 1978. Ἀποστόλου Ε. Σιταρᾶ: Ἡ Μάδυτος, πόλις θρακικῆς χερσονήσου ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐπιμελεῖα Μιχαὴλ Χρ. Κατζάκη, Ἀθήναι 1971, κ.λπ.

4. Ἰ. Μ. Χατζηφώτη: Φώτιος Κόντογλου, ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του, ἐκδόσεις «Γραμμὴ», Ἀθήναι 1979.

5. Πρβλ. Φώτη Κόντογλου: Ταξίδια, β' ἐκδοσὴ, «Ἀστέρως», σσ. 109-111.

6. Βλ. Σιταρᾶ, ὅπ. παρ., σελ. 237.

Ἄντι γιὰ τὰ πολύτιμα ὑπάρχοντά τους, εἶναι γνωστὸ ὅτι προτίμησαν νὰ φέρουν τὰ ἱερὰ εἰκονίσματα, τὸ τέμπλο τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς τῆς Σμύρνης, τὰ τίμια λείψανα τῶν Νεομαρτύρων τῆς Ὁρθοδοξίας, πού ἀπόθεσαν στὰ νέα προσκυνήματα. Μόνο στὴν Ἱ. Μητρόπολη Νικαίας, πού διαθέτει πυκνὸ προσφυγικὸ στοιχεῖο, σώζονται τὰ λείψανα τῆς Ὁσίας Ξένης, τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου Δαρδανελίων, τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου Σάρδεων τοῦ Ὁμολογητοῦ πού πῆρε μέρος στὴν 7ῃ Οἰκουμενικῇ Σύνοδο καὶ στὸ Ἐπισκοπεῖο τῆς πλῆθους μικρασιατικῶν εἰκόνων, πού ἔφθασαν στὴν Ἑλλάδα μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

Ἔρρες τοῦ ξερριζωμοῦ.

Στὶς κρίσιμες γιὰ τὸ Γένος ὄρες τοῦ ξερριζωμοῦ τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ μᾶς μεταφέρει τὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ρώσου, γραμμένο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Κόντογλου. Καὶ μᾶς μεταδίνει ἀτόφιο τὸ δέος, τὴν κατάνυξη, ἀλλὰ καὶ τὴν πίστη πού ἐνιωθαν οἱ πρόσφυγες:

«Κατὰ τὸ ἔτος 1924, ὅταν ἔγινε ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας, μετεφέρθη καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἀπὸ τὸ Προκόπιο τῆς Καππαδοκίας. Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους ἐκείνου, μετεφέρθησαν πολλοὶ πρόσφυγες ἀπὸ τὸ χωρίον τοῦτο εἰς τὴν νῆσον Εὐβοίαν καὶ μαζί μὲ αὐτοὺς τὸ ἱερόν λείψανον, ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου «Βασίλειος Δεστούνης». Ὅταν τὸ πλοῖον εὐρίσκετο πλησίον τῆς Ρόδου, παραδόξως ἐσταμάτησε καὶ περιεστρέφετο εἰς τὸν ἴδιον τόπον. Ὁ πλοίαρχος δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὸ τὸ φαινόμενον, ὥσπου ἓνας ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν πού ἐνήργησε τὴν μεταφορὰν τοῦ λειψάνου, λεγόμενος Παναγιώτης Παπαδόπουλος, εἶπε εἰς τὸν πλοίαρχον ὅτι μέσα εἰς τὸ κύτος (ἀμπάρι) τοῦ πλοίου εὐρίσκετο τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου. Ὁ Κυβερνήτης διέταξε νὰ μεταφερθῇ πάραντα τὸ σκήνωμα εἰς τὸ μέρος τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον εἶχον διὰ προσευχὴν καὶ ὅπου ἔκαιεν ἀκοίμητον κανδήλι. Καί, ὡς τοῦ θαύματος! Ἀμέσως τὸ ἀτμόπλοιο ἤρχισε πάλιν νὰ πλέῃ κανονικῶς, ἕως ὅτου ἔφθασεν αἰσίως εἰς τὴν Χαλκίδα»⁷.

Ὁ μεγαλύτερος ἱερός ναὸς τῆς Νέας Σμύρνης ἀφιερώθηκε στὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ὅπως ἀκριβῶς ὁ ἱστορικὸς ναὸς τῆς Σμύρνης. Ἀλλὰ καὶ ὀνόματα Ἁγίων τῆς Μικρασίας δόθηκαν σὲ ναοὺς πού ἀνήγειραν οἱ πρόσφυγες στὴν Ἑλλάδα, ὅπως τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ Ἐπισκόπου Μαδύτου σὲ ναῖδριο πού ἀνοικοδομήθηκε στὴ Νέα Μάδυτο Χαλκιδικῆς καὶ ἐγκαινιάσθηκε στίς 6 Μαΐου 1962. Ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος ἤκμασε στὸν 10-11 αἰ.⁸.

7. Πρβλ. Βίο καὶ Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Ρώσου τοῦ νέου Ὁμολογητοῦ τοῦ ἐν Προκόπιῳ τῆς Καππαδοκίας ἐνασκήσαντος, ἔκδ. Ἱ. Προσκυνήματος Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου, Προκόπιον Εὐβοίας, 1974, σελ. 53.

8. Βλ. Σιταρᾶ, ὅπ. παρ., σσ. 293-295 καὶ 466.

Μήπως οἱ δρόμοι τῆς Νέας Σμύρνης δὲν φέρουν τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων Ἱεραρχῶν τῆς τουρκοπατημένης Μικρασίας; Πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης, ὁδὸς Γρηγορίου Κυδωνίων, ὁδὸς Ἀμβροσίου Μοσχονησίων, ὁδὸς Εὐθυμίου Ζήλων. Στὴν ἔκδοση τοῦ Δήμου Νέας Σμύρνης «Σελίδες Ἱστορίας — οἱ δρόμοι τῆς Νέας Σμύρνης», μ' εὐλάβεια ἡ Καλλιόπη Κολιοπούλου-Γρίβα ἀνιστορεῖ:

«Οἱ καιροὶ ἦταν πολὺ δύσκολοι. Οἱ Νεότουρκοι εἶχαν βάλει σκοπὸ ν' ἀφανίσουν τοὺς μὴ μωαμεθανούς. Πρώτη τους ἐνέργεια ὁ ἀποκλεισμός στὰ προϊόντα τῆς εὐφορῆς ποντιακῆς γῆς, πού μαρᾶζωσε τὴν οἰκονομία τοῦ τόπου. Ἀκολούθησαν στὰ ἑλληνικὰ χωριά σφαγές, συλλήψεις καὶ βασανισμοί. Οἱ φιλότιμοι κάτοικοι δὲν μποροῦσαν γιὰ πολὺν καιρὸ νὰ δέχονται ὅλες αὐτὲς τὶς βαρβαρότητες καὶ ἀντέδρασαν μὲ κάθε τρόπο καὶ μέσον. Στὴν ἀρχὴ διαμαρτυρήθηκαν, φώναξαν, μὰ γρήγορα κατάλαβαν πὼς τίποτα δὲν γινόταν. Καὶ πῆραν τὰ ὄπλα. Ψυχὴ τῆς ἀντίστασης αὐτῆς ὁ Ἐπίσκοπος Εὐθύμιος. Αὐτὸς εὐλόγησε τὰ ὄπλα τοῦ δίκαιου ἀγώνα τους. Αὐτὸς ἐνθάρρυνε τοὺς ἀγωνιστὲς μὲ τὰ κηρύγματά του, στήριξε τὸ ἠθικὸ τους καὶ φρόντισε γιὰ τὴν οἰκονομικὴ τους ἐπίσχυση. Μά, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, τόσο καὶ δυσκόλευε ὁ ἀγώνας...»⁹.

Γιὰ τὸν Μικρασιατικὸ Ἑλληνισμό, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμισύνη εἶναι ἐννοίες συνυφασμένες, ἀξεδιάλυτες, ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ. Μᾶς τὸ διδάσκουν καὶ μᾶς τὸ δείχνουν μὲ κάθε ἐκδήλωση καὶ ἀναφορά τους.

Ἡ Ἑκκλησία στὴ Μικρασία.

Ἡ προσήλωση τῶν Μικρασιατῶν στὴν ἑλληνορθόδοξη παράδοση, ἡ τόση ἐμμονή τους σ' αὐτὴν καὶ ἡ γνησιότητα πού διακρίνει τὶς ἐπὶ μέρος θρησκευτικὲς τους παραδόσεις δὲν εἶναι ἀνεξήγητες. Ὁ χῶρος ἀπὸ ὅπου προέρχονται ὑπῆρξε ἡ μήτρα τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι γνωστὰ σὲ ὅλους τὰ δεδομένα. Ὁφείλουμε ὅμως νὰ τὰ συνοψίσουμε γιὰ τοὺς νέους κυρίως πού τὰ ἀγνοοῦν.

Στοὺς Μικρασιάτες ἀφιέρωσε τόσες ἐπιστολές του ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, πού δὲν παρέλειπε νὰ ἐπισκέπτεται συχνὰ τὴ γῆ τους καὶ μάλιστα τὴν Ἐφεσο. Ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς προέρχονταν οἱ συνεργάτες του (Πρὸς Κολοσσαεῖς):

«Ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ ἐμὲ θὰ σᾶς τὰ γνωρίσει ὁ Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, τὸν ὁποῖο ἔστειλα σ' ἐσᾶς γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸ, γιὰ νὰ μάθη νέα σας καὶ νὰ σᾶς ἐνθαρρύνῃ. Θὰ εἶναι μαζί του ὁ Ὀνήσιμος, ὁ πιστὸς καὶ ἀγαπητὸς ἀδελφός, ὁ ὁποῖος εἶναι συμπατριώτης σας. Αὐτοὶ θὰ σᾶς πληροφορήσουν πὼς

9. Πρβλ. Καλλ. Κολιοπούλου - Γρίβα: Σελίδες Ἱστορίας — Οἱ δρόμοι τῆς Ν. Σμύρνης, τόμος α', ἔκδ. Δήμου Νέας Σμύρνης, Ἀθήνα 1978, σσ. 33-34.

έχουν τὰ πράγματα ἐδῶ. Σᾶς χαιρετᾶ ὁ Ἀρίσταρχος, ὁ ὁποῖος εἶναι μαζί μου στή φυλακή, καὶ ὁ Μάρκος, ὁ ἀνηψιὸς τοῦ Βαρνάβα — γιὰ τὸν ὁποῖο ἐλάβατε ἤδη ἐντολές, ἂν ἔλθῃ σὲ σᾶς νὰ τὸν δεχθῆτε, — καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁ καλούμενος Ἰουδῆτος... Σᾶς χαιρετᾶ ὁ Ἐπαφράς, ὁ συμπατριώτης σας. Εἶναι δοῦλος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἀγωνίζεται γιὰ σᾶς στὶς προσευχές του, γιὰ νὰ σταθῆτε τέλειοι καὶ πλήρεις σὲ ὅλο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Διότι ὁμολογῶ γι' αὐτόν, ὅτι δείχνει πολὺ ζῆλο γιὰ σᾶς καὶ γιὰ ὅσους βρίσκονται στήν Λαοδικεῖα καὶ τὴν Ἱεράπολη. Σᾶς χαιρετᾶ ὁ Λουκᾶς ὁ γιατρός ὁ ἀγαπητὸς καὶ ὁ Δημᾶς. Χαιρετῆστε τοὺς ἀδελφοὺς ποὺ βρίσκονται στή Λαοδικεῖα, καὶ τὸν Νυμφᾶ καὶ τὴν ἐκκλησία τοῦ σπιτιοῦ του. Ὅταν διαβάσετε τὴν ἐπιστολή, φροντίστε νὰ διαβασθῆ καὶ στήν ἐκκλησία τῶν Λαοδικέων καὶ νὰ διαβάσετε καὶ σεῖς τὴν ἐπιστολή ἀπὸ τὴ Λαοδικεῖα. Νὰ πῆτε στὸν Ἀρχιππο: «Πρόσεχε τὴν ὑπηρεσία ποὺ παρέλαβες ἐν Κερῶν, γιὰ νὰ ἐκπληρώνης». Ὁ χαιρετισμὸς γράφεται μὲ τὸ χέρι μου, τοῦ Παύλου. Νὰ θυμᾶσθε ὅτι εἶμαι φυλακισμένος. Ἡ χάρις νὰ εἶναι μαζί σας. Ἀμήν»¹⁰.

Κι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος στὶς Ἐκκλησίες τῶν Μικρασιατῶν ἀπευθύνεται. Χρησιμοποιῶ τὴ λαμπρὴ μεταγραφὴ τοῦ Γεώργου Σεφέρη, Μικρασιάτη κι αὐτοῦ, γεννημένου στὴ Σμύρνη:

«Μιά μέρα Κυριακὴ ἦρθα σὲ ἔκσταση τοῦ Πνεύματος καὶ ἄκουσα πίσω μου μεγάλη φωνὴ σὰν ἀπὸ σάλπιγγα ποὺ ἔλεγε:

“Γράψε ὅ,τι βλέπεις στὸ βιβλίον καὶ στείλε το στὶς ἐφτά Ἐκκλησιεὶς στήν Ἐφεσο καὶ στὴ Σμύρνη καὶ στήν Πέργαμο καὶ στὰ Θυάτειρα καὶ στὶς Σάρδεις καὶ στὴ Φιλαδέλφεια καὶ στὴ Λαοδικεῖα”.

Καὶ γύρισα νὰ ἰδῶ τὴ φωνὴ ποὺ μοῦ λαλοῦσε· καὶ καθὼς γύρισα εἶδα ἐφτά λυχνάκια χρυσᾶ, καὶ στὴ μέση στὰ λυχνάκια ἕναν ποὺ ἔμοιαζε μὲ γιὸ ἀνθρώπου, μὲ φόρεμα ὡς τοὺς ἀστραγάλους, ζωσμένους κατὰ τοὺς μαστοὺς ζώνῃ χρυσῇ· τὸ κεφάλι του καὶ οἱ τρίχες του ἄσπρες σὰν τὴ φλόγα τῆς φωτιᾶς· τὰ πόδια του ὅμοια μὲ χαλκολίβανο λαγαρισμένο στὸ καμίνι· ἡ φωνὴ του ὡς φωνὴ ἀπὸ νερὰ πολλὰ· καὶ εἶχε στὸ δεξιὸν χέρι ἄσπρα ἐφτά· ἀπὸ τὸ στόμα του ἔβγαυε ρομφαία δίστομη ἀκονισμένη· ἡ ὄψη του ὡς τὸν ἥλιο ποὺ λάμπει στὴ δυνάμη του»¹¹.

Στὰ ἱερά ἐκεῖνα χρώματα συγκλήθηκαν οἱ Ἅγιες καὶ Μεγάλες Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι, ποὺ μᾶς ἔδωσαν

10. Πρβλ. Ἡ Καινὴ Διαθήκη. Τὸ πρωτότυπο κείμενο μὲ νεοελληνικὴ μετάφραση, Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1981, σσ. 398-399 (ἀπλουστεύθηκε ἡ γλώσσα τῆς μεταφράσεως).

11. Πρβλ. Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη. Μεταγραφὴ Γεώργου Σεφέρη. Μαζί μὲ τὸ πρωτότυπο, Ἀθῆναι, «Ἰκαρος», 1966, σσ. 25-29.

ἀκριβῆ ἀποτύπωση τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος. Στὴ Χαλκηδόνα, στὴν Ἐφεσο, στὴ Νίκαια, παρεκτὸς τὴν Κωνσταντινούπολη¹². Στὴν Καππαδοκία ἀναδείχθηκαν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔβαλαν τὰ θεμέλια τῆς παιδείας μας¹³: ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας¹⁴ καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος¹⁵.

Ἐκεῖ ξεπήδησαν οἱ Ἅγιοι τῆς Ρωμιοσύνης, ποὺ τὸ ὄνομά τους βρίσκεται στὸ στόμα ὀλόκληρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ: ὁ καρβαλάρης Ἀι-Γιώργης κι ὁ θαλασινὸς Ἀι-Νικόλας, Ἐπίσκοπος τῶν Μύρων τῆς Λυκίας¹⁶. Ἐκεῖ φάνηκαν οἱ δημοφιλεῖς ἱαματικοὶ Ἅγιοι Ἀνάργυροι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός¹⁷. Κι ἐκεῖ τελειώθηκαν στρατιᾶς Μαρτύρων καὶ Νεομαρτύρων τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἀπὸ τὴν Ἀγκυρα καὶ τὴ Σμύρνη. Ἀπὸ τὴν Προύσσα καὶ τὴ Φιλαδέλφεια. Ἀπὸ τὴν Ἐφεσο καὶ τὴν Ἀττάλεια. Ἀπὸ τὸ Ἀιβαλί καὶ τὴν Ἀδριανούπολη. Ἀπὸ τὰ Βουρλά καὶ τὴν Τραπεζοῦντα¹⁸.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

12. Βλ. Πρακτικὰ τῶν Ἁγίων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τόμος α', ἐκδ. Καλύβης Τιμίου Προδρόμου Ἱ. Σκήτης Ἁγίας Ἀννης, Ἅγιον Ὄρος 1981, σσ. 15-22.

13. Βλ. Σεβ. Μητροπολίτου Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἱεροθέου: Προλεγόμενα στὸν β' τόμο τοῦ ἔργου τοῦ Μιχαήλ Γ. Ἀγγελίδου: Ὁσμὴ εὐωδίας πνευματικῆς, Πάτρα 1978, σσ. θ'-κθ'.

14. Βλ. Κωνσταντῖνου Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ: Βασίλειος Καισαρείας ὁ Μέγας (329/30-†1 Ἰανουαρίου 379). Βίος καὶ ἔργα, συγγράμματα καὶ διδασκαλία, Ἀθῆναι 1975, ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

15. Βλ. Κωνσταντῖνου Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ: Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (329-†25 Ἰανουαρίου 390/1). Βίος καὶ ἔργα, συγγράμματα καὶ διδασκαλία, Ἀθῆναι 1982, ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

16. Βλ. Φώτη Κόντογλου: «Ἁγιογραφία», Ὁρθοσκηντικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, 1 (1962), στ. 251. Ἱ. Μ. Χατζηφώτη: Ὁ Λαϊκὸς Πολιτισμὸς τοῦ Καστελλορίζου, ἐκδ. Συνδέσμου Ἀπανταχοῦ Καστελλορίζιων «Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος», Ἀθῆναι 1982, σσ. 65-66 καὶ 173-174.

17. Βλ. Δημ. Σ. Λουκάτου: «Λαογραφία Ἁγίων Ἀναργύρων», Ὁρθοσκηντικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, 2 (1963), στ. 547-549.

18. Βλ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως: Ἀγιολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, χ.χ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.

Ἡ «Ἐνωσις Συμωναίων» ὠργάνωσε πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηρῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, διὰ τὴν τιμῆσιν τὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὁ μὲν Σύμβουλος καὶ Ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου ἐπὶ θεμάτων Τύπου κ. Ἰ. Μ. Χατζηφώτης ἐξεφώνησε τὴν εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος φύλλου δημοσιευομένην λαμπρὰν ὁμιλίαν περὶ τῆς παρουσίας καὶ μαρτυρικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὁ δὲ κ. Ν. Μάτσας παρουσίασε τὴν ἐξαίρετον ταινίαν «Μνήμη καὶ φῶς ἀπὸ τῆς ἀλησμόνητης πατριίδος», ἣτις παρήχθη ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν σχετικῆς παραγγελίας, γενομένης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ ὁμιλία καὶ ἡ ταινία, ὡς καὶ τὰ ἀπαγγελθέντα ὑπὸ ἐκλεκτῶν ἠθοποιῶν ποιήματα μετὰ μουσικῆς ὑποκορύσεως, συνεκίνησαν βαθύτατα τοὺς παρακολουθήσαντας τὴν ἐκδήλωσιν καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ συνειδητοποιήσουν πάντες τὰς θυσίας τοῦ ἱ. κλήρου τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τὴν τεραστίαν συμβολὴν του διὰ τὴν διατήρησιν τῆς πνευματικῆς ταυτότητος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Ἀσίας. Τοιοτοτρόπως οἱ παραχαράκται τῆς Ἱστορίας, οἱ ὅποιοι ἐπιδιώκουν νὰ μειώσουν ἢ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν ἀνεκτίμητον προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Γένος, ἔλαβον ἄλλην μίαν ἀποστομωτικὴν ἀπάντησιν.

Ἡ Ἰ. Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς ἐκδοσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου 1983 (Yearbook 1983) εἰς καλλιτεχνικὸν τόμον ἐξ 184 σελίδων περιέχει ὠλοκληρωμένην εἰκόνα τῆς λαμπρᾶς διοικητικῆς ὁργανώσεως καὶ τῆς δραστηριότητος τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμερολόγιον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δίδει λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ δυναμικοῦ τοῦ ἱ. κλήρου καὶ περὶ τῶν ποικίλων ἰνστιτούτων, τμημάτων, ἐπιτροπῶν καὶ διευθύνσεων τοῦ καθ' ὅλου ἑλληνορθοδόξου ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικοῦ οργανισμοῦ, ὅστις παρουσιάζει θαυμάσιον σφρῖγος καὶ διέπεται ὑπὸ τῆς μερίμνης διὰ τὴν πεφωτισμένην ἀνάπτυξιν τοῦ ποιμαντικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν ὕγιων διορθοδόξων καὶ διεκκλησιαστικῶν σχέσεων.

Ὅθεν δεδικοιολογημένως ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος ὁ Α', ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως ταύτης, γράφει πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον: «Ἡ ἐκάστοτε παρεχομένη τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ εὐκαιρία πρὸς πληροφορίαν τῆς ἐνδελεχοῦς ἐπαγοιωνήσεως τῆς ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς Ἱερότητας ἐπὶ τοῦ πεπιστευμένου αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου καὶ περὶ τῆς ποιμαντορικῆς αὐτῆς προνοίας καὶ μερίμνης ἐνημέρωσις ἀποτελεῖ ἀφορμὴν ἰδιαίτερας χαρᾶς καὶ πολλῆς εὐαρεσκείας».

Ἐκκλησία καὶ Σχολεῖον.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας προσέφερεν εἰς τὸν Σύλλογον Γονέων καὶ Κηδεμόνων Μαθητῶν Γυμνασίου τῆς Ἀρχαίας Ὀλυμπίας οἰκόπεδον ὀκτώ καὶ πλέον στρεμμάτων διὰ τὴν ἀνέγερσιν διδακτηρίου. Δι' αὐτὸ ὁ Σύλλογος αὐτὸς εἰς σχετικὴν ἐπιστολὴν του («αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξαριστήσῃ θεομὰ τὴν δωρήτρια Ἐκκλησία», ὡς καὶ «τὸν κύριο συντελεστὴ τῆς δωρεᾶς Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἡλείας κ. Γερμανὸν καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας ποῦ ἐνέκρινε τὴν δωρεάν»).

Χαρακτηριστικῶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ προστίθενται καὶ τὰ ἑξῆς: «Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ συνεχίζεται ἡ Ἑλληνικὴ Παράδοσις ὅπου Σχολεῖο καὶ Ἐκκλησία συμπορεύονται ἀδελφωμένα γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς νεότητος, γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἔθνους».

Ἡ συμπόρευσις αὐτὴ πρέπει νὰ συνεχισθῇ. Ὡς ὀρθῶς σημειοῦται ὑπὸ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ περιοδικοῦ, «ἡ εὐχὴ ὅλων εἶναι αὐτὴ ἡ παράδοσις νὰ συνεχισθῇ καὶ σήμερον καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ νὰ μὴ ἐπικρατήσῃ ἢ τάσις νὰ χωρισθῇ τὸ Σχολεῖον ἀπὸ τὴν ἐδωρητικὴν καὶ στοργικὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δυστυχῶς προσπαθοῦν νὰ κάμουν μερικοὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας».

Ἐμμεσοὶ ἀναίρεσις τῆς μαρξιστικῆς ἀπόψεως περὶ Θρησκείας.

Καθ' ἃ ἐπληροφορήθημεν ἐκ τοῦ Τύπου, ὁ κ. Πρωθυπουργός, — κατὰ τὴν πρόσφατον ἐπίσκεψίν του εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Ὀρθόδοξον Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Βιέννης, ἐν τῷ ὀποίῳ τὸν ὑπεδέχθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστρίας κ. Χρυσόστομος, μετὰ τὴν σχετικὴν προσφώνησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου—, ἐξῆρε τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς ἔχει τὰς ρίζας του εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἣτις, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνεβάλετο σημαντικῶς εἰς τὴν ὁργάνωσιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ νέα αὐτὴ πρωθυπουργικὴ διακηρύξις διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀποτελεῖ ἔμμεσον ἀναίρεσιν τῆς μαρξιστικῆς ἀπόψεως, καθ' ἣν (ἢ Θρησκεία εἶναι τὸ ὅπιον τοῦ λαοῦ).

Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δὲν θὰ ἀποδυναμώνονται ἐν τῇ πράξει εἰς τινὰς τομεῖς τοῦ πολιτειακοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ ὑποκειμενικοῦ ὑπερβάλλοντος ἀντικλησιαστικοῦ ἢ ἀντιχριστιανικοῦ ζήλου κρατικῶν τινῶν ὀργάνων, ἅτινα εἴτε ἐξακολουθοῦν νὰ μὴ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς ρητὰς πρωθυπουργικὰς ὁδηγίας περὶ τῆς δεούσης στάσεως ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ὑποβάλλουν τὴν διὰ τοῦ ραδιοφώνου ἢ τῆς τηλεοράσεως διάβρωσιν τῆς ἑλληνορθόδοξου βιοθεωρίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία ἐν Αὐστρία.

Ὁφείλονται εὐχαριστίαι εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Αὐστρίας κ. Χρυσόστομον καὶ εἰς τὸν παρ. ἀρχιμ. κ. Μιχαὴλ Στάικον διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν δοθεῖσαν ὄθησιν καὶ συμβουλευτικὴν συνδρομὴν εἰς τὸν ἐν Αὐστρία Καθηγητὴν κ. Willibald M. Plöchl πρὸς ἔκδοσιν ὑπ' αὐτοῦ εἰς καλλιτεχνικὸν τόμον ἐξ 180 σελίδων μετ' ἐγχρώμων φωτογραφιῶν τοῦ ἔργου «Die Wiener Orthodoxen Griechen» (=«Οἱ Βιενναῖοι Ὁρθόδοξοι Ἑλληνας»). Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ διὰ τῆς χρησιμοποίησεως καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνων διατεθέντων εἰς αὐτὸν σχετικῶν ἀρχείων γίνεται γνωστὴ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον ἢ κανονικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἱστορία τῶν ἐν Βιέννῃ ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων τῶν ἰ. ναῶν Ἁγίου Γεωργίου καὶ ἁγίας Τριάδος, ὡς καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς λαμπρᾶς ἀναπτύξεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστρίας.

Παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἐπὶ σημείων τινῶν ὁ ἕλληνας ἀναγνώστης θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχη γνώμην διάφορον τῆς τοῦ συγγραφέως, πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον, ἀξιοποιοῦν καὶ σχετικὰς ἐπὶ μέρους ἐργασίας διακεκομμένων ἐλλήνων ἐρευνητῶν, ἐξάγει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὸν ρόλον τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν διάδοσιν πτυχῶν τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ εἰς Αὐστρίαν, τὴν ζωτικότητα τοῦ ἐν Αὐστρία ἑλληνικοῦ στοιχείου, τὴν συμβολὴν του εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν καθ' ὅλον λαμπρὰν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει σήμερον ἐν Αὐστρία ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἣτις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστρίας κ. Χρυσόστομου χαίρει ἐκτιμῆσεως καὶ εἶναι σπουδαῖος παράγων προβολῆς καὶ ἀκτινοβολίας τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Πρωτοπόρος σκαπανεύς.

Μία τῶν σπουδαιότερων πνευματικῶν ἐκδηλώσεων, αἵτινες ἐπραγματοποιήθησαν προσφάτως ἐν Ἀθήναις, εἶναι τὸ ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Νικολάου Λούρου προε-

δρευόμενον Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου ὠργάνωσεν ἐκδηλώσεις, ἵνα τιμηθῇ ἡ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Παναγιώτου Μπρατσιώτου. Οὕτως ἀφ' ἐνός ὠργάνωσεν εὐχαριστιακὴν σὺναξιν ἐν τῷ ἰ. ναῶ τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἐτέλεσεν ἐκκλησιαστικὸν μνημόσνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του· ἀφ' ἐτέρου ἐνεκαιρίασεν ἐπισήμως τὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νέαν ἐξαιρετὸν ποιητικῆς στάθμης πτέρυγα τοῦ Ἰνστιτούτου, ἣτις ἐσαεὶ θὰ ὑπομνησῆται τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς αὐτό, τοῦ ὁποίου ὁ Παν. Μπρατσιώτης ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν συνιδρυτῶν, καὶ τρίτον ἐν τῇ περικαλλεῖ μεγάλῃ αἰθούσῃ τελετῶν καὶ διαλέξεων τοῦ Ἰνστιτούτου ὠργάνωσε λαμπρὸν ἐπιστημονικὸν μνημόσνον, καθ' ὃ ἐκλεκτοὶ ὁμιληταί, ἀπευθυνόμενοι εἰς πικρὸν καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, παρουσίασαν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ ἐξαιρετοῦ προσωπικότητός του, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ παρούσα στήλη, εὐθὺς μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν του, ἐσκαιρολόγησε κατὰ τρόπον μὲν εὐδύνωτον, ἀλλὰ σφαιρικόν.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιστημονικὸν μνημόσνον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ μνησθῶμεν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ πεφωτισμένης δράσεώς του, τῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν ἀνεκτιμῆτων ὑπηρεσιῶν του, τοῦ φλογεροῦ ἱεροποστολικοῦ του φρονήματος, τῆς διαρκοῦς ἐπαγρυπνήσεώς του πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἀπειλούντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος κινδύνων καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ προβολῆς τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως, ἣτις, ὡς ἐπανειλημμένως διεκηρύχθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὡς ἐνεσαρκώθη εἰς τὸ ἰδικόν του φωτεινὸν προσωπικὸν παράδειγμα, δὲν καταδικάζει εἰς στατικὴν ἀδράνειαν, οὔτε ὁδηγεῖ εἰς νοσηρὸν θρησκευτικὸν μυστικισμόν, ἀλλ' εἶναι ἡ ζωτικὴ δύναμις, ἣτις ἐμψυχώνει πᾶσαν ὑγιᾶ ἀθρωπιστικὴν κίνησιν καὶ πάντα τοὺς τομεῖς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀκριβῶς τοῦ ὑγιᾶ ἀθρωπισμοῦ καὶ ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ πρωτοπόρος σκαπανεὺς ὑπῆρξεν ὁ Παναγιώτης Μπρατσιώτης, ὁ ὁποῖος λ.χ. ἔδειξε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν μουσικὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ μας, διὰ τὴν κατὰ ρηξικέλευθον τρόπον ἐκκόλαψιν καὶ ἀνθῆσιν τοῦ χριστιανικοῦ κοινωνικοῦ ιδεώδους, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διακονικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐνέπνευσεν εἰς πολλοὺς πολιτικούς, παραμείνας ἐπιμελῶς ὁ ἴδιος μακρὰν τῆς πολιτικῆς.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ!

«Προβληματικὴ» καὶ «διαβρωμένη».

Συμφωνῶς πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑφυπουργοῦ «πολὸν σοβαρὰ ἀπασχολεῖ τὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Ἀμόνης τὸ θέμα τῶν αὐτοκτονιῶν στὶς Ἐνοπλες Δυνάμεις καὶ θὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἄμεσα καὶ μὲ κάθε τρόπον». Ἐπίσης, ὡς ἐγράφη, οἱ ἐπιτελεῖς τοῦ Ὑπουργείου πιστεύουν, ὅτι αἱ αὐτοκτονίαι δὲν ὀφεί-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Μητρόπολις

Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτισης

Τριήμερον πένθους και προσευχής επί τη έπετείφ τής αύτονομίας τής Βορείου Ήπειρου ώργανώθη από 18ης Φεβρουαρίου εϊς τήν Ί. Μητρόπολιν. Συμφώνως πρὸς τὰ καθορισθέντα ύπό σχετικής έγκυκλίου του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Σεβαστιανού, κατά τήν διάρκειαν του τριήμερου 18-20 Φεβρουαρίου ανέπεμποντο εϊς τούς ι. ναούς δεήσεις ύπερ τών αδελφών μας Βορειοηπειρωτών. Τήν 18ην του μηνός έγένετο άγρυπνία εϊς τόν ι. ναόν Αγίου Κοσμά του Αϊτωλού έν Κονίτιση και τήν Κυριακήν 20ήν Φεβρουαρίου Αρχιερατική Λειτουργία και μνημόσυνον έν Δελβινακίφ, διά τās ψυχάς τών μακαριστών Αρχιερέων Δρυϊνουπόλεως Βασιλείου, Βελλάς και Κονίτισης Σπυρίδωνος Βλάχου, Κορυτσάς Γερμανού και όλων τών πεσόντων διά τήν έλευθερίαν τής Β. Ήπειρου.

Ίερά Μητρόπολις Ήλείας και Ώλένης

Θεολογικήν συνάντησιν με θέμα «Οί ιδεολογικές ζυμώσεις στο νεότερο Έλληνισμό και ή σύγχρονη άποστολή τής Έκκλησίας» και εισηγητήν τόν καθηγητήν τής Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Βλάσιον Φειδάν, ώργάνωσεν ή Ί. Μητρόπολις, κατά τὸ διήμερον 19-20 Φεβρουαρίου εϊς τήν Αμαλιάδα. Μετά τόν Έσπερινόν εϊς τήν Ί. Μονήν Φραγκαβίλλας, ό Σεβ. Μητροπολίτης κ. Γερμανός ειση-

λονται εϊς τās τυχόν συνθήκας, αίτινες επικρατοῦν εϊς τās Ένόπλους Δυνάμεις και αί όποίαι ύπάρχον και όταν ό στρατός, άκόμη και έν μέσφ ταλαιπωριών και κακονχιών, οῦ μόνον δέν παρουσίαζε τοιοῦτο άνησυχητικόν φαινόμενον, αλλά και διεκρίνετο διά τὰ ήρωικά του κατορθώματα. Αί αυτοκτονίαί κατ' αὐτοῦς μάλλον οφείλονται εϊς τὸ γεγονός, ότι ή «σημερινή νεολαία» εϊναι «προβληματική».

Ώς ιδιαίτερος ετονίσθη ύπό άνωτάτου αξιωματικού, κατά τήν εφημερίδα «Τὰ Νέα», ή σημερινή νεολαία «εϊναι διαβρωμένη» και δι' αὐτό «προσαρμόζεται δύσκολα στο στρατό».

Αί άπόψεις αὐται πρέπει νά προβληματίσουν πάντας τούς άρμοδίους διά τήν άγωγήν τής νεολαίας. Εϊναι επί τέλους καιρός νά σκεφθοῦν σοβαρώς πῶς θά άντιμετωπίσουν σοβαρώς και συστηματικῶς τούς έπαπειλόντας τήν νεολαίαν μας κινδύνους, νά έπισημάνουν τι άποπροσανατολίξει αὐτοῦς και νά κηρύξουν συναγερομόν εναντίον οϊασδήποτε πέμπτης φάλαγγος, ή όποία συντρίβει τήν έσωτερικήν των αντίστασιν εϊς τήν άποδιοργάνωσιν τής προσωπικότητός των και προετοιμάζει τήν παντός εϊδους ήττάν των.

γήθη τὸ θέμα «Ή ένορία, ζύμη τής κοινωνίας μας». Ήκολούθησε συζήτησις και δείπνον εϊς τὸ αὐτόθι Οικοτροφείον.

Τήν επομένην, μετά τόν κοινόν έκαλησιασμόν τών συνέδρων εϊς τόν ι. ναόν Αγ. Γρύφωνος Αμαλιάδος, ό κ. Βλ. Φειδάς ανέπτυξε τὸ μνημονευθέν θέμα εϊς τήν αίθουσαν του Συλλόγου «Θεία Οικοδομή». Μετά τήν συζήτησιν και τὸ γεῦμα, τὸ άπόγευμα έληξαν αί εργασίαί τής Συναντήσεως.

Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου

Με πανηγυρικόν Έσπερινόν έτιμήθη και έφέτος τήν Κυριακήν 13 Φεβρουαρίου ή μνήμη τών Αγίων Ακύλα και Προσκίλλης, συνεργατών του Αποστόλου Παύλου, εϊς τόν ι. ναόν Κοιμήσεως Θεοτόκου τής Αρχαίας Κορίνθου, παρουσία πλήθους πιστών.

Έν συνεχεία προσεφέρθησαν ύπό τής Αποστολικής Έκκλησίας τής Κορίνθου 110 βιβλιάρια ταμειευτηρίου τών 5.000 δρχ. έκαστον εϊς άπορα και όρφανά κορίτσια, ως συμβολική προσφορά.

Σημειώτεον ότι ή Ακολουθία του πανηγυρικού έορτασμού τών Αγίων Ακύλα και Προσκίλλης εϊς τόν χώρον όπου έζησαν, ως και ή προσφορά βιβλαρίων ταμειευτηρίου, ήρχισε πρὸ 11ετίας, έμπνεύσει και πρωτοβουλία του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος. Μέχρι σήμερα έχουν διανεμηθεϊ περι τὰ 1.000 βιβλιάρια.

—Με πρωτοβουλία τής Ί. Μητροπόλεως ώργανώθη τήν 20ήν Φεβρουαρίου διάλεξις εϊς τὸ κινηματοθέατρον Κορίνθου «Ήλέκτρα», με όμιλητήν τόν πρωτοπρ. π. Αντωνιον Αλεβιζόπουλον και θέμα «Γκουρού» θεοί και επιχειρήσεις». Τήν ενδιαφέρουσαν διάλεξιν παρακολούθησε πλήθος λαού.

Ί. Μητρόπολις Πειραιώς

«Σχολήν Γονέων» ίδρυσεν ή Ί. Μητρόπολις έν συνεργασία με τήν Πανελλήνιον Ένωσιν Ψυχικής Υγιεινής. Ή έναρξις τών μαθημάτων έγένετο τήν 8ην Φεβρουαρίου εϊς τὸ επί τής όδοῦ Πλαίτου 11 (Καλλιπόλις) Ίδρυμα τής Ί. Μητροπόλεως, ύπό του Σεβ. κ. Καλλινίκου. Τὰ μαθήματα γίνονται εκάστην Τρίτην 6-8 μ.μ. και ή παρακολούθησις των εϊναι δωρεάν.

Σκοπός τής διδασκαλίας εϊναι ή ενήμερωσις τών γονέων και τών μελλόντων νά γίνουν γονεϊς εϊς τὰ περιπλοκα και ενδιαφέροντα αὐτοῦς προβλήματα τής σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας και προσαρμογής αὐτών των ίδιων και τών παιδιών των. Διδάσκουν ψυχολόγοι, παιδαγωγοί,

ψυχίατροι και παιδίατροι, κοινωνιολόγοι, υγιεινολόγοι και ιατροί άλλων ειδικοτήτων.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ίερά Μητρόπολις Αυστρίας

Είς τὰ πλαίσια τῆς ἐπίσημου ἐπισκέψεώς του εἰς Αὐστρίαν ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄνδρ. Παπανδρέου, τὴν 18ην Φεβρουαρίου μετέβη εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Αὐστρίας καὶ Ἑξαρχίαν Ἰταλίας καὶ Οὐγγαρίας. Τὸν ὑπεδέχθη ὁ Σεβ. κ. Χρυσόστομος. Μετὰ τὸν Καθεδρικὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἀγ. Τριάδος ὁ πρωθυπουργὸς ἀνήλθεν εἰς τὴν Μ. Αἴθουσαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Δημ. Ἔργων καὶ τοῦ ὑφυπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκεῖ τὸν προσεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστρίας. Εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁ κ. Παπανδρέου ἐξέφρασε τὴν βαθυτάτην συγκίνησίν του ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῆς ἱστορικῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ ἀνεφέρθη εἰς τοὺς ἀκατάλυτους δεσμοὺς Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους τοὺς ὁποίους, ὡς ἐτόνισεν, θὰ ὑπερασπίξῃ καὶ θὰ προάγῃ πάντοτε. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεδείχθησαν εἰς τὸν πρωθυπουργὸν τὰ κατὰ καιροὺς παραχωρηθέντα εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτοκρατορικὰ προνόμια καὶ ὁ αὐστριακὸς Νόμος τοῦ 1967, διὰ τοῦ ὁποῦ ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς καὶ τὰ κεμήλια τῶν Ναῶν καὶ τοῦ Σχολείου. Ὁ πρωθυπουργὸς ἐδήλωσεν δημοσίᾳ ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ συμβάλῃ οἰκονομικῶς εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἀγ. Τριάδος Βιέννης. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς δαπάνης θὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς Αὐστρίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος, Ἡγούμενος τῆς Λαύρας τοῦ Ζαγκόροσκ, εἶπεν μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰς τοὺς νεοκαρέντας τελευταίως μοναχοὺς:

«Ἡ καρδιά μου χαίρει ὅταν βλέπω ὅτι εἰς τὴν ἀδελφότητά μας δὲν λείπουν νέοι μοναχοί. Βραχὺς εἶναι ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου· ἡμεῖς δὲ ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξαγοράζωμεν τὸν καιρὸν διὰ προσευχὴν καὶ προσπαθείας διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ σώσωμεν τὴν ψυχὴν μας καὶ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, ὥστε καὶ αὐτοί, βλέποντες τὰ κατὰ ἡμῶν ἔργα, νὰ σπεύσουν εἰς ζωὴν αἰώνιον δοξάζοντες τὸν Βασιλέα τῆς Δόξης, Χριστὸν τὸν Θεόν... Μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἡ μεγαλύτερα ἀρετὴ τοῦ μοναχοῦ εἶναι ἡ ὑπακοή. Ἐὰν ὁ μοναχὸς τηρῇ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας καὶ ἀποκτήσῃ ὅλας τὰς ἀρετάς, μὴ ἔχων ὅμως τὴν ὑπακοήν, δὲν εἶναι μοναχός. Ἡ ὑπακοή, ὅπως λέγουσιν οἱ Πατέρες, ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχὴν».

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Βλαντιμίρ Σλοβάσεβιτς, εἰς ἄρθρον του εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας «**ΖΟΥΡΝΑΛ ΜΟΣΚΟΒΣΚΟΪ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩ**», περὶ τῆς προσευχῆς διὰ τοὺς κεκοιμημένους, γράφει ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐντέλλων τοὺς πιστοὺς νὰ προσεύχωνται

δι' ὅλους, ἐζήτησε νὰ προσεύχωνται αὐτοὶ καὶ δι' αὐτὸν (Ἐφ. 6, 18-19). Ἀφοῦ λοιπὸν δι' ἓνα Ἀπόστολον δὲν εἶναι περιττὴ ἡ προσευχή, πόσον μᾶλλον εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐν προσευχαίς μνημόνευσις κοινῶν πιστῶν».

Ἀναφέρων ἐν συνεχείᾳ σχετικὸς λόγους Πατέρων καὶ δὴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν κατακλείδι γράφει:

«Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰς προσευχὰς διὰ τοὺς κεκοιμημένους ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Ἀγγίους Πατέρας καὶ τοὺς Διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τοῦτο βασίζεται ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς κοινὴν ἀνάστασιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Εἰς προσευχὴν διὰ τοὺς νεκροὺς μᾶς ὑποκινεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἡ ὁποία ἐνώνει καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ζωντανούς».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 12ην Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ἐδέχθη τὸν Πρόεδρον τῆς Σερβικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν Καθηγητὴν Ντούσσαν Κανάζιτς, συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν δύο Ἀντιπροέδρων καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας. Εἰς σχετικὸν σημείωμα ἡ ἐφημερὶς τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου «**ΠΡΑΒΟΣΛΑΒΛΙΕ**» ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων ὅτι, «κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν ἐγκάρδιον συνομιλίαν ἐθίγησαν πολλὰ ζητήματα κοινῶς ἐνδιαφέροντος, ἀφιερωθείσης ἰδιαίτερας προσοχῆς εἰς τὸ ζήτημα τῆς περαιτέρω συνεργασίας εἰς τὴν διαφύλαξιν, ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν καὶ χρησιμοποίησιν εἰς ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς τῶν Ἀρχείων τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς Σρέμσκι Κάρλοβτσι.

Διεπιστώθη ὡσαύτως ὅτι τὴν Ὁρθόδοξον Σερβικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Σερβικὴν Ἀκαδημίαν Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν συνδέουν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποία ἐχρησίμευσαν καὶ θὰ χρησιμεύσουν διὰ τὸ καλὸν τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἱεράς, πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς κληρονομίας».

Προτάσει τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας «**ΠΡΑΒΟΣΛΑΒΝΙ ΜΙΣΙΟΝΑΡ**» ἐξέλεξε ὡς νέον Ἀρχισυντάκτην τοῦ περιοδικοῦ τὸν ἑλληνομαθὴ καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Βελιγραδίου Ἱερομόναχον Εἰρηναῖον Μπούλοβιτς, Διδάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ μέχρι τοῦδε Ἀρχισυντάκτης Ἐπίσκοπος Μπρανιτσέβου Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε Ἀρχισυντάκτης ἐπὶ 25 ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ περιοδικοῦ, παρῆτήθη διὰ λόγους ὑγείας.

Μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἤρχισεν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ὑπογραφέντος Πρωτοκόλλου μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῆς Δημοκρατίας τῆς Κροατίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἱερῶν σκευῶν, εἰκόνων, χειρογράφων καὶ βιβλίων τὰ ὁποῖα ἀφῆρηθησαν ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς τῆς Κροατίας, κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ εὐρίσκονται μέχρι σήμερον

ἀκόμη εἰς τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον τοῦ Ζάγκρεμπ καὶ εἰς ἄλλα σχετικὰ ἰδρύματα τῆς Κροατίας. Ἡ ἐπιστροφή τῶν ἱερῶν αὐτῶν καὶ καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς διαφόρους Σερβικὰς ἐπαρχίας, ἀπὸ ὅπου ἀφηρέθησαν, ἐπετεύχθη κατόπιν συντόνων προσπαθειῶν τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸν καταστροφικὸν σεισμόν τοῦ 1979 εἰς τὸ Μαυροβούνιον κατεστράφησαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀλοσχερῶς πολλοὶ ναοὶ καὶ ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας σχεδὸν ὅλοι. Εἰς τὴν πόλιν Μπάρ, τὸν γνωστὸν λιμένα τῆς νοτίου Δαλματίας, κατεστράφησαν ὅλοι οἱ ναοὶ διασωθέντος μόνον τοῦ Παρεκκλησίου εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς πόλεως. Ἀπὸ τότε, ἐπὶ 4 συναπτά ἔτη, ὁ Μητροπολίτης Μουροβουνίου Δανιὴλ εἰς μάτην ζητεῖ ἀπὸ τὰς τοπικὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς παραχώρησιν οἰκοπέδου δι' ἀνάγεσθαι ἐνὸς νέου Ναοῦ, ἀναγκασθεὶς τελευταίως νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τῆς Ὁμοσπονδικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βελιγραδίου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἐξέλεξεν Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τὰς ρουμανικὰς κοινότητας Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης τὸν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1980 Ἐξαρχον αὐτῆς διὰ τὴν αὐτὴν περιοχὴν Σεβ. Ἀδριανὸν ΒΟΤΟΣΑΝΕΑΝΟΥ.

—Ὁ ἐπίσκοπος VASILE TIRGOVISTEANUL, πατριαρχικὸς δικαίριος, ἐπεσκέφθη τὰς ὀρθοδόξους ρουμανικὰς κοινότητας τῆς Αὐστραλίας καὶ Ν. Ζηλανδίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ὁ Καθηγητὴς Ντιμίταρ Κόρωβ, εἰς ἄρθρον του εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ὁρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας «ΤΣΡΚΟΒΕΝ ΒΕΣΝΙΚ», περὶ τῆς σημασίας τῆς οἰκογενείας, γράφει ὅτι ἡ οἰκογένεια εἶναι ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας καὶ διαρκῆς μορφή κοινωνίας. Εἶναι ἡ πηγὴ καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ ἠθικοῦ βίου. Ὁ πνευματικὸς δεσμὸς μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, στερεωμένος διὰ τῆς μυστηριακῆς δυνάμεως τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ βάσις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ γενικῶς. Ἡ ὑγιὴς οἰκογένεια, ὡς ἡ κατ' οἶμον ἐκκλησία, εἶναι προϋπόθεσις διὰ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν τελειοποίησιν ἐκάστου τῶν μελῶν τῆς εἰς ὅλας τὰς ἀρετὰς τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐν κοινωνίᾳ ζωὴν.

Τὰ τέκνα εἰς τὴν οἰκογένειαν διδάσκονται διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα κατακορυφῶς νὰ ἀναφέρουν ἐπὶ ὑψηλότεραν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ὁριζοντίως δέ, νὰ ἀκτινοβολοῦν διὰ τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον. Καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἀγαποῦν τὸ ἔθνος των, τὴν εὐρύτεραν οἰκογένειαν, ἅμα δὲ καὶ ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, διότι ὁ Θεὸς εἶναι Πατὴρ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀδιακρίτως.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ Ἰωβηλαῖον ἔτος τῆς λυτρώσεως θὰ ἐορτασθῇ ὑπὸ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἀπὸ 25ης Μαρτίου 1983 μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα 1984. Οἱ ἐορτασμοὶ θὰ ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσουν οἱ ἄνθρωποι βαθυτέραν κατανόησιν καὶ νοσταλγίαν διὰ τὸ μυστήριον τῆς λυτρώσεως.

—Οἱ ἀμερικανοὶ καὶ οἱ γερμανοὶ ρωμαιοκαθολικοὶ ἐπίσκοποι διεκήρυξαν προσφάτως, ὅτι ἰσχύουν πάντοτε οἱ λόγοι τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ βου, καθ' οὓς «θὰ ἦτο τραγικὴ αὐταπάτη νὰ νομίζωμεν, ὅτι ὁ ἀγὼν δρόμος διὰ τοὺς ἐξοπλισμοὺς θὰ ἠδύνατο νὰ συνεχίζεται ἕως τὸ ἄπειρον, χωρὶς νὰ ἐπιβεβαιώνη μίαν ἐρχομένην καταστροφὴν».

—Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1982 τὸ καύστριακὸν ποιμαντικὸν συνέδριον ἠσχολήθη περὶ τὸ θέμα «Περὶ τοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς ζωῆς — Ἐπὶ τοῦ ὅρου ὀμιλία καὶ παγκόσμιος ὑπευθυνότης».

—Οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ Ἐπίσκοποι τῆς Χιλῆς διεμαρτυρήθησαν προσφάτως διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος τῆς χώρας κατάχρησιν τῆς δικτατορικῆς ἐξουσίας καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Τὸ Συμβούλιον τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας ἐδημοσίευσεν διὰ τὸ ἔτος τοῦ Λουθήρου κείμενον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ κατὰ τὸ 1983 παρουσία τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου». Τὸ κείμενον τοῦτο ὑπομνησκει τὴν περὶ δικαιοσύνης διδασκαλίαν τοῦ Λουθήρου. Ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία σήμερον δὲν παραγνωρίζει βλαβεράς τινας συνεπείας ἐκ τῆς δράσεως τοῦ Λουθήρου. Τοιαῦται εἶναι λ.χ. ἡ ἔλλειψις ἐνότητος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἥτις ὀλιγοστεύει τὴν κηρυκτικὴν δύναμιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ἠρωσοποίησις καὶ παρερμηνεία τοῦ Λουθήρου, ἡ ὑπὲρ τὸ δέον στενὴ σύνδεσις τῶν εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, ὡς καὶ αἱ μοιραῖαι δηλώσεις τοῦ παλαιοῦ Λουθήρου περὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἄλλ' ὁ ἀρνητικὸς αὐτὸς ἀπολογισμὸς εἶναι μόνον «ἡ ἀντίστροφος πλευρὰ μιᾶς ἐκτεταμένης ἀνανεώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις ἐπενεργήθη διὰ τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου. Ὁ Λουθερός δὲν ἀνήκει εἰς μίαν μόνον ὀμολογίαν, ἀλλ' ἐκπληροῖ ἀποστολὴν εἰς ὀλόκληρον τὴν Χριστιανοσύνην.

Ῥωσάτως ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ μνημονεύεται ἡ ὑπὸ τοῦ Λουθήρου γενομένη μετάφρασις τῆς Βίβλου ὡς «μέγα δῶρον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν του καὶ πρὸς τὸν γερμανικὸν λαόν».

Τέλος ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία τῆς Γερμανίας προσκαλεῖ νὰ μὴ ἀκοῦωμεν μόνον ὅ,τι λέγεται περὶ τοῦ Λουθήρου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναγινώσκωμεν οἱ ἴδιοι ὅ,τι οὗτος ἔχει γράψει, ἵνα σχηματίζωμεν ἀνεξάρτητον ἴδιαν κρίσιν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατὰ Νοέμβριον 1982 ἐπραγματοποιήθη εἰς Βιέννην διάλογος μεταξὺ ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς πίστεως

διά την μυστηριακήν ζωήν και τῶν ἐνότητά τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Ἀγγλικανοὶ καὶ παλαιοκαθολικοὶ συνεζήτησαν ἐν Βιέννῃ ἐπὶ τοῦ θέματος «ἡ αὐθεντία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ» καὶ προσεπάθησαν νὰ προσδιορίσουν τὸ εἶδος τοῦ πρωτείου, ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ γίνη δεκτὸν ὑπ' αὐτῶν.

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΝΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

Κατὰ τὴν διάρκειαν πανηγυρικῆς τελετῆς ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσὸς» ἐβράβευσεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κορανίου εἰς παράλληλον κείμενον ἑλληνιστὶ καὶ ἀραβιστὶ. Ἡ καλαισθητὸς αὕτη ἔκδοσις τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τοῦ Ἰσλάμ ὑλοποιήθη πρωτοβουλία τῆς κ. Μαριάννας Ἰ. Λάτση, ἡ ὁποία ἐκάλυψε καὶ τὴν σχετικὴν δαπάνην.

Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, πολλοὶ Μητροπολίται, ἀρχηγοὶ Κομμάτων καὶ πολιτικοί, ὁ Πρόεδρος τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας, Ἀκαδημαῖκοὶ καὶ Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἡ βράβευσις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ «Παρνασσού», ὁμοτ. Καθηγητοῦ κ. Γερ. Κονιδάρη, ὅστις ἐξήρε τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου, χαρακτηρίσας τοῦτο ὡς ἄθλον ἐκδοτικῶν καὶ ὡς πνευματικὴν προσφορὰν πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀράβων. Ἀπήντησεν ἡ τιμηθεῖσα κ. Λάτση καὶ ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησεν ὁ Καθηγητὴς κ. Ν. Νησιώτης, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀλῆ Νουρ καὶ ὁ ἐπίκουρος Καθηγητὴς τῆς Ἱατρικῆς κ. Γ. Πουρναρόπουλος.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις:

α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977, ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799)15.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Θεράποντος - Ζωγράφου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν

ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34)1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου 1983

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῶν θέσεων ἱεροκηρύκων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ ὑποβάλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως τὰς αἰτήσεις καὶ τὰ νόμιμα δικαιολογητικὰ τοὺς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Ἐν Πρεβέξῃ τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου 1983,

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Θήρας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱ. Ναῶν Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Εὐσταθίου Κοινοχωρίου Θήρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Θήρᾳ τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 1983

† Ὁ Μητροπολίτης Σύρου καὶ Τοποτηρητὴς Θήρας

ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν Ἱ. Ναῶν, 1) Ἀγ. Νικολάου Ἀργους, 2) Ἀγ. Τριάδος Λυγουριού, 3) Παμμ. Ταξιαρχῶν Μπορσιῶν καὶ 4) Ἀγ. Γεωργίου Γιαννουλεΐκων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 1983

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τοῦ Νόμου 673) 1977 ἄρθρ. 1 παράγρ. α', β) τοῦ Ν.Δ. 1938)1973 καὶ γ) τοῦ ἄρθρου 14 παρ. 5 τοῦ Κανονισμοῦ 8)1979, προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Διακόνου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου ἐν Λεπτοκαρυᾷ, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα δικαιολογητικὰ, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου 1983

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας

P. O. BOX 3058

JOHANNESBURG 2000

R. S. AFRICA

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ ὑπηρετήσουν παρ' ἡμῖν ἐν Νοτίῳ Ἀφρικῇ, κληρικοὺς ἢ λαϊκοὺς καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ δικαιολογητικὰ τῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κάτωθι δύο κενῶν θέσεων. α) Τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀλμπερτον καὶ β) Τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου τοῦ Τριγώνου Βάαλ. Ἀποδοχαὶ λίαν ἱκανοποιητικά.

Ἐν Γιολάννεσμπουργκ τῇ 8ῃ Φεβρουαρίου 1983,

† Ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας ΠΑΥΛΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Μηθύμνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Δ Ι Ε Υ Θ Υ Ν Τ Η Σ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐνότης καὶ ποικιλομορφία στὴν Ὀρθοδοξία (Λόγος στὴν ἐορτὴ τοῦ Ἀγίου Φωτίου τοῦ Μεγάλου).

Συμπληρωματικὸς προκαταρκτικὸς πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ἱεροκήρυκες ἐν Εὐβοίᾳ.

Χρυσοστόμου (Γερασίμου) Ζαφείρη, Μητροπολίτου Περιστερίου, Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης (ἀναμνήσεις — βιώματα — δραματισμοί).

Ἀρχιμ. Παύλου Ἀθανάτου, Ἡ κοινωνικὴ καὶ φιланθρωπικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας.

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ Ἐκκλησία στὴ Μικρασία πρὶν καὶ μετὰ τὴν Καταστροφὴ.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.